

KYLÄYHDISTYKSILLE MYÖNNETTYJEN KEHITTÄMIS- AVUSTUSTEN VAIKUTTAVUUSARVIO

Rovaniemen kylien kehittämissäätiön avustusten tarkastelu
2019–2021

Teräs Nina

Opinnäytetyö
Tekniikan ja liikenteen ala
Tiedolla johtamisen asiantuntija
Insinööri (ylempi AMK)

2022

Tekniikan ja liikenteen ala
Tiedolla johtamisen asiantuntija
Insinööri (YAMK)

Tekijä	Nina Teräs	Vuosi	2022
Ohjaaja	Heli Väättäjä		
Toimeksiantaja	Rovaniemen kylien kehittämissäätiö sr		
Työn nimi	Kyläyhdistyksille myönnettyjen kehittämisavustusten vaikuttavuusarvio: Rovaniemen kylien kehittämissäätiön avustusten tarkastelu 2019–2021.		
Sivu- ja liitesivumäärä	111 + 18		

Tämä opinnäytetyö on Rovaniemen kylien kehittämissäätiön myöntämien kehittämisavustusten vaikuttavuusarviointi. Säätiön tehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa toiminta-alueensa kylien elinvoimaa. Arviointi kattaa kyläyhdistyksille myönnetyt avustukset vuosilta 2019–2021. Arvioinnin tavoitteena on selvittää, millaisena kyläyhdistykset ovat kokeneet säätiön panoksen sekä millaisia vaikutuksia kyläyhdistyksissä on koettu avustettujen kehittämistoimien seurauksena ja ovatko vaikutukset kohdistuneet kylän aineelliseen vai aineettomaan pääomaan. Työn tarkoituksena on löytää säätiön toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet ja saada tukea organisaation tiedolla johtamiseen.

Säätiö, sen toimintaympäristö sekä avustusprosessi selvennetään ennen tutkimuksen tietoperustaa. Aiemman kirjallisuuden perusteella teoriaan on koostettu käsitteet vaikuttavuus, aineeton ja aineellinen pääoma sekä elinvoima. Vaikuttavuuden ja vaikuttavuusarvioinnin teoria, historia ja tulevaisuus sekä vaikuttavuus suomalaisten säätiöiden kontekstissa käsitellään kokonaisvaltaisesti.

Tutkimusotteena on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, jossa on luotu malli säätiön vaikuttavuuden synnystä ja malliin pohjautuva mittari kyläyhdistyksille osoitettua kyselytutkimusta varten. Tutkimus esittelee vuosien 2019–2021 aikana myönnettyistä avustuksista dokumenttianalyysin, jonka tutkimusaineisto on koottu säätiön dokumenteista. Toteutettu tutkimus on säätiön tutkimushistorian ensimmäinen.

Tutkimuksen tuloksena säätiön kehittämisavustuksilla todetaan olevan vaikuttavuutta kyliin syntyneinä ilmiöinä, kuten rohkaistuminen, investointien nopeutuminen ja luottamus tulevaisuutta kohtaan. Haasteiksi ja kehittämiskohteiksi tutkimuksessa nousevat säätiön tunnettuus sekä avustusten alhainen vaikutus kylien työllisyyden kasvuun.

Avainsanat tiedolla johtaminen, vaikuttavuusarvio, kyselytutkimus, säätiöt, elinvoimaisuus

Specialist in Knowledge Management
Master of Engineering

Author	Nina Teräs	Year	2022
Supervisor	Heli Väättäjä		
Commissioned by	Rovaniemi Villages Development Foundation		
Subject of thesis	Impact assessment of the granted development funding to village's associations: Review of grants from the Rovaniemi Village Development Foundation 2019-2021.		
Number of pages	111 + 18		

This thesis is an impact evaluation of the development grants granted by the Rovaniemi Village Development Foundation. The purpose of the foundation is to maintain and strengthen the vitality of the villages in its operation area. The evaluation covers grants awarded to village associations during years 2019-2021. The aim of the evaluation is to find out how the village associations have experienced the foundation's contribution, and what kind of effects these associations have experienced as a result of the aided development measures, and whether the effect have been directed at the tangible or intangible capital of the villages. The aim of the study is to find the strengths and development areas of the foundation's operations and to get support for managing the organization by knowledge.

Before the theoretical framework, the foundation, its operating environment and the grant process are clarified. Based on previous literature, the concept of impact, intangible and tangible capital, and vitality have been compiled into the theory. The theory, history and future of impact and impact assessment, as well as impact in the context of Finnish foundations, are comprehensively discussed.

The study is carried out as quantitative research. To study the process of how the impact of the granted funding is formed, a measuring model has been created. The model created was applied to practice in a survey addressed to village associations. The study presents a document analysis based on research material compiled from the foundation's documents of the grants awarded during years 2019-2021. The research carried out is the first in the foundation's research history.

As a result of the research, it is found that the impact of foundation's development grants has the form of phenomena created in villages, such as encouragement, acceleration of investments and confidence in the future. Challenges and areas for improvement in the research are the foundation's recognition and the low impact of grants on employment growth in villages.

Key words management by knowledge, impact assessment, survey, foundations, vitality

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	1
1.2	Tutkimuksen merkitys säätiölle	2
1.3	Tutkimuksen sisältö	3
1.4	Tutkimuksen valinnat ja rajaukset.....	4
1.5	Tutkimuksen kulku ja eettisyys	6
2	ROVANIEMEN KYLIEN KEHITTÄMISSÄÄTIÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
2.1	Rovaniemen kylien kehittämissäätiö	8
2.2	Kylät, maaseutu ja Rovaniemi	10
2.3	Säätiön toiminta-alueen kyläyhdistysten avustaminen.....	14
3	VAIKUTTAVUUS, AINEETON JA AINEELLINEN PÄÄOMA JA ELINVOIMA	
	17	
3.1	Vaikuttavuus	17
3.1.1	Vaikuttavuuden monta määritelmää	17
3.1.2	Vaikutusten arvioinnista vaikuttavuusarviointiin	18
3.1.3	Vaikuttavuusarvioinnin prosessi	19
3.1.4	Vaikuttavuusarvioinnista vaikuttavuuden johtamiseen	23
3.1.5	Säätiöiden vaikuttavuusarviointi	28
3.2	Organisaation tai kylän aineeton ja aineellinen pääoma	30
3.3	Mitä on elinvoima, kuinka sitä mitataan ja johdetaan?	31
4	MITTAUSMALLIN LUOMINEN	37
4.1	Säätiön vaikuttavuus syntyy säätiön ja kyläyhdistysten yhteistyöllä	37
4.2	Luotu mittausmalli tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi	43
5	TUTKIMUSMENETELMÄ	45
5.1	Menetelmän valitseminen	45
5.2	Kvantitatiivinen tutkimus	46
5.3	Kyselytutkimus keinona koota tutkimusaineistoa	50
5.3.1	Kyselytutkimuksen luotettavuuden arvioiminen	51
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	53
6.1	Kyläyhdistyksille osoitetun kyselytutkimuksen rakenne	53

6.2	Kyselytutkimuksen väittämät mittausmallin pohjalta	55
6.3	Väittämien pisteyttäminen.....	58
6.4	Kyselyn toteuttaminen.....	60
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	61
7.1	Dokumenttianalyysi vuosien 2019–2021 aikana myönnettyistä avustuksista.....	61
7.2	Kyselyn tuloksien raportointitapa	69
7.3	Kyselyyn vastanneiden joukko.....	70
7.4	Säätiön aineeton pääoma	71
7.4.1	Säätiön tunnettuus	71
7.4.2	Säätiön vuorovaikutus	74
7.4.3	Mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakemisesta ja avustusten seurannasta	77
7.5	Säätiön aineellinen pääoma.....	79
7.6	Kyläyhdistysten aineeton pääoma	81
7.7	Vaikutukset kyläyhdistysten aineettomaan pääomaan	84
7.8	Vaikutukset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan	87
7.9	Vaikutukset kyläyhteisön tulevaisuuden uskoon	92
7.10	Kooste avoimien kysymysten vastauksista.....	94
7.11	Tulosten yhteenveto	101
7.12	Säätiön toiminnan vahvuudet ja heikkoudet sekä kehittämissuhteet 104	
7.13	Positiiviset ja vähäiset vaikutukset kyläyhdistyksiin	106
8	POHDINTA	109
8.1	Tutkimuksen eettisyys ja tulosten luotettavuus	109
8.2	Tutkimuksen toistettavuus ja johtopäätökset	109
	LÄHTEET.....	112
	LIITTEET	119

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Vaikuttavuusarvioinnin käyttötarkoitus (mukaillen Rajavaara 2006, 74).....	22
Taulukko 2. Vaikuttavuusarvion vaiheet (Kuitunen ja Hyytinen 2004, 30–31)...	23
Taulukko 3. looi-menetelmään perustuva suunnittelu- ja arviointimatriisi (mukaillen Bertelsmann Stiftung 2010)	25
Taulukko 4. Kyläyhdistysten päätöksentekijöille suunnatun kyselytutkimuksen rakenne	54
Taulukko 5. Esimerkki dokumenttianalyysissä käytetystä Excel-taulukosta koskien kehittämisasiavustuksia.....	61
Taulukko 6. Avustettujen hankintojen kohdistuminen kyläyhdistyksille eri vuosina 2019–2021	65
Taulukko 7. Avustettujen hankkeiden kohdistuminen kyläyhdistyksille eri vuosina 2019–2021	67
Taulukko 8. Avustettujen yhdistysten, kehittämistoimien, kustannusten, anotun rahoituksen ja myönnettyjen avustusten määrä eri vuosina 2019–2021	68
Taulukko 9. Säätiön tunnettuutta koskevat tulokset taulukkomuodossa	72
Taulukko 10. Säätiön vuorovaikutusta koskevat tulokset taulukkomuodossa ...	75
Taulukko 11. Säätiön päätöksentekoa, avustuksen hakemista ja avustusten seurantaan koskevan mielikuvan tulokset taulukkomuodossa	77
Taulukko 12. Säätiön aineellista pääomaa koskevat tulokset taulukkomuodossa	79
Taulukko 13. Kyläyhdistysten aineettoman pääoman tulokset taulukkomuodossa	81
Taulukko 14. Tulokset liittyen kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan kohdistuneisiin vaikutuksiin taulukkomuodossa	85
Taulukko 15. Tulokset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan kohdistuneista vaikutuksista taulukkomuodossa.....	88
Taulukko 16. Tulokset koskien kyläyhdistyksen uskoa tulevaisuuteen taulukkomuodossa	92
Taulukko 17. Teemojen esiintyneisyys ja sävy kysymyksen 1 kohdalla.....	95
Taulukko 18. Vastausten teemojen esiintyneisyys kysymyksen 2 kohdalla	96
Taulukko 19. Mainitut teemat kohdistuen avustuksia koskevaan mielipiteeseen	97

Taulukko 20. Säätiön toiminnan kehittämistä koskevien teemojen esiintyminen	99
Taulukko 21. Mielenpide säätiön nettisivuihin liittyen	101
Taulukko 22. Säätiön toiminnan tutkitut osa-alueet vaikuttavuusjärjestyksessä	102
Taulukko 23. Tulokset kyläyhdistyksen mitattuihin osa-alueisiin liittyen taulukkomuodossa	103

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Tutkimuksellinen rajausta säätiön vaikutuspiiriin	5
Kuvio 2. Opinnytetyön eteneminen	7
Kuvio 3. Säätiön toiminta-alue (mukaillen Rovaniemen kylien kehittämissäätiö 2021. Karttapohja Maanmittauslaitos)	9
Kuvio 4. Rovaniemen kaupunki-maaseutualueluokitus vuonna 2014 sekä Rovaniemen kylien sijoittuminen luokituksen mukaisille alueille (mukaillen Suomen ympäristökeskus 2014 ja Rovaniemen kylien kehittämissäätiö 2021. Karttapohja: Maanmittauslaitos)	11
Kuvio 5. Rovaniemen taajamat kartalla (Suomen Ympäristökeskus 2021, karttapohja: Maanmittauslaitos)	13
Kuvio 6. Rovaniemen taajama-asteen kehittyminen 1987–2020 (Tilastokeskus 2022)	13
Kuvio 7. Kyläyhdistysten kehittämisavustusten eteneminen prosessikaaviona	15
Kuvio 8. Vaikuttavuuden viitekehys (mukaillen Suvikumpu ym. 2014, 7)	17
Kuvio 9. Vaikuttavuusarvioinnin määritelmän kuvaus (Rajavaara 2006, 37)	20
Kuvio 10. looi- menetelmä (mukaillen Bertelsmann Stiftung 2010, 53)	24
Kuvio 11. Vaikuttavuusarvioinnin alati jatkuva prosessi (mukaillen Hehenberger ym. 2015, 16)	26
Kuvio 12. Vaikuttavuuden viisi kulmakiveä ja kysymysten sarja (mukaillen Impact Management project 2021)	27
Kuvio 13. Elinvoiman itseään vahvistava kehä (mukaillen Rissanen 2018, 21)	33
Kuvio 14. Lapin kuntien elinvoimaindikaattori 2019 (Kuntaliitto 2019)	35
Kuvio 15. Tutkimuksen pohjaksi laadittu viitekehys säätiön vaikuttavuuden syntymisestä	38
Kuvio 16. Vaikuttavuuden ekosysteemi (mukaillen Heliskoski 2017)	40

Kuvio 17. looi-menetelmä sovellettuna säätiön kehittämisavustusten vaikuttavuusprosessiin (mukaillen Bertelsmann Stiftung 2010; Heliskoski 2018)	41
Kuvio 18. Säätiön vaikuttavuutta synnyttävät osatekijät	42
Kuvio 19. Vaikutuksen portaat (mukaillen Vuokko 2004, 40)	43
Kuvio 20. Kyselytutkimukseen luotu mittausmalli säätiön vaikuttavuutta muodostavista osatekijöistä	44
Kuvio 21. Kvantitatiivisen tutkimuksen vaiheet (Heikkilä 2014, 23)	49
Kuvio 22. Kyselyn kaksi väittämää, joissa tiedustellaan vastaajan kokemusta asiaa kohtaan	55
Kuvio 23. Esimerkki negatiivisessa muodossa esitetystä väittämästä	57
Kuvio 24. Likert-asteikon jakaminen erimielisten, neutraalien ja samanmielisten vastausvaihtoehtojen kesken	58
Kuvio 25. Pisteiden jakautuminen positiivisessa tai negatiivisessa muodossa esitetyn väittämän yhteydessä	59
Kuvio 26. Avustusten jakautuminen hankkeiden ja hankintojen kesken eri vuosina 2019–2021	62
Kuvio 27. Avustettujen yhdistysten, hankintojen ja hankkeiden lukumäärä eri vuosina 2019–2021	63
Kuvio 28. Yhtenä vuonna, kahtena vuonna ja kolmena vuotena hakeneiden yhdistysten osuus prosentteina	64
Kuvio 29. Haetut ja myönnetyt avustukset suhteessa hankkeen kokonaiskustannuksiin eri vuosina 2019–2021	65
Kuvio 30. Hankintojen kokonaiskustannusten keskiarvo ja avustusten keskiarvo euroina eri vuosina 2019–2021	66
Kuvio 31. Hankkeiden kokonaiskustannusten keskiarvo, avustusten keskiarvo ja haetun avustuksen keskiarvo euroina eri vuosina 2019–2021	68
Kuvio 32. Vastanneiden ajallinen kokemus kyläyhdistyksen toiminnassa prosentteina	71
Kuvio 33. Vastaajien mielipide säätiön toiminta-alueesta	72
Kuvio 34. Mielipiteen jakautuminen säätiön mahdollisuudesta rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan rahoittamiseen prosentteina	73
Kuvio 35. Vastaajien mielipide säätiön tiedottamisen riittävydestä	74
Kuvio 36. Vastausten jakautuminen säätiön tasapuolisuutta selvittävässä väittämässä	76

Kuvio 37. Mielenpitemien jakautuminen säätiön avustuksen investointia nopeuttavasta vaikutuksesta.....	83
Kuvio 38. Mielenpitemien uusien yhdistystoimijoiden saamisesta	84
Kuvio 39. Vastajien arvio kehittämistoimen vaikutuksesta yritystoimintaan	86
Kuvio 40. Mielenpitemien jakautuminen hankkeen tai hankinnan saamista medianäkyvyydestä	87
Kuvio 41. Kannat jonkin toisen kylän yrittäjän työllistymiseen liittyen.....	88
Kuvio 42. Vastaukset muualla asuvien talkootyöllistymiseen liittyen.....	90
Kuvio 43. Mielenpitemien yhdistykselle seuranneista säästöistä	91
Kuvio 44. Mielenpitemien säätiön avustusten vaikutuksesta kylän tulevaisuuteen	93
Kuvio 45. Vastaukset liittyen kokemuksesta seuranneeseen rohkaistumiseen.	94

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tämä opinnäytetyö on vaikuttavuusarviointi, joka kattaa Rovaniemen kylien kehittämissäätöön kyläyhdistyksille myöntämät kehittämisavustukset vuosilta 2019–2021. Työ on osa Lapin ammattikorkeakoulun ylemmän korkeakoulututkinnon (YAMK) Tiedolla johtamisen asiantuntija -koulutusohjelmaa.

Tämän vaikuttavuusarvioinnin tavoitteena on selvittää, millaisena kyläyhdistykset ovat kokeneet säätiön panoksen sekä millaisia vaikutuksia kyläyhdistyksissä on koettu avustettujen kehittämistoimien seurauksena ja ovatko vaikutukset kohdistuneet kylän aineelliseen vai aineettomaan pääomaan. Tutkimuksessa arvioidaan kolmen viimeisimmän vuoden aikana Rovaniemen kunnassa, Rovaniemen kylien kehittämissäätöön toiminta-alueella toimiville kyläyhdistyksille myönnettyjen rahallisten, kylien omaehtoisten kehittämisavustusten vaikuttavuutta kyläyhdistyksen näkökulmasta. Kyläyhdistysten saamien avustusten vaikuttavuuden tutkiminen valikoitui tutkimuksen aiheeksi, koska kyläyhdistykset ovat säätiön suurin avustuksia saava kohderyhmä. Vaikuttavuusarviointi katsottiin hyväksi aloittaa juuri sillä toiminnan osa-alueella, josta palautetta katsottiin olevan helpoimmin ja laajimmin saatavilla. Työn tarkoituksena on löytää säätiön toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet ja saada tukea organisaation tiedolla johtamiseen.

Rovaniemen kylien kehittämissäätöstä käytetään tässä työssä jatkossa sanaa säätiö. Säätiön tehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa toiminta-alueensa kylien elinvoimaa. Säätiö toteuttaa tehtävänsä muun muassa jakamalla kehittämisavustuksia. Säätiö ja sen toimintaympäristö esitellään tutkimuksen taustoittamiseksi.

Säätiön toimintaan kohdistuvaa aiempaa tutkimusta ei ole. Näin ollen nyt laadittavalla vaikuttavuusarviolla ei ole vertailukohtaa. Arvioitaessa vaikuttavuutta on huomioitava, että vaikutus ja vaikuttavuus ovat eri asioita, vaikka ne toisinaan sekoitetaan keskenään. Vaikutuksella on syysuhdeseuraus, mutta vaikuttavuus on suunnitellun toiminnan tulos (Suvikumpu, Tikka ja Saukkonen 2014, 6).

Tutkimuskysymykset olivat:

- Millaisena kyläyhdistysten päätöksentekoon osallistuvat ovat kokeneet säätiön aineettoman panoksen?
- Millaisena kyläyhdistysten päätöksentekoon osallistuvat ovat kokeneet säätiön aineellisen panoksen?
- Millaisia vaikutuksia kyläyhdistyksissä on koettu hankinnan tai hankkeen seurauksena?

Tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi on tutustuttu kirjallisuuteen ja aiemman tutkimuksen pohjalta käsitteet vaikuttavuus, aineeton ja aineellinen pääoma sekä elinvoima käydään teoreettisessa viitekehyksessä läpi, samoin kuin vaikuttavuusarvioinnin teoria, historia ja tulevaisuus sekä vaikuttavuus suomalaisten säätiöiden kontekstissa. Edellä mainittuihin tutkimuskysymyksiin vastataan kyselytutkimuksen avulla kootun aineiston analyysin perusteella. Tutkimusotteena on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, jossa on luotu malli säätiön vaikuttavuuden synnystä ja malliin pohjautuva mittari kyläyhdistyksille osoitettua kyselytutkimusta varten.

1.2 Tutkimuksen merkitys säätiölle

Yksi opinnäytetyön merkityksistä säätiölle on sen avustusstrategian tarkasteleminen. Säätiössä toimintaa ohjaavana strategiana voidaan pitää säätiön tarkoitusta. Tarvittaessa säätiön hallituksen on tämän tutkimustiedon pohjalta mahdollista pysähtyä strategiatyön äärelle ja tarkentaa säätiön tulevaisuuden visiota ja keinoja sen saavuttamiseksi. Tutkimustuloksen avulla voidaan arvioida, onko säätiön avustukset johtaneet haluttuun vaikuttavuuteen.

Toisena opinnäytetyön merkityksenä säätiölle on kehittää säätiön hallituksen toimintamallia ja hallitustyöskentelyä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka kyläyhdistykset olivat kokeneet säätiön avustuksiin liittyvän päätöksenteon. Saatujen tulosten avulla on mahdollista parantaa säätiön käytäntöjä sekä tunnistaa säätiön toiminnan heikkoudet ja vahvuudet säätiön tulevan toiminnan

suunnittelua varten (Suvikumpu, Tikka & Saukkonen 2014, 4). Tutkimuksen tavoitteena on myös jalkauttaa tiedolla johtaminen ja vaikuttavuusarviointi päätöksenteon osaksi. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kautta vaikuttavuutta muodostavat asiat tulevat hallituksen jäsenten tietoisuuteen ja sitä kautta voidaan hallituksen keskuudessa keskustella vaikuttavuuden eri näkökulmista ja vaikuttavuudelle jatkossa asetettavista tavoitteista.

Opinnäytetyön kolmas merkitys on säätiön ja sen sidosryhmien välisen kommunikation ylläpitäminen ja kehittäminen. Tämä vaikuttavuusarviointi voi parantaa vuorovaikutusta jo tutkimuksen aikana sekä tulevaisuudessa. Tutkimuksen hyötyinä nähdään myös, että varsinaisen tutkimustyön ohella säätiön ja avustusten saajien keskuudessa voi syntyä uudenlaista keskustelua. Näiden keskustelujen myötä säätiölle voi tarjoutua mahdollisuuksia kuulla, miten säätiön toiminta kokonaisuudessaan on kyläyhdistyksissä koettu, millaisena säätiön toiminta nyt ja tulevaisuudessa nähdään ja millaisia odotuksia säätiön toimintaan kohdistuu.

Välillisesti tämä tutkimus tarjoaa yleisölle tietoa säätiön kehittämisavustusten periaatteista ja tuloksista. Säätiö on vuoden 2021 aikana alkanut tiedottaa toiminnastaan entistä avoimemmin muun muassa julkaisemalla oman internet-sivuston. Vaikuttavuusarvion teettäminen, sen julkaiseminen ja säätiön tarkoituksen toteutumisesta tiedottaminen ovat yksi osoitus siitä, että säätiö toimii vastuunsa kantaen. Säätiön toiminnan kannalta merkityksellistä on toiminnan läpinäkyvyys, avoimuus ja päätöksenteon kestävyys.

1.3 Tutkimuksen sisältö

Opinnäytetyön aluksi esitellään Rovaniemen kylien kehittämissäätiö ja sen toimintaympäristö. Tutkimuksen tietoperustassa käsitellään aiemman kirjallisuuden pohjalta käsitteitä vaikuttavuus, aineeton ja aineellinen pääoma sekä elinvoima. Vaikuttavuutta selvennetään sekä yleisellä tasolla että suomalaisten säätiöiden kontekstissa. Lisäksi työssä esitellään tapoja mitata ja johtaa vaikuttavuutta ja luodaan katsaus vaikuttavuusarvioinnin historiaan ja tulevaisuuteen. Tässä tutkimuksessa arvioidaan avustusta saaneiden kyläyhdistysten kokemaa vaikuttavuutta kylien näkökulmasta. Työssä esitetään tutkimusta varten luotu teoria siitä,

kuinka säätiön vaikuttavuus kylien suuntaan muodostuu. Teorian pohjalta laadittiin kyselytutkimuksessa käytetty mittausmalli.

Ennen tutkimuksen toteutukseen siirtymistä, esitellään tutkimusmenetelmä. Tutkimusotteeksi valikoidun kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen teoria esitellään ja lisäksi selvennetään dokumenttianalyysin tekemistä ja tutkimuksen kannalta luotettavasti laaditun kyselytutkimuksen ominaisuuksia. Dokumenttianalyysiin koostettu avustuksiin liittyvä tieto tutkittavien kolmen vuoden 2019–2021 ajalta esitellään tutkimustulosten yhteydessä. Tutkimustulokset esitetään sekä tekstein että visuaalisin keinoin. Lopuksi esitetään tutkimuksen johtopäätökset ja kehittämissuhteet, joita seuraa pohdinta tutkimusprosessiin liittyen.

1.4 Tutkimuksen valinnat ja rajaukset

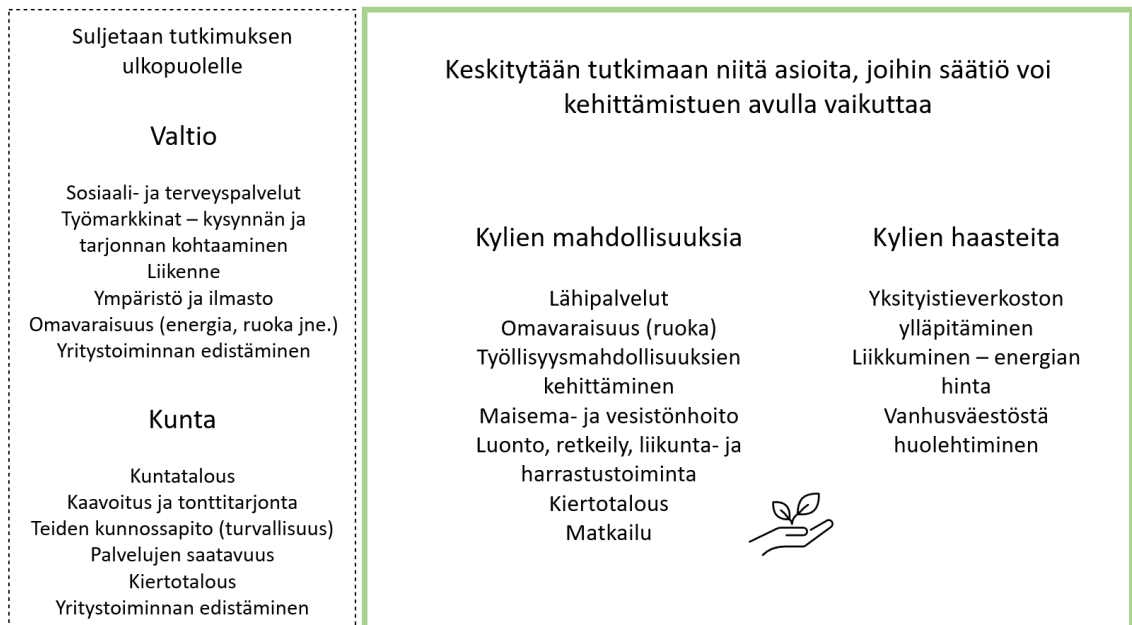
Säätiön keinoja ylläpitää toiminta-alueensa kylien elinvoimaa on useita. Elinvoiman määritelmä on itsessään hyvin monitahoinen ja kontekstista riippuvainen. Kielitoimisto määrittää termin elinkykyisyydeksi, vireydeksi ja vitaalisuudeksi (Kotimaisten kielten keskus 2022). Määritelmä sellaisenaan ei kuvaa sitä, kuinka monitahoista elinvoiman muodostuminen on yhteisöissä. Elinvoima on dynaaminen käsite, liikettä ajassa ja kontekstissa (Nurmio & Turkki 2010, 25). Halosen (2016b, 12) mukaan elinvoiman ulottuvuuksia voidaan erottaa kolme, ja niitä ovat:

1. erilaisten aineellisten ja aineettomien resurssien muodostama kokonaisuus.
2. sosiaalinen vuorovaikutus, niin sanottu paikkakunnan pöhinä.
3. uudistuminen ja uuden luominen, vakiintuneiden käytäntöjen haastaminen, innovointi ja kasvun tukeminen (Halonen 2016b, 2.)

Tämä tutkimus kohdistui kyläyhdistysten vuosien 2019–2021 aikana saamiin kehittämissuhteisiin. Tässä tutkimuksessa ei tarkasteltu kyläyhdistysten hankkeiden laajuutta tai kestoja yksityiskohtaisesti. Avustusta saaneen kyläyhdistyksen hallitusjäsenille suunnatun kyselytutkimuksen tarkoitus oli mitata vastaajan kokemusta, olipa saatu avustus tai hanke mitä kokoluokkaa tahansa. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, olivatko kyselyyn vastanneet kokeneet, että juuri heidän kylässään oli tapahtunut muutoksia yhteisön omalla asteikolla, ei verrattuna muihin kyliin.

Tutkimuksessa ei käsitelty rahoitettujen hankkeiden mahdollista tulevaisuudessa koettavaa vaikuttavuutta. Yhdistyksen ohella saatu avustus vaikuttaa ympäristöönsä kylän pysyvien tai osa-aikaisten asukkaiden kautta nykyajassa ja tulevaisuudessa. Tutkimuksessa selvitettiin yhdistyksissä koettua vaikuttavuutta hankkeen suunnittelun ja toteutuksen aikana sekä hankkeen valmistuttua.

Todellisuudessa kylien elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä ovat säätiön toiminnan lisäksi muutkin yhteiskunnan eri tasoilla tehdyt päätökset ja ratkaisut. Kylän elinvoima voi kokea muutoksia, jotka eivät ole kytköksissä säätiön toimintaan. Tämä vaikuttavuusarvio ei tutkinut sellaisia yhteisvaikutuksia, jotka syntyvät kunnan tai valtion päätöksenteon seurauksena. Kuviossa 1 on esitetty muun muassa maanlaajuisten kehityskulkujen tai lainsäädännön mahdollinen vaikutus Rovaniemenkin kylien alueelle. Tätä tutkimusta varten oli osattava tunnistaa ne keinot ja osat alueet, joilla säätiö kykenee kehittämisavustusten avulla vaikuttamaan kyläalueiden elämään ja kehitykseen. Elinvoiman käsitettä avataan laajemmin myöhemmin luvussa 3.3.

Kuvio 1. Tutkimuksellinen rajaus säätiön vaikutuspiiriin

1.5 Tutkimuksen kulku ja eettisyys

Tämä tutkimus ei vaatinut erillistä tutkimuslupaa, sillä tutkimuksessa ei kerätty henkilötietoja eikä tutkimussuunnitelmaan sisältynyt eettistä arviointia edellyttävää tutkimustiedon hankkimista, kuten ihmistieteisiin sisältyviä yksilön arkaluonteisia tai yksityisyyteen liittyviä tietoja. Tutkimus sai alkusysäyksensä kiinnostuksesta tutkia ja kehittää säätiön toimintaa ja näin ollen tutkimukselle on olemassa selkeä motiivi ja tarve.

Säätiön hallitus hyväksyi opinnäytetyön toimeksiannon kokouksessaan syyskuussa 2021. Aloite tutkimuksen laatimisesta tuli tämän opinnäytetyön tekijältä, joka toimii säätiön hallituksen jäsenenä kaudella 2018–2022. Säätiössä avustukset myöntää säätiön hallitus, joten tutkimuksen tekijä on osa tutkimuksen kohteena olevien avustusten myöntämisprosessia. Ollessaan tutkijan roolissa tuli hallitukseen kuuluvan tutkijan tarkastella tekemiensä päätösten tuloksia erityistä objektiivisuutta noudattaen. Tämä opinnäytetyö on tutkimuksen tekijän aloitteesta käynnistetty organisaation kehittämiseen pyrkivä toimi, jonka nähtiin hyödyttävän sekä opinnäytetyön tekijän opintojen tavoitetta että säätiötä.

Säätiön hallitusjäsenen laatima opinnäytetyö ei ole säätiön lähipiiritoimi, joten säätiölain mukaista esteellisyyttä ei tutkimuksesta muodostunut. Säätiön hallitus päätti, että säätiö voi maksaa opinnäytetyön tekijälle kulukorvauksen, mutta ei palkkiota. Opinnäytetyön tekijä ei ole esittänyt tutkimuksen missään vaiheessa säätiölle vaatimusta kulukorvauksien maksamisesta.

Säätiön ryhdyttyä tutkimuksen toimeksiantajaksi opinnäytetyön aihevalinta hyväksyttiin oppilaitoksessa. Opinnäytetyön koostaminen alkoi elokuussa 2021 aloitettujen opintojen rinnalla edeten kuvion 2 mukaisesti.

Kuvio 2. Opinnäytetyön eteneminen

Syksyllä 2021 säätiö järjesti kyläyhdistyksille kohdistetun kehittämispäivän, jonka yhteydessä opinnäytetyön tekijä tiedotti tulevasta tutkimuksesta sille tutkimuksen kohderyhmän osalle, joka oli tilaisuudessa paikalla. Säätiö julkaisi vuoden 2021 lopulla koko kuntaan jaetun tiedotuslehden, jossa oli lyhyt tiedote tutkimuksen käynnistymisestä ja tutkijan osallisuudesta säätiön päätöksenteossa. Myöhemmin kyselytutkimuksen toteuttamisen aikana kyselyn saatekirjeessä kohdejoukolle informoitiin, että tutkija kuuluu säätiön hallituksen jäsenistöön.

Tutkimus käynnistyi tietoperustan kirjoittamisella syksyllä 2021. Dokumentti-analyysi käynnistyi helmikuussa 2022. Säätiöltä saadut Excel-taulukot kehittämistukien myöntämisestä ajalla 2019–2021 on luetteloitu Liitteessä 1. Taulukoista poimittiin käyttöön ainoastaan tutkimukselle tarpeellinen tieto ja niistä koostettiin data-analyysin jälkeen kaavioita ja diagrammeja tutkimuksen tuloksia käsittelevään lukuun 7.1.

2 ROVANIEMEN KYLIEN KEHITTÄMISSÄÄTIÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

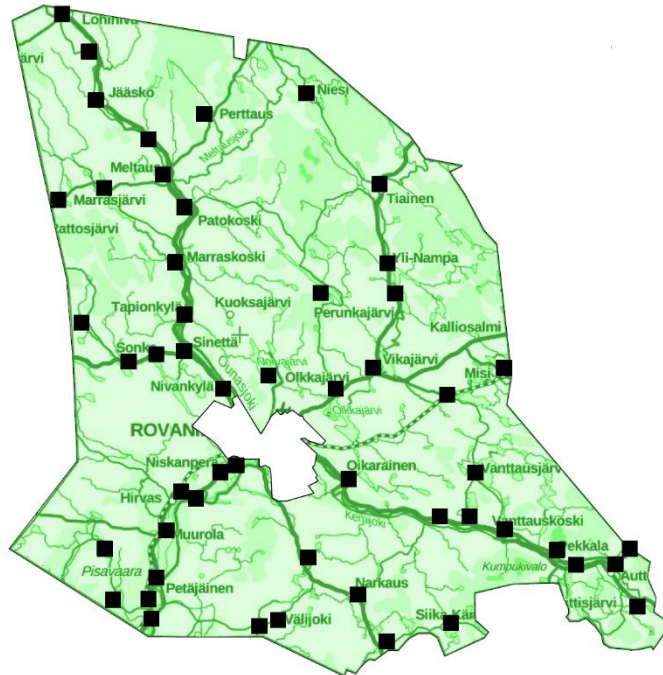
2.1 Rovaniemen kylien kehittämissäätö

Rovaniemen maalaiskunnan kunnanvaltuusto perusti 13.12.2004 tekemällään päätöksellä § 89 säätiön. Säätiö merkittiin säätiörekisteriin 21.9.2005. Perustamisen yhteydessä Rovaniemen maalaiskunta laati säätiölle sen toimintaa ohjaavat säännöt. Säätiötä ohjaa sääntöjen lisäksi säätiölaki (Säätiölaki 487/2015).

Säätiön tarkoituksena on vahvistaa Rovaniemen maalaiskunnan alueiden ja kylien elinkelpoisuutta sekä edistää niiden asukkaiden hyvinvointia sekä perustamistilanteessa että sen jälkeen, kun Rovaniemen maalaiskunta on lakkautettu ja siitä ja Rovaniemen kaupungista on muodostettu uusi kunta. (Rovaniemen kylien kehittämissäätöön säännöt 2016, 2§.)

Säätiö voi toteuttaa yleishyödyllistä tarkoitustaan järjestämällä, tukemalla ja avustamalla tapahtumia, hankkeita ja toimintoja, jotka lisäävät Rovaniemen kyläalueiden vetovoimaisuutta sekä edistävät niiden kulttuuri-, virkistys- ja elinkeinotoimintaa (Rovaniemen kylien kehittämissäätöön säännöt, 2016 3§). Säätiön toiminnan tavoitteena on ylläpitää kylissä elinolosuhteet, joissa ihmiset haluavat jatkaa kylissä asumista ja elinkeinojen harjoittamista (Rovaniemen kylien kehittämissäätöön säännöt 2016, 3§). Keinoina toteuttaa tarkoitustaan säätiö voi jakaa avustuksia ja apurahoja, antaa lainoja ja takauksia sekä hankkia ja vuokrata maata ja rakennuksia säätiön tarkoitusta edistävään toimintaan. Lisäksi säätiö voi harjoittaa ja tukea toiminta-alueeseensa liittyvää tiedottamista ja tutkimusta muun muassa kaupungin kyläalueiden tarpeiden selvittämiseksi (Rovaniemen kylien kehittämissäätöön säännöt, 2016 3§.)

Säätiön toiminta-alue on Rovaniemen kunta lukuun ottamatta ydinkaupunkia ja sitä kehystävää palvelualueita. Säätiön toiminta-alue ei nykyisellään vastaa entistä Rovaniemen maalaiskuntaa, sillä toiminta-alueen ulkopuolella ovat entiset maalaiskunnan kylät Saarenkylä ja Ylikylä. Säätiön toiminta-alue on esitetty kuviossa 3.

SÄÄTIÖN TOIMINTA-ALUE JA ROVANIEMEN KYLÄT

Kuvio 3. Säätiön toiminta-alue (mukaihen Rovaniemen kylien kehittämissäätiö 2021. Karttapohja Maanmittauslaitos)

Vuonna 2005 Rovaniemen maalaiskunnan kunnanvaltuusto päätöksellään § 66 sijoitti säätiöön yhden miljoonan euron pääoman ja lisäksi lahjoitti säätiölle 17 miljoonaa euroa (Rovaniemen maalaiskunnan kunnanvaltuuston päätös 17.10.2005). Vuoden 2021 lopussa säätiön tase oli 24,7 miljoonaa euroa. Omaisuudesta suurin osa on sijoitusvarallisuutta. Toimintahistoriansa aikana säätiö on jakanut avustuksia tarkoituksensa toteuttamiseen noin 5,45 miljoonaa euroa. Säätiön omaisuus on sijoitettava säätiölain edellyttämällä tavalla eikä säätiön varoja käytetä kaupungin lakisääteisten toimintojen rahoittamiseen. (Rovaniemen kylien kehittämissäätiön säännöt, 2016 3§.)

Säätiöllä on hallintoneuvosto, joka valitsee säätiön viisijäsenisen hallituksen. Hallintoneuvostona toimii Rovaniemen kaupunginhallitus ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja toimii hallintoneuvoston puheenjohtajana (Rovaniemen kylien kehittämissäätiön säännöt, 2016 5§.) Säätiön hallitus edustaa säätiötä ja hoitaa säätiön asioita ja sen omaisuutta. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Hallituksen jäsenillä ja heidän varajäsenillään tulee olla pysyvä asuinpaikka Rovaniemen kyläalueella. Hallituksen jäsenistöön nimetään yksi edustaja jokaiselta kaupungin

viideltä eri päätien suunnalta (Rovaniemen kylien kehittämissäätöön säännöt, 2016 8§.)

Säätiön hallitus vastaa toimitusjohtajan nimittämisestä ja erottamisesta. Toimitusjohtaja hoitaa säätiön päivittäisiä asioita säätiön hallituksen päätösten mukaisesti. Hallitus kokoontuu päätöksentekoon kuukausittain toimitusjohtajan toimiessa kokouksen esittelijänä. Kokouksissa käsitellään muun muassa tämän opinnäytetyön aiheena olevia kyläyhdistysten avustushakemuksia.

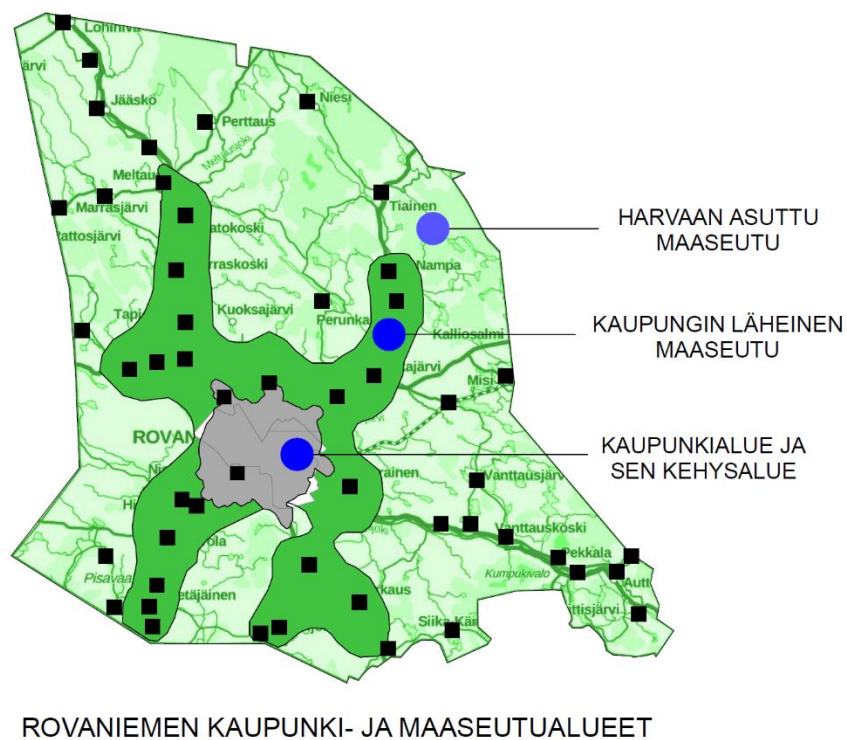
2.2 Kylät, maaseutu ja Rovaniemi

Kylä voidaan määritellä useasta näkökulmasta tarkastellen. Maaseutua tutkittaessa kylä voidaan katsoa paikaksi tai yhteisöksi (Kumpulainen 2018, 15). Kumpulaisen (2012, 30) mukaan kylä on paikka tai tila, joka on saanut merkityksellistä, ajassa muuttuvaa sisältöä. Lisäksi kylä on kunnan alueella toimiva tila, jota määrittelee kunta julkista valtaa edustavana tahona (Kumpulainen 2012, 31–32). Kylä maaseutumaisena tilana, kaupungin vastakohtana, nähdään yhä suhteessa kaupunkiin, vaikka suhde on Kumpulaisen mukaan peräisin ajalta, jolloin jako tehtiin maaseudulla toimineen maatalouden kautta (Kumpulainen 2012, 32). Kumpulainen (2012, 32) kyseenalaistaa edellä mainitun ajattelun nykyajassa, kun suuri osa elintarvikkeista tulee läheisen maaseudun ulkopuolelta globaalien verkostojen avulla.

Kylä on paikallisyhteisö (Kumpulainen 2018, 56). Yhteisön katsotaan olevan ihmisten joukko, jossa näiden ihmisten välillä on yhteys ja jossa ihmisten kesken on jotain jaettua ja yhteistä (Kalliokoski 2020, 10). Kylien yhdistystoimintaan liittyy yhteisöllisyys. Yhteisöllisyys on kuulumista yhteisöön, yksilön yhteisön kaltaisuutta, yksilön yhteisöön suuntautumista ja yksilön yhteisökeskeisyyttä itsekeskeisyyden tai yksilökeskeisen toiminnan sijaan (Kalliokoski 2020, 12). Yhteisön määrittäminen jää yhteisön jäsenten itsensä tehtäväksi sen pohjalta, minkä he kokevat omaksi paikallisyhteisökseen (Kumpulainen 2018, 56). Kyläläisyys voi olla myös virtuaalista ja monipaikkaista, jolloin toimintaan voi kuulua muualla asuvia toimijoita (Peteri 2021, 145). Kylä on paikallisyhteisö myös siinä tapauksessa,

että olisi kylän asukkaita, jotka eivät koe kuuluvansa kyseiseen kyläyhteisöön (Kumpulainen 2018, 1).

Suurin osa Rovaniemen kaupungin pinta-alasta on maaseutua. Suomen ympäristökeskus on laatinut paikkatietoon perustuvan kaupunki-maaseutualueluokituksen, jonka mukaisesti Rovaniemi katsotaan kaupunkikunnaksi. Kaupunkikunta erottuu maaseutukunnasta siten, että kaupunkikunnan ydinkaupungissa ja sen kehysalueella asuu enemmän väestöä kuin sen ulkopuolella (Helminen ym. 2014, 49). Myös taajama-asteen ollessa yli 90 prosenttia voidaan kuntaa sanoa kaupunkikunnaksi (Suomen ympäristökeskus 2021). Kun tarkastellaan Rovaniemen kylien sijoittumista kaupunki-maaseutu-alueluokituksen kartalla, voidaan kuvio 4 todeta, että lähes puolet Rovaniemen kylistä sijoittuu harvaan asutulle maaseudulle. Yli puolet kylistä sijoittuu kaupungin läheiselle maaseudulle.

ROVANIEMEN KAUPUNKI- JA MAASEUTUALUEET

Kuvio 4. Rovaniemen kaupunki-maaseutualueluokitus vuonna 2014 sekä Rovaniemen kylien sijoittuminen luokituksen mukaisille alueille (mukaillen Suomen ympäristökeskus 2014 ja Rovaniemen kylien kehittämissäätö 2021. Kartta-pohja: Maanmittauslaitos)

Suomen ympäristökeskus julkaisi vuonna 2020 päivitetyn kaupunki-maaseutu-alueuokituksen tarkastellen vuoden 2018 tilannetta. Samalla tehtiin päivitys alueuokituksen kriteereihin, jotka oli määritelty vuonna 2010. Huolimatta kriteerien muuttumisesta, Rovaniemen tilanne vuonna 2018 pysyi samana vuoden 2014 kanssa. Valtakunnallisesti kaupungistumisen todettiin jatkuvan ja alueiden muutoksia todettiin muun muassa siten, että paikoitellen Suomen kaupungeissa kehysalueet laajenivat (Helminen, Nurmio ja Vesanen 2020, 3).

Vuoden 2018 luokituksen mukaisesti maaseutualueet rajautuvat kaupungin kehysalueen ulkopuolelle ja niiden raja voi olla joustava kaupungin kehysalueen ja maaseutualueen välivyöhyke (Helminen ym. 2018, 12).

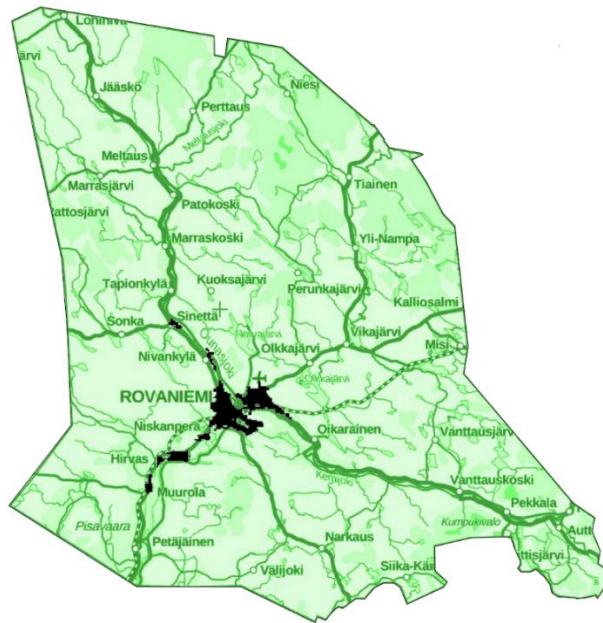
Ydinmaaseudulla asutaan suhteellisen tiiviisti ja siellä on monipuolinen elinkeinorakenne ja tiivis maankäyttö. Harvaan asutulla maaseudulla ei ole toiminnoiltaan monipuolisia keskittyimiä, tai jos on, ne ovat etäällä toisistaan. Harvaan asutun maaseudun pinta-alasta suuri osa on metsää. (Helminen ym. 2018, 12).

Rovaniemellä sijaitsevat yli neljäkymmentä kylää sijoittuvat enimmäkseen maaseudulle. Kylien sijainti painottuu viidelle eri päätien suunnalle. Tien suuntien mukainen aluejako ja väestö Tilastokeskuksen mukaan 31.12.2021 ovat:

- Sodankyläntien suuralue 625 asukasta, joista eniten 171 Vikajärvellä.
- Ounasjoen suuralue 2113 asukasta, joista eniten 677 Sinetässä.
- Yläkemijoen suuralue 1344 asukasta, joista eniten 401 Oikaraisessa.
- Alakemijoen suuralue 2842 asukasta, joista eniten 974 Muurolassa.
- Ranuantien suuralue 536 asukasta, joista eniten 252 Taipaleen kylässä.

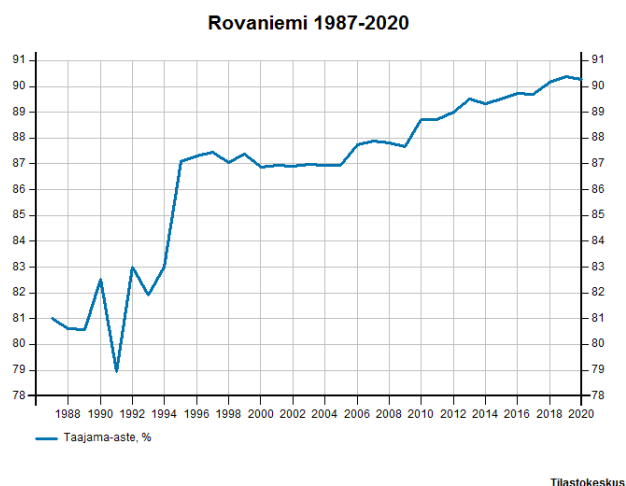
Rovaniemen asukasluku 31.12.2021 Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan oli 64 194 henkilöä (Suomen virallinen tilasto 2022). Rovaniemen pinta-ala on 7582 km² ja kaupungin raja noudattaa kuntaliitoksen aikaisen lakkautetun Rovaniemen maalaiskunnan rajaa. Rovaniemen ydinkaupungissa ja sen ulommalla kaupunkialueella asui vuonna 2014 koko kunnan väestöstä 79,4 prosenttia (Suomen ympäristökeskus 2014). Rovaniemen taajamat (Kuvio 5) sijoittuvat kaupunkikeskuksen välittömään läheisyyteen ja suurimpien jokien, Ounasjoki ja Kemi-

joki, varsille (Kuvio 5). Rovaniemen taajama-aste eli taajama-alueilla asuvan väestön prosentuaalinen määrä, ylitti Rovaniemellä vuoden 2017 lopulla 90 prosenttia (Kuvio 6).

ROVANIEMEN TAAJAMAT

Kuvio 5. Rovaniemen taajamat kartalla (Suomen Ympäristökeskus 2021, karttopohja: Maanmittauslaitos)

Kuvio 6. Rovaniemen taajama-asteen kehittyminen 1987–2020 (Tilastokeskus 2022)

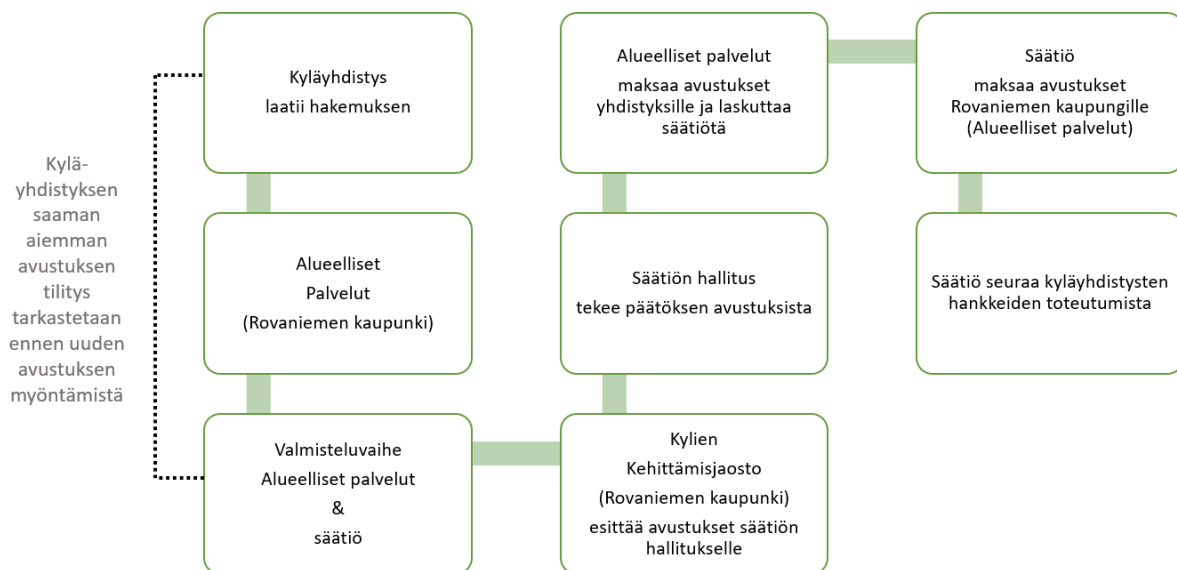
2.3 Säätiön toiminta-alueen kyläyhdistysten avustaminen

Säätiön toiminta-alueella toimii yli neljäkymmentä kyläyhdistystä. Lisäksi kylien alueella on rekisteröityneenä nuorisoseuroja, metsästysseuroja sekä kylän perinneyhdistyksiä. Tässä tutkimuksessa kaikista edellä mainituista yhdistyksistä käytetään nimitystä kyläyhdistys. Rovaniemen ydinkaupungin ja sen kehysalueen kylä- ja omakotiyhdistyksiä säätiö ei avusta.

Säätiö varaa vuosittain toimintamenoistaan kylien omaehtoiseen kehittämiseen kohdistetun määrärahan. Omaehtoisuudella tarkoitetaan sitä, että aloite kehittämishankkeesta lähtee kylältä itseltään. Kehittämisasiavustusten yhteishaku järjestetään vuosittain huhtikuussa. Jos syystä tai toisesta kyläyhdistys haluaa jättää anomuksen muuhun aikaan vuodesta, käsittelee säätiö erillisiä hakemuksia ympäri vuoden.

Säätiö toimii yhteistyössä Rovaniemen kaupungin Alueellisten palveluiden kanssa. Alueelliset palvelut toimii apuna kehittämisasiavustusten anomusten käsittelyssä sekä avustuksen maksatuksessa säätiön hallituksen tehtyä päätöksen avustamisesta. Kuviossa 7 on esitetty avustusten käsittelyprosessi, johon kuuluu saatujen hakemusten läpikäynti, edellisten avustusten käytön tilityksen tarkastaminen, avustusten tarpeellisuuden ja käyttökohteiden tarkastelu, lisäksi tehdään esitys avustuksen myöntämisestä ja lopulta päätös ja hoidetaan maksuliikenne. Alueellisten palvelujen panos prosessissa on merkittävä, sillä säätiöllä ei ole omaa henkilöstöä kyseisiin tehtäviin.

Avustushakemukset käsitellään säätiön hallituksen kokouksessa ja avustuksen myöntämisestä tai hylkäämisestä päättää säätiön hallitus. Säätiön toimitusjohtaja toimii yhteistyössä Rovaniemen kaupungin alueellisten palveluiden kanssa hankerahoituksen valmistelijana ja lopulta esittelee rahoitusesitykset säätiön hallitukselle. Toimitusjohtajan tehtävään liittyy yhteydenpitoa kyläyhdistysten kanssa, mikä tuottaa jatkuvasti säätiölle tilannekuvaa kyläyhdistysten toiminnasta ja suunnitelmista.

Kuvio 7. Kyläyhdistysten kehittämisavustusten eteneminen prosessikaaviona

Hankintojen ja hankkeiden avustusperiaatteet poikkeavat toisistaan. Säätiön avustus voi kattaa kaksi kolmasosaa koko hankkeen kustannuksista. Avustuksen edellytys on, että hankkeen on oltava yleishyödyllinen. Hankkeeseen ryhtyvällä on oltava omarahoitusosuutta kolmasosa hankkeen kokonaiskustannuksista. Omarahoitus voidaan kattaa joko rahalla tai sen voidaan katsoa syntyvän esimerkiksi talkootyölle laskettavasta arvosta. Kyläyhdistyksen tehtävänä on laatia avustushakemuksen liitteeksi kustannusarvion ja perustelut sisältävä suunnitelma hankkeen toteuttamiseksi. Hankinta voidaan korvata kokonaisuudessaan, jos se muutoin täyttää hankinnalle asetetut vaatimukset. Tyypillisiä hankintoja kyläyhdistyksillä voi olla kylätalon keittiön kodinkoneiden uusiminen tai muut kaluste-hankinnat.

Avustettavien kehittämishankkeiden tai hankintojen sisältö ja hakijat vaihtelevat vuosittain. Vuosien 2019–2021 aikana säätiön hallitus on myöntänyt kehittämisavustuksia neljällekymmenelle yhdistykselle 149 hankkeeseen tai hankintaan. Kaikkien hankkeiden ja hankintojen kustannusarvioiden summa kolmelta vuodelta oli 764 423 euroa. Avustusta näiden kustannusten kattamiseen säätiö myönsi yhteensä 397 583 euroa. Pienin hankkeeseen myönnetty avustus oli 150 euroa kohdistuen vuodelle 2019 kyläyhdistyksen jouluseimen rakentamiseen. Hankkeisiin myönnetty suurin avustus kohdistui vuoteen 2020 ja oli määrältään

20 000 euroa kylätilan kunnostamista varten. Säätiö maksaa avustuksen toteutuneita kuluja vastaan ja edellyttää, että avustuksen saaja raportoi hankkeen toteutumisesta säätiölle.

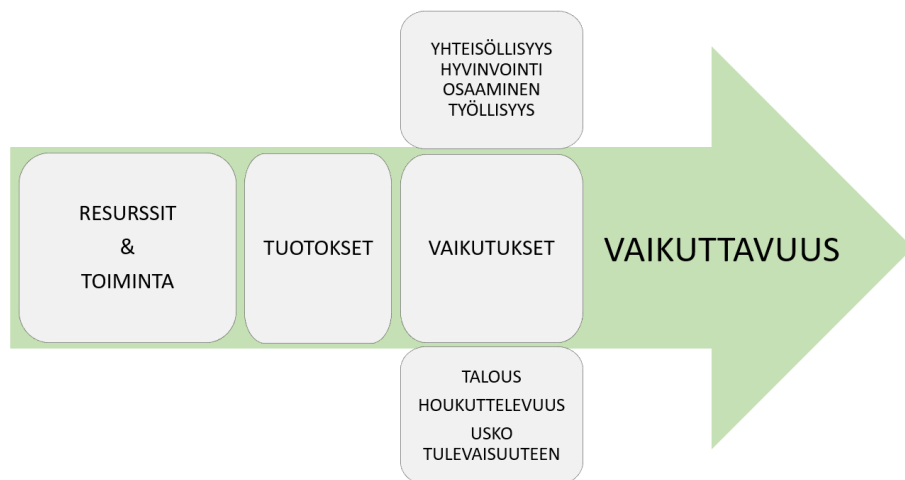
3 VAIKUTTAVUUS, AINEETON JA AINEELLINEN PÄÄOMA JA ELINVOIMA

3.1 Vaikuttavuus

3.1.1 Vaikuttavuuden monta määritelmää

Vaikuttavuudelle ei ole tarkkaa määritelmää ja sen määrittelemisestä vallitsee useita erilaisia näkemyksiä. Suvikumpu, Tikka ja Saukkonen (2014, 4) toteavat, että vaikuttavuus on tavoiteltua muutosta ja asioiden tekemistä oikein. Haapaniemen (2015, 4) mukaan vaikuttavuus on moniulotteista, ennakoituja tai ennakoimattomia, tarkoituksellisia tai tarkoituksettomia, positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia joko kohdealueella tai sen ulkopuolella. Lisäksi Haapaniemi toteaa, että vaikuttavuus voi olla merkitykseltään ratkaiseva ja saa aikaan muutoksia käyttäjän tietämyksessä, taidoissa, käyttäytymisessä ja asenteissa (Haapaniemi 2015, 4). Toisaalta vaikuttavuus on erilaisten vaikutusten aikaan saamaa positiivista kehitystä, josta yhteiskunta hyötyy (Heliskoski, Humala, Kopola, Tonteri ja Tykkyläinen 2018, 6).

Säätiön vaikuttavuus voi olla aineellista, henkistä tai kulttuurista, suoraa tai epäsuoraa ja vaikuttavuus on säätiön säännöissä määrätyn tarkoituksen aikaansaamaa muutosta (Suvikumpu ym. 2014, 6). Vaikuttavuuden viitekehukseen (Kuvio 8) liittyvät olennaisesti käytössä olevat resurssit ja toiminta.

Kuvio 8. Vaikuttavuuden viitekehys (mukaien Suvikumpu ym. 2014, 7)

Vaikuttavuutta voidaan kokea olevan ilman, että sitä on mitattu. Mittaamisella voidaan myös todeta, ettei vaikuttavuutta ole saavutettu. Vaikuttavuustutkimus on syy-seuraussuhteiden jäljittämistä eli kausaalista selittämistä (Heikkilä 2017, 15). Tässä työssä ei osoiteta kausaalisuutta vaan tutkitaan vaikuttavuuden osatekijöitä. Tiitan (2018, 258) mukaan vaikuttavuudella on todettu olevan välillisiä seurauksia sekä yhteisvaikutuksia. Vaikuttavuudelle ominaista on vaikutusten kumuloituminen ja se, että vaikuttavuutta tapahtuu pitkällä aikajänteellä (Saari, Lyytinen ja Lähteenmäki-Smith 2008, 37). Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden syntyminen vaatii vähintään keskipitkää aikaväliä eli kolmesta kuuteen vuotta (Heliskoski ym 2018, 6). Vaikuttavuutta voi tapahtua myös ennalta ajatellun kohderyhmän ulkopuolella (Bertelsmann Stiftung 2010, 25).

3.1.2 Vaikutusten arvioinnista vaikuttavuusarviointiin

Tiedon analysointia käytettiin jo 1500-luvulla päätöksenteon ja ennustusten tekemisen tueksi (Hänninen & Junnila 2012, 8). Vaikutusten arvioinnin historian tiedetään ulottuneen aina 1600-luvulle saakka poliittiseen aritmetiikkaan ja Suomessakin harjoitettuun valtiolliseen selvitystoimintaan (Rajavaara 2006, 22). Vaikuttavuusarviointia toimintaa perustelevana, oikeuttavana, arvottavana taikka kehittävänä tekijänä on alettu harjoittaa 1900-luvulla. Vaikuttavuusarvioinnin historia ulottuu 1950-luvun Yhdysvaltoihin aikaan, jolloin toisen maailmansodan jälkeen julkinen tutkimustoiminta alkoi laajeta maailmanlaajuisesti (Hyytinen ym. 2009, 74). Julkisen vallan tarve puuttua markkinoihin ja kansalaisten toimiin oli perusteltava ja vaikutusten arvioimista käytettiin keinona saada hyväksyntää julkiselle toiminnalle. (Rajavaara 2006, 22.)

Rajavaaran (2006, 23–24) mukaan vaikuttavuusarvioinnit alkoivat yleistyä Ruotsissa jo 1960-luvulla, mutta Suomessa vasta kaksikymmentä vuotta myöhemmin, jolloin arviointi otettiin osaksi sosiaalisten ongelmien ja uudistusten tieteellistä tutkimusta muun muassa Kansaneläkelaitoksessa. Suomessa vaikuttavuusarvioinnit olivat vakiintuneet vasta 1990-luvun lopulla, jolloin julkishallinnon lähes kaikilla

hallinnon aloilla tehtiin arviointeja (Rajavaara 2006, 24). Kaakisen (2004, 94) mukaan arviointikenttä on ollut muutoksessa 2000-luvun alkupuolelta lähtien, jolloin sekä arvioinnin tilaajat että toteuttajat ovat alkaneet vahvistaa ammattimaisuuttaan.

Suomessa vaikuttavuusarviointi on muotoutunut kulloisenkin ajan tarpeeseen sitä mukaa, kun johtamiskäytännöt ovat muuttuneet. Julkishallinnon johtamisopien kehityskulku on johtanut tavoitejohtamisen, tulosjohtamisen, palvelu- ja laatujohtamisen kautta onnistuneiden strategioiden suunnitteluun ja tavoitteluun sekä tiedolla johtamiseen. (Rajavaara 2006, 22). Vaikuttavuusarvio on organisaatiolle keino, ei päämäärä. Vaikuttavuusarviointi on yksi monista lähestymistavoista, joilla voidaan parantaa organisaation näyttöön perustuvaa päätöksentekoa (Gertler, Martinez, Premand, Rawlings & Vermeersch 2016, 3).

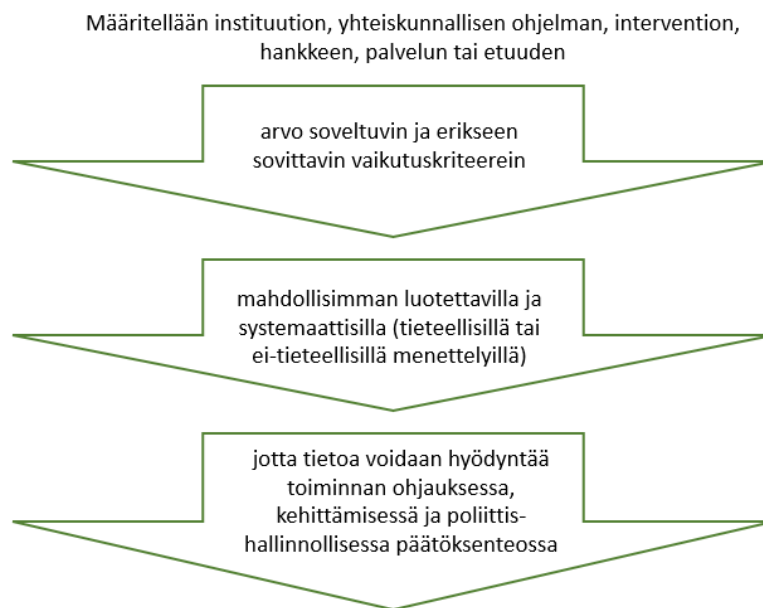
Suomessa vaikuttavuusarviointien tekemiseen herättiin vasta niiden toisessa kansainvälisessä aallossa (Rajavaara 2006, 24). Taloudellisen tuloksen lisäksi yrityksen arvona on alettu nähdä esimerkiksi yrityksen tuottama hyvinvointi (Jones 2021, 362). Jotta voidaan tarkastella rakenteita, toiminnan suuntaa ja kehittyä, tulee hahmottaa ilmiöitä, joiden ympäröiminä elämme yhteiskunnassamme (Toikko ja Rantanen 2009, 53). Kun ensin nähdään tarve ja arvioidaan sen täyttymistä, on kyseessä tarvelähtöinen vaikuttavuus (Rajavaara 2006, 41). Gertlerin ym. (2016, 7) mukaan vaikuttavuusarviointi kohdistuu valittuun ajanjaksoon ja se on objektiivinen arviointi suunnitellun, joko meneillään olevan tai jo toteutetun projektin tai politiikan tuloksista suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Vaikuttavuusarvio voi olla päämäärään pääsyä mittaava keino tarkastella organisaation strategian oikeaa suuntaa ja toteutumista (Rajavaara 2006, 38). Vaikuttavuusarviointin tavoitteena on todistaa, että kohteessa tapahtuneet muutokset johtuvat muutoksia tavoitelleesta toiminnasta eikä muista tekijöistä (Khandker, Koolwal ja Samad 2009, 22)

3.1.3 Vaikuttavuusarviointin prosessi

Vaikuttavuusarviointin haasteena on ihmistieteissä esiintyvä kompleksisuus. Kun ihmiset ovat vuorovaikutuksessa keskenään, useat tekijät, asiat ja kokonai-

suudet kietoutuvat toisiinsa ja muodostavat seurauksia tai vaikutuksia, joiden enustaminen tai kontrollointi on mahdotonta (Puustinen ja Hanén 2018, 17). Rajavaaran (2006, 72) mukaan arvioinnissa on lähdettävä liikkeelle realistisesti ja ymmärrettävä, että luotettavan tiedon tuottaminen vaikuttavuudesta on haastavaa, sillä vaikuttavuusarviointi on sopimuksellinen asia, jolle ei ole yhtä oikeaa toteutustapaa. Gertlerin ym. (2016,9) mukaan vaikuttavuusarviointi voidaan jakaa kahteen kategoriaan, prospektiiviseen (eteenpäin katsovaan tai potentiaaliseen) ja retrospektiiviseen eli taaksepäin katsovaan arviointiin. Eteenpäin katsova arviointi kehitetään samaan aikaan projektin tai prosessin suunnittelun kanssa ja se sisällytetään mukaan prosessiin (Gertler ym. 2016, 9).

Rajavaara (2006, 37) kuvaa vaikuttavuusarviointia tavallisimmissa arviointitilanteissa kuviossa 9 esitetyn askelin, jolloin ensiksi määritellään vaikuttavuusarvion kohteen arvo sovittavin kriteerein, käyttäen luotettavaa ja soveltuvaa menettelyä, jotta saatu tieto saadaan käyttöön jatkotoimintaa varten.

Kuvio 9. Vaikuttavuusarvioinnin määritelmän kuvaus (Rajavaara 2006, 37)

Rajavaaran (2006, 74) mukaan vaikuttavuusarvioinnilla voi olla kolme tarkoitusta: tilivelvollisuusarviointi, kehittävä arviointi ja arviointitutkimus. Käyttötarkoitus vaikuttaa arvioinnissa käytettävään tietoon ja sen tuottajiin, arvioinnin suorittajiin, arvioinnin toiminta-alueeseen, aikajänteeseen, arvioinnin hyödyntäjiin ja valittuihin arviointimenetelmiin (Rajavaara 2006,74).

Vaikuttavuusarvion tulos voi olla epätäydellinen ja jopa kiistanalainen silloin, kun uusi tutkimus saattaa valmistua toisaalla laadittuna samaan aikaan ja tulokset voivat olla toisiaan kumoavia esimerkiksi siitä syystä, että tietämyksemme ihmisten toiminnan alueella on heikkoa, eivätkä ihmiset toimi kuvittelemallamme tavalla (Rajavaara 2006, 66). Vaikuttavuusarvioinnin peruskysymys on: mikä on kiinnostuksen kohteena olevan projektin tai prosessin vaikuttavuus tai kausaalinen vaikutus? (Gertler ym. 2016, 8). Vaikuttavuusarvioinnissa on kyse ihmisten sisäisistä tai ulkoisista motivaatioista, joilla voidaan pyrkiä toiminnan oikeuttamiseen tai kyseenalaistamiseen, valvonnan kehittämiseen, työkäytäntöjen kehittämiseen sekä tietotarpeisiin vastaamiseen (Rajavaara 2006, 25). Rajavaara (2006, 25) toteaa myös, että arviointi voi olla seurannan työkalu, tutkijoiden järjelelmä selvitystyö, jonka ei tarvitse täyttää tutkimuksen kriteerejä.

Taulukossa 1 on värillä korostettu kaksi tässä opinnäytetyönä laadittavassa vaikuttavuusarviossa sovellettavissa olevaa käyttötarkoitusta, kehittävä arviointi ja arviointitutkimus. Kehittävän arvioinnin näkökulmaa puoltaa esimerkiksi vaikuttavuusarvioinnin laatiminen kolmelta vuodelta, jolloin aikajänne on lyhyt ja arviointi keskittyy paikallisiin hankkeisiin ja arvioinnin tulosta tullaan käyttämään kehittämistyöhön työntekijöiden ja yhteistyötahojen keskuudessa. Arviointitutkimukselle ominaista tässä vaikuttavuusarviossa on esimerkiksi suuntautuminen organisaation tiedolla johtamiseen tulevaisuudessa, jolloin säätiössä halutaan hankekoh- taista tutkijan tuottamaa tietoa päätöksenteon pohjaksi ja tiedotusvälineiden käyttöön.

Taulukko 1. Vaikuttavuusarvioinnin käyttötarkoitus (mukaillen Rajavaara 2006, 74)

	Tilivelvollisuusarviointi	Kehittävä arviointi	Arviointitutkimus
Tarkoitus	Tilivelvollisuuden todentaminen, tuloksellisuuden seuranta	Työ- ja palveluprosessien kehittäminen	Uuden tiedon tuottaminen
Tiedon ja toiminnan suhde	Tietoa toiminnasta	Toimi ensin Tiedä sitten	Tiedä ensin Toimi sitten
Toiminta-alue	Kokonaisvaltainen, koko organisaation käsittävä	Paikalliset hankkeet	Rajatut arviointikysymykset ja kohteet
Tiedon ensisijaiset tuottajat	Hallinto ja työntekijät	Hankkeisiin osallistuvat työntekijät	Tutkijat
Tiedon ensisijaiset hyödyntäjät	Kansalaiset päätöksentekijät, eduskunta, hallinto	Työntekijät Yhteistyötahot	Päätöksentekijät, kansalaiset, tutkijat, työntekijät Yhteistyötahot
Tyypillinen käyttö	Tulosohjaus	Koulutus, kehittämissuunnitelmat, työyhteisön kehittäminen	Tiedotusvälinejulkisuus, poliittinen päätöksenteko
Tiedonhankinnan menetelmät	Hallinnon tietojärjestelmät, kvantitatiivinen mitaus	Hankekohtainen kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tieto	Hankekohtainen kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tieto
Tiedonhankinnan aikajänne	Jatkuva, reaaliaikainen, vähintään vuositason tieto	Hankekohtainen Usein lyhyt aikajänne	Hankekohtainen Usein pitkä aikajänne
Onnistuneisuuden kriteeri	Hallinnon läpinäkyvyyden lisääntyminen	Uudistunut palvelutoiminta Työn mielekkyys	Uudet näköalat ja perustelut päätöksenteolle

Kuitusen ja Hyytisen (2004, 30–31) mukaan vaikuttavuusarvio laaditaan vaiheittain (Taulukko 2) ja vaiheet voivat jonkin verran vaihdella riippuen arvioinnin kohteesta ja lähestymistavasta. Prosessi lähtee tavoitteiden määrittelemisestä jatkuen lähestymistavan valintaan, arvioitavan kohteen tehtävien ja tavoitteiden määrittelemiseen, vaikutusulottuvuuksien ja –mekanismien sekä toimintaympäristöön liittyvien tekijöiden tunnistamiseen, tavoitteiden keskinäisten vaikutusten

suhteuttamiseen sekä lopuksi arviointitiedon raportointiin, välittämiseen ja hyödyntämiseen. (Kuitunen ja Hyytinen 2004, 30–31.)

Taulukko 2. Vaikuttavuusarvion vaiheet (Kuitunen ja Hyytinen 2004, 30–31)

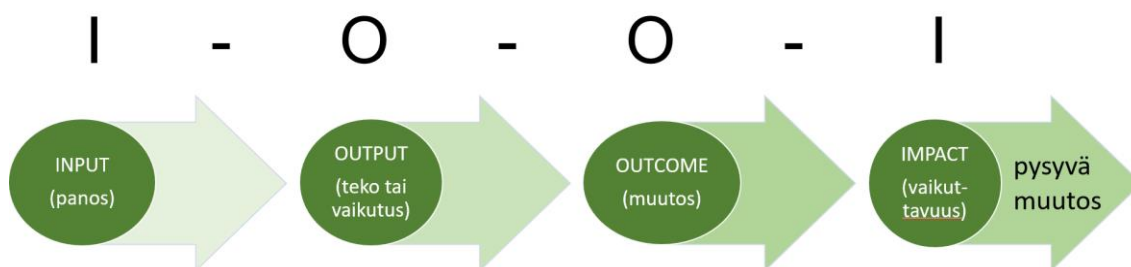
1 Arvioinnin tavoitteiden määrittäminen	Miksi arviointi toteutetaan, kenelle ja kenen tarpeisiin? Mihin kysymyksiin arvioinnilla haetaan vastauksia? Ketkä toteuttavat arvioinnin ja millaisin järjestelyin?
2 Arvioinnin lähestymistavan valinta	Mitkä näkökohdat ohjaavat lähestymistavan valintaa? Millaisesta aineistosta tieto kootaan? Miten aineistot analysoidaan? Millaisella aikajänteellä tietoa hankitaan? Millaisin kriteerein ja mittarein vaikuttavuutta tarkastellaan?
3 Arvioitavan kohteen tehtävien ja tavoitteiden määrittäminen	Mitkä ovat arvioitavan kohteen perustehtävät? Mihin arvioitavan kohteen toiminnalla pyritään ja keille se on tarkoitettu?
4 Vaikutusulottuvuuksien ja –mekanismien tunnistaminen	Mikä toiminnassa on sellaista, että se tekee siitä vaikuttavan? Millaiset ovat toiminnan välittömät, välilliset ja viimesijaiset vaikutukset?
5 Toimintaympäristöön liittyvien tekijöiden tunnistaminen	Millainen merkitys toimintaympäristöllä on vaikutusten saavuttamisen kannalta? Mitkä toimintaympäristöön liittyvät tekijät edistävät ja mitkä estävät tavoiteltuja vaikutuksia?
6 Tavoitteiden vaikutusten suhteuttaminen toisiinsa	Missä määrin vaikutukset vastaavat toiminnan tavoitteita?
7 Arviointitiedon raportointi, välittäminen ja hyödyntäminen	Miten raportoidaan? Miten arvioinnista ja sen tuloksista ilmoitetaan sidosryhmille? Miksi ja millä tavoin arviointitietoa hyödynnetään? Ketkä hyödyntävät arviointeja ja niiden tuloksia? Mitkä seikat edistävät ja estävät arviointien hyödyntämistä?

3.1.4 Vaikuttavuusarvioinnista vaikuttavuuden johtamiseen

Maailmanpankki alkoi teettää vaikuttavuusarviointeja vuonna 1999 ja vuonna 2013 organisaatiossa katsottiin käytännön yleistyneen jo sellaiselle tasolle, että vaikuttavuusarviointi tulisi liittää pysyvästi organisaation strategiseen kehykseen

(Independent Evaluation Group 2013, 9). Maailmanpankissa nähtiin, että vaikuttavuusarvioinnit palvelivat yhä enemmän organisaation operatiivista toimintaa ja useita eri organisaation sektoreita samanaikaisesti (Independent Evaluation Group 2013, 9).

Vaikuttavuutta voidaan tarkastella kuviossa 10 esiteltynä toiminnan tavoitelähtöisenä vaikutusketjuna. Kyseessä on iooi-menetelmä, joka juontaa englanninkielisistä sanoista input (panos), output (teko/vaikutus), outcome (muutos), impact (vaikuttavuus) (Bertelsmann Stiftung 2010, 53).

Kuvio 10. Iooi- menetelmä (mukaillen Bertelsmann Stiftung 2010, 53)

Organisaation vaikuttavuusarvioinnin työkaluksi voidaan laatia taulukossa 3 esitelty iooi-menetelmään perustuva vaikuttavuusmittari (Bertelsmann Stiftung 2010, 53). Iooi-menetelmään pohjautuvassa mittarissa tarkastellaan panosten ja tuotosten aikaansaamien vaikutusten lisäksi organisaation sitoutumisstrategiaa, käytettyjä mittareita sekä ulkoisten tekijöiden osuuden arviointia suhteessa vaikuttavuuteen (Bertelsmann Stiftung 2010).

Taulukko 3. looi-menetelmään perustuva suunnittelu- ja arviointimatriisi (mukail-
len Bertelsmann Stiftung 2010)

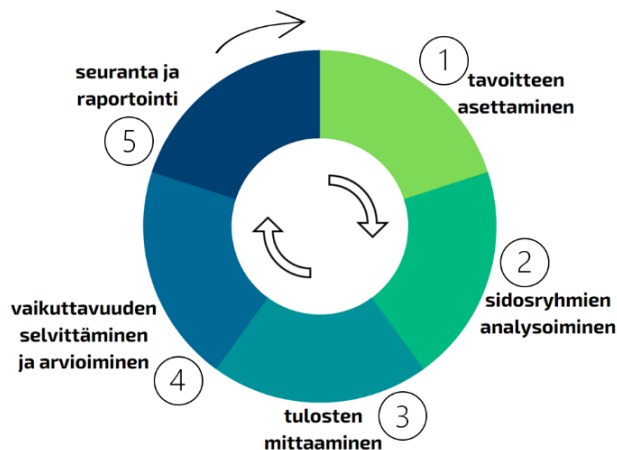
	sitoutumisstrategia	indikaattorit	mittarit	ulkoiset tekijät
Vaikuttavuus "impact"	Sitoutumisen seuraukset organisaatiossa	suoraan tai epäsuorasti - laadullisesti havaittavat - määrällisesti mitattavat Tilanteen ominaisuudet ja parannus tai muutos niissä	tunnistettuun vaikutukseen luodut valmiit indikaattorit saatavilla olevat tietoja vastaavat indikaattorit ja mittausinstrumentit luotavissa olevat indikaattorit tai mittausinstrumentit nollatulos mahdollinen	mahdolliset positiiviset tekijät oma positiivinen tai negatiivinen vaikutus Voidaanko kaikkia vaikutuksia käyttää, poistetaanko jotain vaikutuksia?
Vaikutus "outcome"	Välittömät vaikutukset sitoutumisessa - kohderyhmässä - organisaatiossa	suoraan tai epäsuorasti - laadullisesti havaittavat - määrällisesti mitattavat saavutettiin haluttu tulos?	tunnistettuun vaikutukseen luodut valmiit indikaattorit saatavilla olevat tietoja vastaavat indikaattorit ja mittausinstrumentit luotavissa olevat indikaattorit tai mittausinstrumentit nollatulos mahdollinen	
Tulos "output"	Toimiin ja toimenpiteisiin sitoutuminen - toiminnot - palvelut - Toteuttavat henkilöt	Tapahtumien tai toimien - Määrä - Osallistujat - Tuotokset - Näkyvyys yms.	Asiakirjat ja dokumentointi	
Panos "input"	Resurssien käyttö ja sitoutuminen Budjetointi - määrärahat - kaikki taloudellinen ja määrällinen resurssi Toteutetut toimenpiteet	Raha Henkilöstön aika Tuotteet ja palvelut Muu kuin käteinen esim. saadut edut Hallintopalvelut	Kulujen koonti ja rajaaminen Kirjanpito Aineeton arvo	

Tässä tutkimuksessa säätiön vaikuttavuusarviointiin kuuluu osatekijänä säätiön aineeton panos, joka sisältyy sitoutumisstrategiaan. Säätiön sitoutumista voidaan mitata panoksina, joita ovat esimerkiksi kestävä päätöksenteko ja vuorovaikutus. Taulukon 3 menetelmän mukaan organisaation sitoutuminen kulkee mukana kaikissa vaiheissa tavoiteltaessa vaikuttavuutta.

Myös vaikuttavuusarviointien vaikuttavuutta voidaan tutkia (Independent Evaluation Group 2013, 9). Maailmanpankki on teettänyt tutkimuksen vaikuttavuusarviointien merkityksellisyydestä ja tehokkuudesta. Tutkimuksen mukaan arviointien teettämisestä on ollut hyötyä organisaation strategisessa suunnittelussa ja tavoitteiden tarkastelussa (Independent Evaluation Group 2013, 9). Vaikuttavuusarviointien kattavuuden ja laajuuden haasteiksi tutkimuksessa nimettiin

muun muassa vaikuttavuusarviointien korkea kustannus, henkilöresurssit ja kannustimien puute (Independent Evaluation Group 2013, 9).

Hehenbergerin, Harlingin ja Scholtenin tutkimuksen (2015, 7) aikana työryhmä havaitsi, että arvioitaessa jonkin organisaation aikaansaamaa vaikuttavuutta, saatu lopputulema ei ollut ainoa organisaatiolle arvoa tuova tekijä. Vaikuttavuusarvioinnin prosessi itsessään oli saanut aikaan muutoksen organisaation ajatus- ja toimintatavoissa (Hehenberger ym. 2015, 7). Hehenberger työryhmineen kehitti kuviossa 11 nähtävän viisi vaiheisen toimintamallin. Malli on alati jatkuva prosessi, jossa tavoitteessa onnistumisen monitoroinnilla ja uusien tavoitteiden luomisella on suuri merkitys.

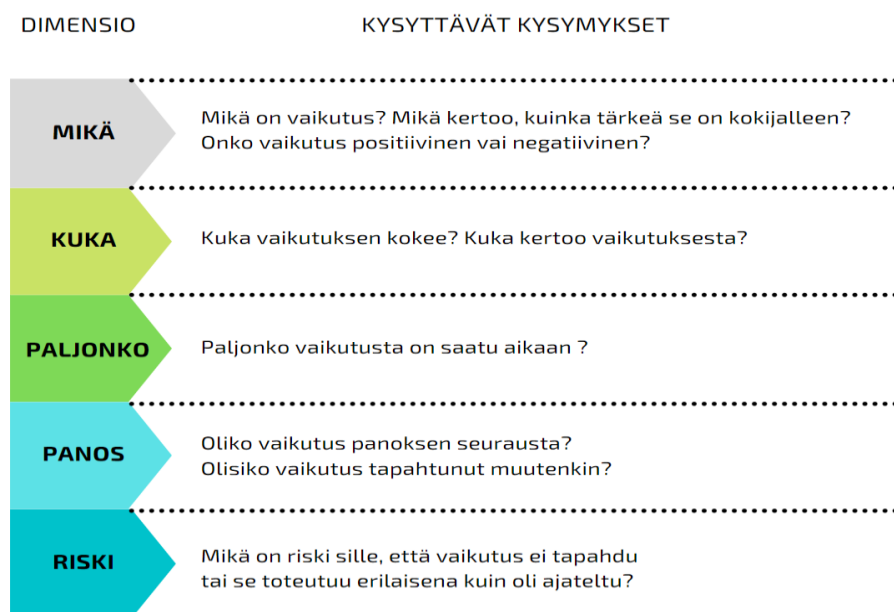
Kuvio 11. Vaikuttavuusarvioinnin alati jatkuva prosessi (mukaillen Hehenberger ym. 2015, 16)

Joidenkin kansainvälisten yritysverkostojen ja ajatushautomoiden mielestä vaikuttavuusarviointi sellaisenaan on jo menneisyyttä ja pelkän arvioinnin tilalle on tullut vaikuttavuuden johtaminen. Brittiläinen Lontoossa toimiva kollektiivi, New Philanthropy Capital puhuu organisaation vaikuttavuuskäytännöstä. Käytäntö tarkoittaa, että organisaation tulee kiinnittää huomiota vaikuttavuutensa syntymekanismiin ja pyrkimykseensä vaikuttavuuden parantamiseen (New Philanthropy Capital 2022). New Philanthropy Capital (2022) toteaa, että toimiakseen käytäntö vaatii toimintatapojen omaksumista, kuten vaikuttavuuden suunnittelua, sen mittaamisen suunnittelua, tiedonkeruuta, saadun tiedon ymmärtämistä sekä saadun tuloksen kommunikoimista ja tuloksesta oppimista. Kollektiivi on luonut kehyksen

vaikuttavuuskäytännölle, jonka säännöt ovat (New Philanthropy Capital 2022):

1. Ota vaikuttavuudesta vastuu ja kannusta muitakin toimimaan samoin.
2. Keskity tarkoitukseen.
3. Ota muita mukaan vaikuttavuuskäytännön toteuttamiseen.
4. Sovella käytäntöön oikeasuhtaiset ja soveltuvat menetelmät ja resurssit.
5. Ota huomioon koko se vaikutusten skaala, jonka voit saada aikaan.
6. Ole avoin ja rehellinen.
7. Ole valmis toimimaan ja muuttamaan toimintaa löydösten perusteella.
8. Ole aktiivinen vaikuttavuussuunnitelmien, -menetelmien, -löydösten ja oppimiesi tulosten jakamisessa.

Toisena esimerkkinä vaikuttavuuden johtamisen ideasta on kansainvälinen yritysten verkosto, Impact Management Project, jota isännöi brittiläinen voittoa tavoittelematon järjestö, Bridges Insights. Verkosto näkee vuonna 2021 vaikuttavuuden tai vaikutuksen olevan tuloksen muutosta, jonka organisaatio tai jokin taho saa toimillaan aikaan. Vaikutus voi olla tahaton tai tahallinen, positiivinen tai negatiivinen ja sen vuoksi viiden ulottuvuuden periaatetta toteuttaen voidaan saada tietoa vaikuttavuudesta käyttää johtamisen perusteena (Impact management project 2021.) Kuviossa 12 nähtävän mallin viisi kulmakiveä pitävät sisällään kysymyksiä, joihin vastaamalla vaikuttavuusarviointi ja vaikuttavuuden johtaminen mahdollistetaan riskit huomioiden (Impact management project 2021.)

Kuvio 12. Vaikuttavuuden viisi kulmakiveä ja kysymysten sarja (mukaillen Impact Management project 2021)

3.1.5 Säätiöiden vaikuttavuusarviointi

Suomessa säätiöitä perustettiin jo 1880-luvulla, ennen säätiörekisterin perustamista vuonna 1933 (Ahdekivi 2014, 14). Säätiön tarkoitus perustamiskirjassa on usein laveasti muotoiltu, mikä antaa mahdollisuuden siihen, että säätiön tarkoitus pysyy yllä, vaikka maailma säätiön ympärillä muuttuu (Suvikumpu ym. 2014, 9).

Säätiöiden vaikuttavuusarviointeja alettiin laatia Yhdysvalloissa ja Englannissa 2000-luvun vaihteessa, jolloin alettiin kiinnittää huomiota siihen, millä tavalla ja millaisia reittejä pitkin vaikuttavuus välittyy. Suomessa säätiölaitos instituutiona ei ole kiinnostanut suurta yleisöä ja tieteellistä tutkimusta säätiöihin liittyen on tehty vähän (Tiitta 2018, 15). Säätiöiden vaikuttavuusarviointien määrä on ollut vähäinen ja apurahasäätiöiden tehtäväkentän laaja luonne on koettu haasteelliseksi toiminnan täsmällisten tavoitteiden ja indikaattoreiden luomisessa (Suvikumpu ym. 2014, 9). Säätiön vaikuttavuusarviointi saa aloitteensa säätiöstä itsestään ja parhaimmillaan arviointi nostaa esiin toiminnan onnistumiset ja uudet potentiaaliset toiminnan osa-alueet (Suvikumpu 2014, 9).

Allan Tiitta tutki 118 suomalaisen säätiön, rahaston sekä kieli- tai tieteellisen seuran osuutta tieteen ja korkeimman opetuksen tukijana vuosina 1917–2017 ja tutkimusaineiston keruun aikana kävi ilmi, että useilla säätiöillä oli kirjoitettua historiaa toiminnastaan (Tiitta 2018, 17). Toisaalta Tiitan (2018, 17) tutkimusta vaikeutti se, että joidenkin säätiöiden arkistot olivat järjestämättömiä ja joillakin säätiöillä arkisto ja varhaisemmasta toiminnasta kirjoitettu tieto puuttuivat kokonaan. Säätiöille ominainen pitkä aikahorisontti on myös koettu vaikeasti hallittavissa olevaksi tekijäksi vaikuttavuusarvioinnissa, sillä säätiöt voivat jatkaa toimintaansa useita vuosikymmeniä (Suvikumpu ym. 2014, 9).

Vaikuttavuusarviointi on keino kirjoittaa muistiin säätiön historiaa. Säätiöissä tulee sietää vaikuttavuusarvioinnin epätäydellisyyttä ja ajatella, että vaikuttavuusarviointi on tapa kertoa säätiön oma tarina (Suvikumpu ym. 2014, 9). Apurahoja jakavien säätiöiden vaikuttavuutta voidaan tarkastella vasta siinä vaiheessa, kun esimerkiksi lääketieteelliseen tutkimukseen myönnetty rahoitus on saanut aikaan tutkimuksen, jonka tiedon soveltaminen on alkanut luoda vaikuttavuutta esimerkiksi ihmisten terveyden tai hyvinvoinnin paranemisena (Suvikumpu ym. 2014,

6). Näin ollen vaikuttavuutta ei ole vielä itse tutkimuksen syntyminen, vaan se, millaista myönteistä muutosta tutkimustiedolla saadaan aikaan.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry:n kustantamassa julkaisussa 2014 pohdittiin, millainen on vaikuttava säätiö (Suvikumpu ym. 2014, 9). Pörssisäätiön julkaisun (2014) mukaan yksityisen ja julkisen sektorin välissä toimivien säätiöiden merkitys yhteiskunnallisena yleishyödyllisenä vaikuttajana kasvaa samalla, kun julkisen sektorin rahoitus kiristyy (Ahdekivi 2014, 4). Säätiöt eivät voi oikeuttaa olemassaoloaan pelkästään apurahan jakamisella, vaan se tulee tehdä tavalla, joka hyödyttää yhteiskuntaa (Virén 2014, 75). Vuosien 1917–2017 välisen sadan vuoden aikana säätiöiden tuki tieteelle on yli 2500-kertaistunut (Tiitta 2018, 204). Virénin (2014, 75) mukaan apurahat ovat yleishyödyllisten yhteisöjen paras tuotemerkki, vaikka niiden jakaminen ei sellaisenaan luo oikeutusta säätiön olemassaololle. Olennaisempaa on tarkastella tapaa, jolla apurahoja jaetaan, onko rahoituksesta yhteiskunnallista hyötyä, jaetaanko rahaa riittävästi vai onko säätiön varallisuus kasvanut sijoitustoiminnan avulla niin suureksi, että rahan käyttäminen säätiön alkuperäiseen tarkoitukseen vaikeutuu (Virén 2014, 75).

Vuonna 2005 perustettu Helsingin sanomain säätiö julkisti vuonna 2018 Viestintäluotsi Oy:n toteuttaman arvion yhteiskunnallisesta vaikuttavuudestaan. Tutkimustietoa koottiin apurahan saajille osoitetulla kyselyllä ja haastattelulla, säätiön oman numeerisen datan analysoinnilla, rahoitettujen julkaisujen analyysillä sekä säätiön oman henkilökunnan itsearviointin avulla (Kivioja 2017.) Säätiö myöntää apurahoja viestinnän tutkimukseen, jakaa stipendejä toimittajille ulkomaan vaihto-ohjelmiin, ylläpitää Päivälehdessä arkistoa sekä Päivälehdessä museota ja järjestää Uudisraivaaja-mediainnovaatiokilpailun (Viestintäluotsi 2018).

Kiviojan (2017) mukaan vaikuttavuutta Helsingin sanomain säätiön eri toimien osa-alueilla arvioitiin kolmiportaisella asteikolla, jotka olivat: heikko vaikuttavuus, keskitason vaikuttavuus sekä vahva vaikuttavuus. Eri osa-alueilta saadut tulokset vaihtelivat. Vahvoiksi katsottiin osa-alueet: viestinnän alan opetus ja professuurien tukeminen sekä tutkijoiden kokema henkilökohtainen ja ammatillinen vaikuttavuus. Keskitason vaikuttavuutta todettiin toimittajien kokemassa henkilökohtaisessa ja ammatillisessa vaikuttavuudessa sekä tieteellisessä vaikuttavuudessa.

Apurahaa saaneista enemmistö (60 %) oli kokenut, että heidän työnsä tuloksilla oli saatu aikaan vaikutusta viestintäalan yrityksissä vain kohtalaisesti tai ei lainkaan, jolloin median välityksellä saatu vaikuttavuus koettiin heikoksi. (Viestintäluotsi 2018).

3.2 Organisaation tai kylän aineeton ja aineellinen pääoma

Aineetonta pääomaa ei voida mitata rahalla, vaikka sillä on arvo. Turusen (2016, 331) mukaan jo vuonna 1810 Ranskassa ja Saksassa koettiin, että hyvinvointi, taidot ja tiedot ovat ihmisen henkilökohtaista pääomaa ja vauraudeksi katsottiin muukin kuin materiaalinen omaisuus. Tunnettuja aineettoman pääoman muotoja henkilökohtaisella tasolla ovat inhimillinen, sosiaalinen ja intellektuaalinen pääoma (Hjerppe 2016, 347–348). Esimerkiksi vapaaehtoistoiminta koostuu inhimillisestä ja sosiaalisesta pääomasta (Peteri 2021, 145). Myös ihmisten välinen vuorovaikutus, sen laajuus, syvyys ja sen kesto tai pitkäjänteisyys ovat aineetonta pääomaa (Puusa 2015, 30).

Organisaation aineetonta pääomaa voivat olla osaaminen, kuten tutkimus- ja kehitystoiminta, innovointi tai brändi sekä tietokoneella oleva informaatio, kuten ohjelmistot ja tietokannat (Piekkola 2012, 20). 1980-luvulla todettiin, ettei talouskasvu ole ainoastaan työpanoksen ja aineellisen pääoman seurausta, vaan taloudellista kasvua oli saatavissa aineettomilla panoksilla, kuten koulutuksen ja teknologisen kehityksen kautta (Hjerppe 2016, 347–348). Myös hyvä hallintotapa ja kestävä päätöksenteko ovat aineetonta pääomaa. Organisaation asettama aineettoman hyödyn tavoite voi olla esimerkiksi asiakkaan kokemus tyytyväisyydestä (Puusa 2015, 30). Vaikka aineeton pääoma ei ole konkreettista eikä sitä voida nähdä varallisuutena organisaation tilinpäätöksessä, voidaan sillä tuottaa arvoa ja sille voidaan asettaa tavoitteita.

Kylien aineettomaan pääomaan voi kuulua esimerkiksi kylän sosiaalinen pääoma, joka voi Jaakkolan (2015, 46) mukaan olla yhteisössä vallitsevaa luottamusta, vuorovaikutusta ja sosiaalista tukea. Jaakkolan (2015, 5) mukaan myös yksilön tunne hyväksytyksi tulemisesta yhteisössä on sosiaalisen pääoman muoto, josta voi seurata yksilön toimijuus ja vaikuttaminen yhteisöllisissä asioissa. Aineetonta pääomaa on myös alueen tai kylän hyvä maine, joka kasvattaa

yhteisössä itseluottamusta ja saa ihmiset kiinnittymään omaan alueeseensa ja sen menestykseen tiukemmin (Halonen 2016, 185). Myös elinvoiman muodostuminen vaatii näitä samoja edellä mainittuja aineettomia panoksia (Hyyppä 2011, 1., Makkonen 2021).

Puusan (2015, 30) mukaan aineeton pääoma on tapauskohtaista ja siksi epävakaa. Tapauskohtaista epävakautta aiheuttavat eri tekijät, kuten aika, paikka, henkilöt, organisaatiot ja tilanteet (Puusa 2015, 30). Kylissä voi olla epävakaa tapauskohtaista aineetonta pääomaa, joka ei edistä yhteistä kehittymistä silloin, kun eri ihmisten tavoitteet eivät kohtaa (Peteri 2021, 147). Tällöin aineettoman pääoman epävakaus, esimerkiksi tavoitteiden erilaisuus voi toimia jarruna yhteisön kehittämisessä.

Aineelliselle pääomalle voidaan asettaa rahallinen arvo ja arvon kehittymistä kyetään seuraamaan lähes reaaliajassa. Kyläyhteisöissä rahallinen pääoma näkyy yhdistyksen tilinpäätöksessä. Varallisuutena voi olla kiinteistöomistus, kuten toimi- tai kylätalo, talon irtaimisto sekä muu yhdistykselle hankittu omaisuus. Aineelliseen pääomaan voi kohdistua velkaa, kuten jo otettua lainaa tai kiinteistöjen tai laitteistojen korjausvelkaa, joka realisoituu tulevaisuudessa korjaustarpeen kautta. Säätiö voi avustuksellaan vaikuttaa muun muassa korjausvelan ehkäisemiseen sekä erilaisten hankkeiden rahoittamiseen kautta siten, että kyläyhdistys hyötyy siitä esimerkiksi kiinteistön aiheuttamien kiinteiden kulujen madaltumisena.

3.3 Mitä on elinvoima, kuinka sitä mitataan ja johdetaan?

Elinvoimalle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää. Elinvoiman käsite alkoi yleistyä, kun siihen asti käytössä ollut staattiseksi ja passiiviseksi koettu käsite ”hyvinvointi” ei antanut riittävästi tietoa olosuhteiden ja meneillään olevien prosessien vaikutuksesta hyvinvointiin (Baldauf 2009). Hyvinvoinnista puhuminen keskittyi liiaksi saatuihin tuloksiin sen sijaan, että olisi pyritty ennakoimaan tekijöitä, joista Suomi elää (Baldauf 2009). Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra käynnisti vuonna 2009 Suomen elinvoiman lähteet -kehitysohjelman, jonka raportissa Nurmio ja Turkki (2010,14) totesivat, että elinvoima kuvaa kansakuntien

mahdollisuuksia talouden, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja yksilön näkökulmasta.

Halonen (2016b, 2) tuo aineellisten resurssien rinnalle muita elinvoimatekijöitä, kuten alueen väestön määrä ja ikä, työllisyys, elinkeinorakenne ja kunnan taloustilanne. Sosiaalinen vuorovaikutus, osallisuus, yhteisöllisyys, paikallinen identiteetti, elämäntapavalinnat ja kulttuuri ovat niin ikään aineettomia elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä (Halonen 2016b, 2).

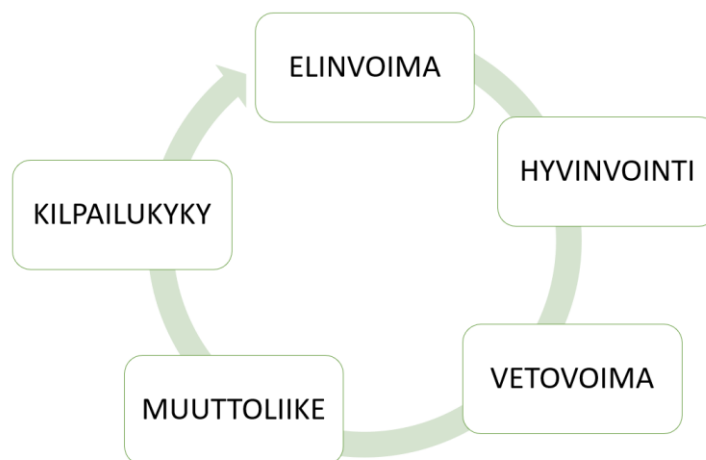
Makkosen (2021) mukaan alueiden ja kuntien elinvoima voi käsittää kolme pääosa-alueita: kilpailukyky, hyvinvointi ja osallisuus. Samat käsitteet ovat sovellettavissa kylien elinvoimaan ja käsitteiden ympärille voidaan lisätä niitä täydentäviä lisäkäsitteitä. Paananen, Haveri ja Airaksinen (2014, 7) näkevät elinvoiman resursseina, vuorovaikutuksena ja uuden luomisena. Inarin kunta jalosti vuonna 2019 elinvoimaohjelmassaan Paanasen ynnä muiden (2014) kolminaisuutta muokkaamalla sitä siten, että resurssit nähtiin elinkelpoisuutena, vuorovaikutus sosiaalisena pääomana ja toimeliaisuutena ja lopuksi uuden luominen nähtiin enakkoluulottomuutena (Inarin kunta 2019, 6).

Kylän elinvoimaan vaikuttaa osaltaan kyläyhdistys, jolla on käytössään tietyt resurssit. Resurssi voi olla aineellinen ja ulkoinen, kuten yhdistyksen taloudellinen tilanne, johon saatu avustus voi tuoda oman lisänsä mahdollistaen kylän ihmisten toimintaa. Resurssi voi olla myös aineeton ja kylän sisäinen, esimerkiksi yhteisön sosiaalinen pääoma, joka ilmenee yhteisössä yhteenkuuluvuutena ja keskinäisenä luottamuksena sekä aktiivisuutena tapahtuma-, kulttuuri, virkistys- ja harrastustoiminnassa (Hyypä 2011, 1).

Elinvoimaan liittyvät perinteet ja kulttuuri. Elinvoimaisessa yhteisössä on osallisuutta, aktiivista elämäntapaa ja traditioita. Kulttuuri- ja taidealan edunvalvojan Kulta ry:n Meriläisen (2021) mukaan elinvoima on yhteisön kykyä kasvaa ja taata jäseniensä toimeentuloa. Elinvoimainen yhteisö kiinnittää huomiota eri ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten, mukaan lukien erityisryhmät, elämän laatuun (Meriläinen 2021).

Tasapaino aineellisen ja aineettoman pääoman eli ulkoisen ja sisäisen resurssin välillä voi vaihdella. Tilanteessa, jossa kyläyhteisön sen hetkinen tai näköpiirissä oleva taloudellinen tilanne voi olla haastava, voi yhteisön jäsenillä olla niin aktiivinen ote ja korkea motivaatiotaso, että taloudellista vajetta voidaan kompensoida yhdessä tekemisen määrällä. Voidaankin katsoa, että tahto, mahdollisuudet, kyky ja voimavarat kehittää tai synnyttää uutta sekä saavuttaa asioita suunnitelmia toimeen panemalla on elinvoimaa (Halonen 2016a, 125). Elinvoima ei ole sama asia kuin kylän elinkelpoisuus. Vasta ihmisten toiminta ja sen vaikutukset tuovat kylään elinvoimaa. Ihmisten teot voivat tuoda jo sinällään elinkelpoiseen ympäristöön vaurautta ja hyvinvointia, viihtyvyyttä ja houkuttelevuutta.

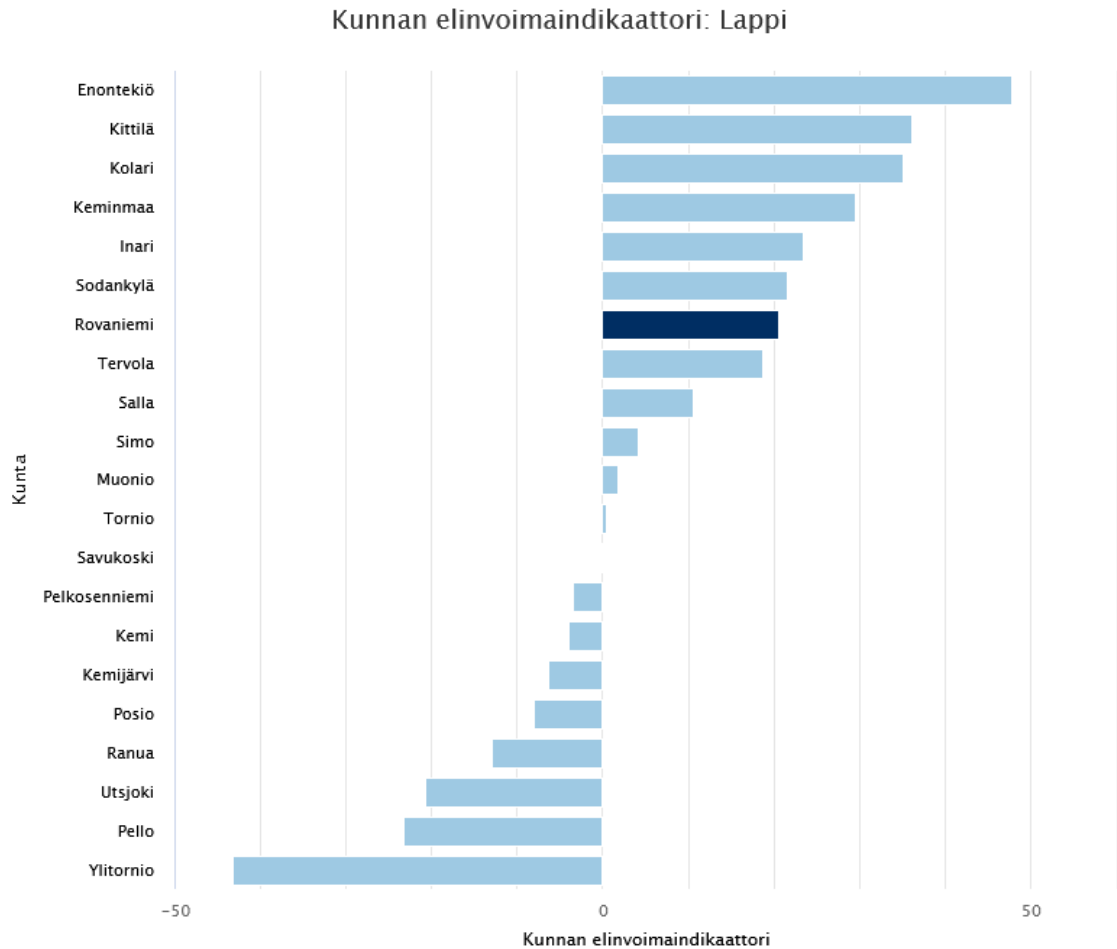
Elinvoima sellaisenaan ei vielä takaa kilpailukykyä tai hyvinvointia, vaan elinvoiman on suuntauduttava uudistumiseen ja kilpailukyvyn kehittämiseen (Halonen 2016a, 125). Yhteisön maine lisää vetovoimaa ja sitä kautta elinvoimaa (Halonen 2016a, 30). Toisaalta, jos elinvoima puuttuu, syntyy yhteisöön pois työntävää voimaa (Rissanen 2018, 21). Elinvoiman säilyttämiseksi ja kasvattamiseksi tulee yhteisöllä olla pitovoimaa ja houkuttelevuutta eli lumovoimaa ja vetovoimaa. Lumovoima on voimaa, jonka vetämänä esimerkiksi matkailijat haluavat käydä tutustumassa yhteisöön. Vetovoima on voimaa, jonka ansiosta ihminen haluaa jäädä yhteisöön pysyvästi (Meriläinen 2021). Kuvion 13 itseään ruokkivassa kehässä nähdään elinvoimaa ylläpitäviä tekijöitä.

Kuvio 13. Elinvoiman itseään vahvistava kehä (mukaillen Rissanen 2018, 21)

Elinvoiman mittaamiseen on erityisesti kuntasektorilla panostettu viime aikoina paljon. Elinvoimatavoitteiden onnistumista voidaan mitata yksinkertaisella kysymyksellä siitä, onko tehtävässä onnistuttu vai ei (Vuorensola 2020). Kunnissa on kehittynyt uusi johtamisen ala, elinvoiman johtaminen. Inarin kunta on linjannut, että elinvoiman johtamisen tehtävänä on valjastaa resurssit elinvoiman parantamiseen, aistia vuorovaikutuksen paikkoja, edistää uudistumista sekä huolehtia siitä, että kunnan viestintä tukee elinvoiman kulttuuria (Inarin kunta 2019, 7.) Helsingin kaupunki taas katsoo, että tärkein edellytys elinvoimalle on hyvin toimiva kaupunki, johon jokainen kaupungin yksittäinen työntekijä ja jokainen toimiala vaikuttavat päivittäisessä työssään (Helsingin kaupunki 2018, 7). Elinvoimalle asetettujen tavoitteiden johtaminen maassamme, Inarista Helsinkiin, tarvitsee tukeen mitattua tietoa nykytilanteesta ja parhaassa tapauksessa osuvia arvioita tulevaisuudesta.

Kuntaliitto havainnollistaa Suomen kuntien elinvoimaa indikaattorilla, joka perustuu niin sanottuihin kylmiin mittaustapoihin keskittymällä tilastoituihin lukuihin. Elinvoimaindikaattori yhdistelee muutoksia kunnan väestömäärässä, työllisyydessä, verotuloissa, huoltosuhteessa ja koulutustasossa (Kuntaliitto 2019.) Kuviossa 14 nähdään esimerkkinä Lapin kuntien elinvoimaa esittävä pylväsdiaagrammi vuodelta 2019. Vertailemalla eri vuosien tuloksia voidaan nähdä elinvoiman kehittymisen suunta.

Kuvio 14. Lapin kuntien elinvoimaindikaattori 2019 (Kuntaliitto 2019)

Elinvoiman kehittymistä voidaan ennakoida tarkastelemalla yhteiskunnan kehityssuuntauksia eli trendejä. Ennen trendin varsinaista toteamista, voi yhteiskunnassa ilmetä heikkoja signaaleja siitä, mitä on aikeissa tapahtua. Heikkojen signaalien löytäminen on vaikeaa, koska kyseessä on sellaisen etsiminen, jonka olemassaolosta ei vielä tiedetä (Lesca ja Lesca 2011, 12). Heikkojen signaalien havaitseminen olisi kuitenkin jopa mennyttä tietoa tärkeämpää, koska niiden tunnistaminen voi auttaa tulevaisuuden ennakoimisessa. Heikko signaali toimii hälyttimenä ja ilmoittaa jonkin merkittäviä, joko positiivisia tai negatiivisia seurauksia aiheuttavan tapahtumaketjun alkamisesta (Lesca ja Lesca 2011, 13). Heikko signaali on vaikeasti hahmotettava, satunnaiselta taustatiedolta vaikuttava informaation palanen, joka laajemmin tai pidemmällä aikavälillä katsottaessa tuntuu sopivan yhteen muun informaation kanssa (Schoemaker ja Day 2009, 86). Hah-

mottamisen vaikeuden takia heikkojen signaalien olemassaolo ymmärretään monesti vasta jälkikäteen katsottaessa, silloin kun trendi on jo vallalla ja muutos nähtävissä.

Kuntien elinvoiman kehittämisen verkostohanke, EVE 2020, on Kuntaliiton ja konsulttiyritys Finnish consulting groupin käynnistämä yhteistyö kuntien verkostoimiseksi ja verkostoon kuuluvien kuntien elinvoiman mittaamiseksi. EVE 2020 -verkoston tavoitteena on elinvoiman edistäminen strategisella ja ennakoivalla otteella, jossa elinvoimaa mitataan reaaliaikaisesti sekä taakse päin katsoen. Kuntaliiton elinvoimaindikaattorin yleisten kylmien tunnuslukujen lisäksi hankkeessa kiinnitetään huomiota pehmeisiin arvoihin, joita ovat esimerkiksi asukkaiden tai yrittäjien tyytyväisyys, oppilaitosten houkuttelevuus tai alueella järjestettyjen tapahtumien määrä. EVE 2020- verkoston mukaan jokaisen yhteisön on mahdollista räätälöidä itselleen sopivin tapa mitata ja kehittää elinvoimaansa. Kuntaliiton elinvoimaindikaattorissa alhaiset pisteet saanut kunta voi löytää elinvoimansa lähteen ja veturin sosiaalisesta pääomasta, indikaattorin ulkopuolisesta muuttujasta. (Finnish consulting group 2020).

4 MITTAUSMALLIN LUOMINEN

4.1 Säätiön vaikuttavuus syntyy säätiön ja kyläyhdistysten yhteistyöllä

Teoria ymmärretään ihmistieteissä tutkimuksen abstraktiksi perustaksi ja sillä voidaan viitata tutkimuksen tietopohjaan (Luodonpää-Manni 2016, 2). Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan teoria on ikään kuin todellisuus siitä näkökulmasta, josta ilmiötä tarkastellaan. Matikainen (2008, 35–36) oli huolissaan siitä, että teoria tutkimuksessa on tuntunut unohtuneen, vaikka juuri teoria toimii empirialla testattavien hypoteesien taustana ja, että ilmiötä tulee pyrkiä selittämään teoreettisesti. Matikainen (2008, 35–36) katsoi, että tutkimusta on uhannut käytännöllinen selvitystyö, jolla on tavoiteltu nopeasti käytäntöön sovellettavien hyvien käytäntöjen ja toimintamallien rakentamista ja hänen mielestään tutkimusta suoritettiin käytännöllisistä lähtökohdista katsoen. Tutkimuksen teoreettisesta viitekehyksestä tai teoriataustasta puhuttaessa tarkoitetaan suunnan näyttäjää ja tutkimuksen jäsentämisen välinettä sekä sitä, millaista aiempaa tutkimustietoa ja -käytäntöä ilmiöön liittyy. (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.)

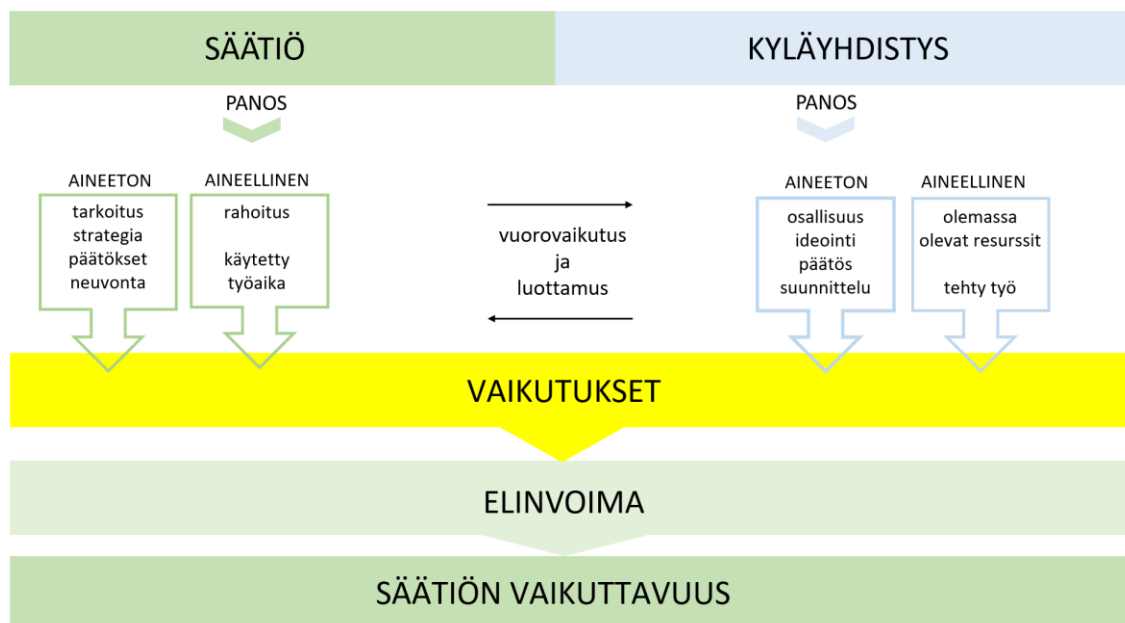
Tämän opinnäytetyönä laadittavan vaikuttavuusarvion vaiheet etenivät aiemmin esitellyn taulukon 2 mukaisesti. Jo säätiön toimeksiantoa laadittaessa oli selvää, kenelle ja mihin tarkoitukseen arvio laaditaan. Tavoitteena oli toteuttaa tutkimus, jonka avulla saataisiin tietoa säätiön toiminnan kehittämiseksi. Lähestymistavaksi valittiin kyläyhdistyksiltä saatavilla olevan kokemusperäisen tiedon kokoaminen ja kolmea vuotta koskevan tiedon analysoimiseksi tuli kehittää mittari. Mittarin laatimisessa tärkeää oli löytää juuri toimeksiantajan vaikuttavuuden synnyn kannalta olennaiset tekijät. Koska valmista mittaria ei aiemmasta kirjallisuudesta löytynyt, laadittiin mittausmalli, jota varten tuli tunnistaa prosessit säätiön kehittämisavustusten hakemisesta, valmistelusta, käsittelystä, päätöksenteosta sekä avustetuista kohteista ja kehittämistoimien toteuttajista. Tuloksena syntyi selkeä käsitys siitä, että säätiön vaikuttavuuden toteutumiseksi vaadittiin myös kyläyhdistysten osallistumista.

Taulukossa 2 neljäntenä vaiheena oli vaikutusulottuvuuksien ja mekanismien tunnistaminen. Tässä tutkimuksessa käytiin pohdintaa siitä, millä tavalla säätiön

ja kyläyhdistysten aikaansaamat vaikutukset syntyvät ja mitä vaikutusten syntyminen edellytti. Pohdinnan tuloksena syntyi jako aineettomaan ja aineelliseen pääomaan. Kyselyn avulla pyrittiin selvittämään taulukon 2 viidettä vaihetta toimintaympäristöön liittyvistä tekijöistä. Kyselyllä haluttiin tutkia, millaiset tekijät voisivat toimia vaikuttavuuden mahdollistajina ja millaisilla tekijöillä oli vaikuttavuutta heikentävä vaikutus.

Säätiön vaikuttavuudelle asetettujen tavoitteiden hahmottamisessa oli haasteita, sillä vaikka säätiön tarkoitukseen sisältyvä kylien elinvoiman ylläpitäminen ja kehittäminen on tavoite sinänsä, ei siitä sellaisenaan käy ilmi mitattavissa olevaa tavoitetta. Tässä vaikuttavuusarviossa ei siten voitu tarkastella suoraan, oliko jokin tavoite saavutettu täysin, vaan tutkimuksella pyrittiin löytämään jatkokehittämistä varten tulos, johon seuraavia tutkimuksia voidaan verrata. Arviota on mahdollista käyttää säätiössä kehittämistyön perustaksi ja vertailukohtaksi uusille tutkimuksille.

Tämän opinnäytetyön tietoperustassa esitetyn teorian perusteella tutkimukseen luotiin kuviossa 15 esitetty viitekehys säätiön vaikuttavuuden synnystä. Viitekehysten mukaista säätiön vaikuttavuuden syntymistä haluttiin mitata.

Kuvio 15. Tutkimuksen pohjaksi laadittu viitekehys säätiön vaikuttavuuden syntymisestä

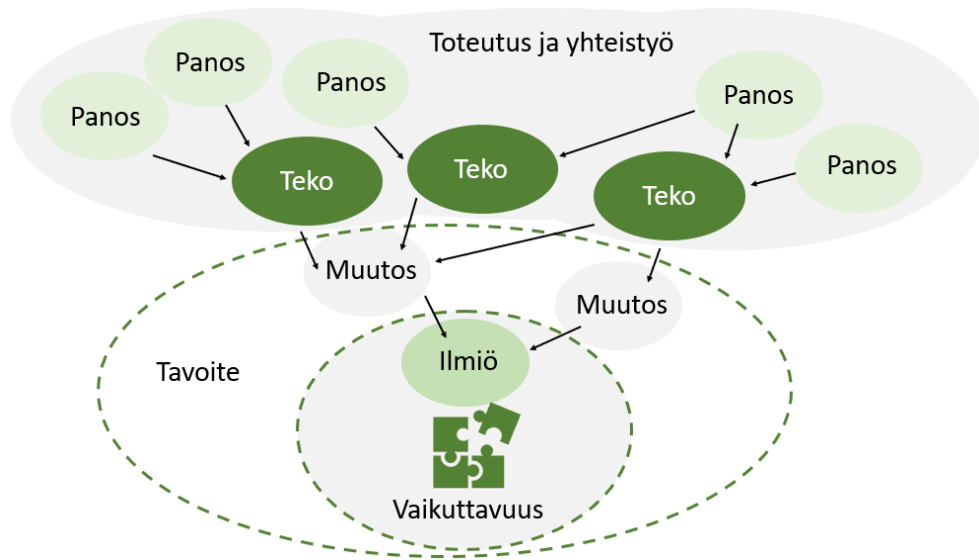
Vaikka säätiön avustus on rahoitusta eli aineellista pääomaa, tarvitaan säätiöltä myös muunlaista osallistumista. Viitekehystä muodostettaessa syntyi jako aineetomaan ja aineelliseen pääomaan, jotka tässä tapauksessa jaettiin panoksiin. Säätiö ja kyläyhdistykset panostavat vaikutuksiin omilla tahoillaan vuorovaikutuksessa. Yhdessä aikaansaadut vaikutukset heijastuvat kyläyhteisön aineettomaan ja aineelliseen pääomaan ja sitä kautta elinvoimaan.

Säätiö tuottaa sekä aineetonta että aineellista arvoa avustusten saajille. Nämä kaksi arvoa voivat ylläpitää ja kehittää kylien elinvoimaa, joka tässä kontekstissa muodostaa säätiön vaikuttavuutta. Tutkimuksen mittareina voidaan pitää aineetoman ja aineellisen arvon syntymistä. Säätiön panosta kyläyhteisöille on mahdollista mitata kyselytutkimuksella. Tässä kyselytutkimuksessa säätiön aineetonta pääomaa mitattiin säätiön tunnettuuden, vuorovaikutuksen ja vastaajille säätiön päätöksenteosta ja avustusten hakemisesta ja hankkeen toteutumisen seurannasta syntyneen mielikuvan avulla.

Mielikuvaa säätiön päätöksentekoon liittyen haluttiin selvittää, sillä Kuvaja ja Malmelin (2008, 28–29) kirjoittavat teoksessaan Vastuullinen yritysviestintä, yrityksen läpinäkyvyydestä, jolloin yrityksessä tarkastellaan, vastaavatko organisaation ja sen sidosryhmien uskomukset toiminnan vastuullisuudesta toisiaan. Vuokon (2003, 19) mukaan yrityksestä syntynyt mielikuva vaikuttaa asiakkaiden kiinnostukseen yritystä kohtaan ja kun asiakkaat tekevät päätöstään palvelun tai tuotteen hankinnasta, asiakkaan muistiin tallentuneet käsitykset ja mielikuvat vaikuttavat päätöksen syntymiseen joko positiivisesti tai negatiivisesti. Asiakkaan, tässä tapauksessa kyläyhdistyksen kiinnostukseen säätiön avustuksia kohtaan voi vaikuttaa tapa, jolla säätiössä avustuspäätöksiä tehdään. Hyvä hallinto- ja johtamistapa käsittää sen, että yritys pitää kiinni arvoistaan, korjaa toimintatapojaan ja ennakoi riskejä (Kuvaja ja Malmelin 2003, 29).

Verkostoituneessa yhteiskunnassa organisaatioiden välinen yhteistyö voi tuottaa vaikuttavuutta. Yhteistyötahojen yhteinen ponnistelu asetetun tavoitteen eteen on synnyttänyt vaikuttavuuden ekosysteemin, joka muodostuu useiden panosten, tekojen ja muutosten verkostosta (Kuvio 16). Vaikuttavuuden eli pysyvän ilmiön

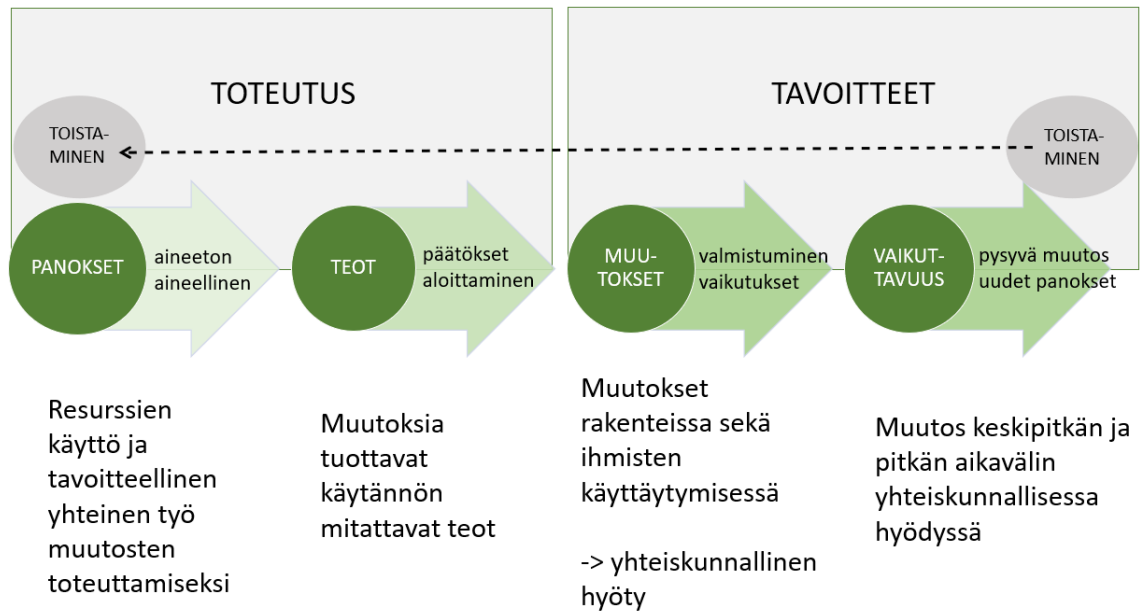
toteutuminen edellyttää verkostossa tapahtuneita muutoksia ja tavoitteiden saavuttamista (Heliskoski ym. 2018, 6). Säätiön vaikuttavuuden ekosysteemiin kuuluvat säätiön kanssa toimivat sidosryhmät mm. kyläyhdistykset ja Rovaniemen kaupungin alueelliset palvelut sekä kylän resurssit.

Kuvio 16. Vaikuttavuuden ekosysteemi (mukaillen Heliskoski 2017)

looi-menetelmä säätiön toimintaan sovellettuna kuviossa 17 sisältää vaiheet, joissa ensin aineeton panos eli tavoitteellinen työ sekä aineellinen pääoma muutosten toteuttamiseksi muuttuvat käytännön teoiksi, jotka saavat aikaan muutoksia ihmisten käyttäytymisessä. Ketjun lopussa on asetettu tavoite, jossa muutoksen seurauksena syntyy vaikuttavuutta tuova ilmiö keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Vaikutusketjuun kuuluu toiminnan vaiheiden toistaminen.

Kuvion 17 mukainen ketju panoksista, teoista, muutoksista ja lopulta vaikuttavuudesta toimi apuna, kun laadittiin jakoa säätiön vaikuttavuuden osatekijöihin.

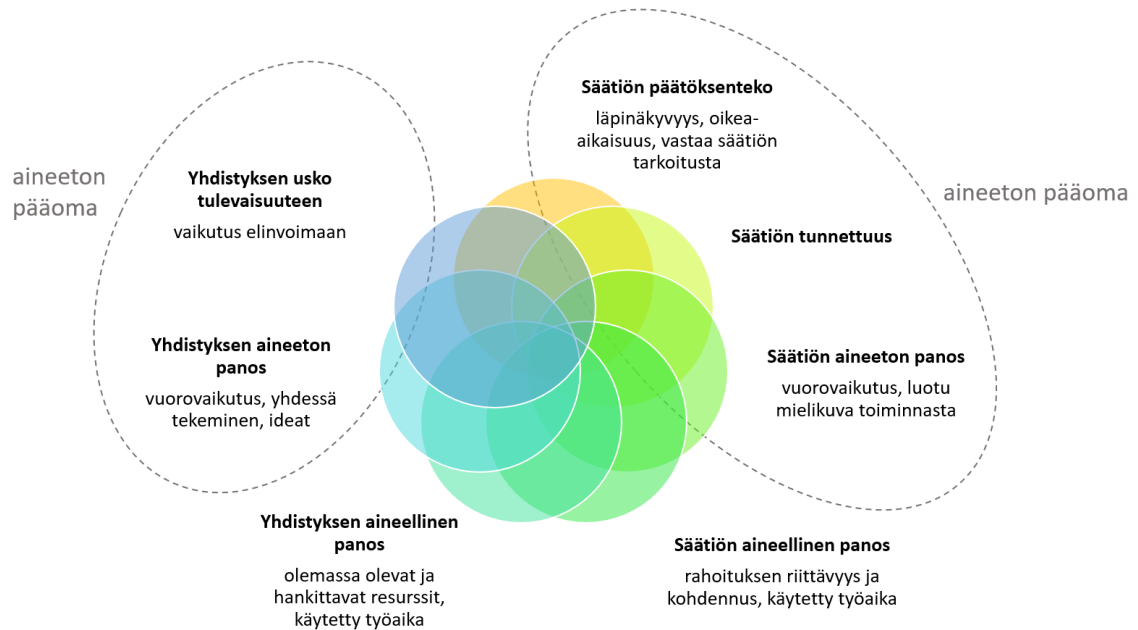
Kuvio 17. Iloin menetelmä sovellettuna säätiön kehittämisavustusten vaikuttavuusprosessiin (mukaillen Bertelsmann Stiftung 2010; Heliskoski 2018)

Viitekehyksessä kyläyhteisön aineetonta panosta vuorovaikutuksen ohella ovat mm. hankkeen tai hankinnan ideointi ja suunnittelu sekä avustushakemuksen laatiminen ja hankkeen tilityksen laatiminen avustuksen myöntäjälle. Olemassa olevan aineettoman pääoman lisäksi tutkimus selvitti pääomaan kohdistuvia muutoksia. Aineellinen panos kyläyhdistyksessä koostuu hankkeen toteuttamisen aikaisesta talkootyöstä, olemassa olevista käytetyistä laitteista, välineistä, materiaaleista sekä hankkeen omarahoitusosuudesta. Työ, jolle voidaan määrittää hinta, esimerkiksi tuntipalkka, katsotaan aineelliseksi panokseksi.

Osatekijöihin jakaminen lähti olettamasta, että voidakseen olla vaikuttava, tulee säätiön olla tunnettu ja säätiön toiminnasta tulee olla kyläyhdistyksissä tietoa. Olettama perustuu Vuokon (2004, 40) kuvaamiin vaikutuksen portaisiin (Kuvio 19). Vuokko (2003, 18) toteaa myös:

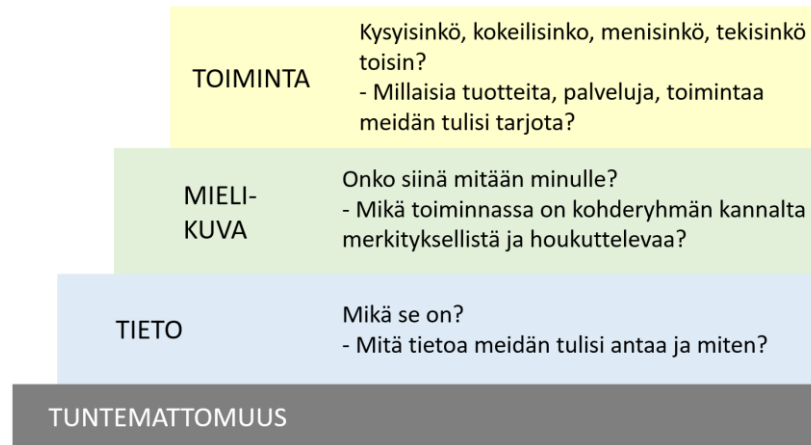
Vaikka yrityksen tuotteet tai palvelut olisivat maailman parhaita, mitä hyötyä siitä on, jos niitä ei tunneta tai niistä ollaan eri mieltä?

Kuviossa 18 esitetään jako osatekijöihin, joiden pohjalta lähdettiin luomaan mittaussmallia. Aikaansaatu mittaussmalli esitellään kuviossa 20. Mittaussmallia luotaessa olettamassa huomioitiin myös iooi-menetelmään kuuluvan vaikutusten ketjun alkupiste eli panos. Säätiön on mahdollista panostaa eli vaikuttaa siitä muodostuneeseen mielikuvaan ja tunnettuuteensa. Tunnettuudellaan säätiö voi saada kyläyhdistyksissä toimintaa aikaan.

Kuvio 18. Säätiön vaikuttavuutta synnyttävät osatekijät

Tutkiessaan markkinoinnin haasteita Vuokko totesi, ettei vaikutuksia synny ilman tietoa, sillä asiakkaan tai kohderyhmän on tunnistettava asia ja kiinnostuttava sitten asiasta tai tuotteesta siinä määrin, että asiakkaassa tai kohderyhmässä syntyy toimintaa (2004, 41.). Vuokko (2004, 40) on esitellyt vaikutuksen portaat, joissa tuotteesta saadun tiedon ja mielikuvan merkitys johtaa toimintaan (kuvio 19). Tämän vaikuttavuustutkimuksen mittarin muodostamisessa katsottiin siis myös, että säätiön vaikuttavuutta ei synny, elleivät kyläyhdistykset osanneet haakeutua säätiön neuvonnan ja avustusten piiriin.

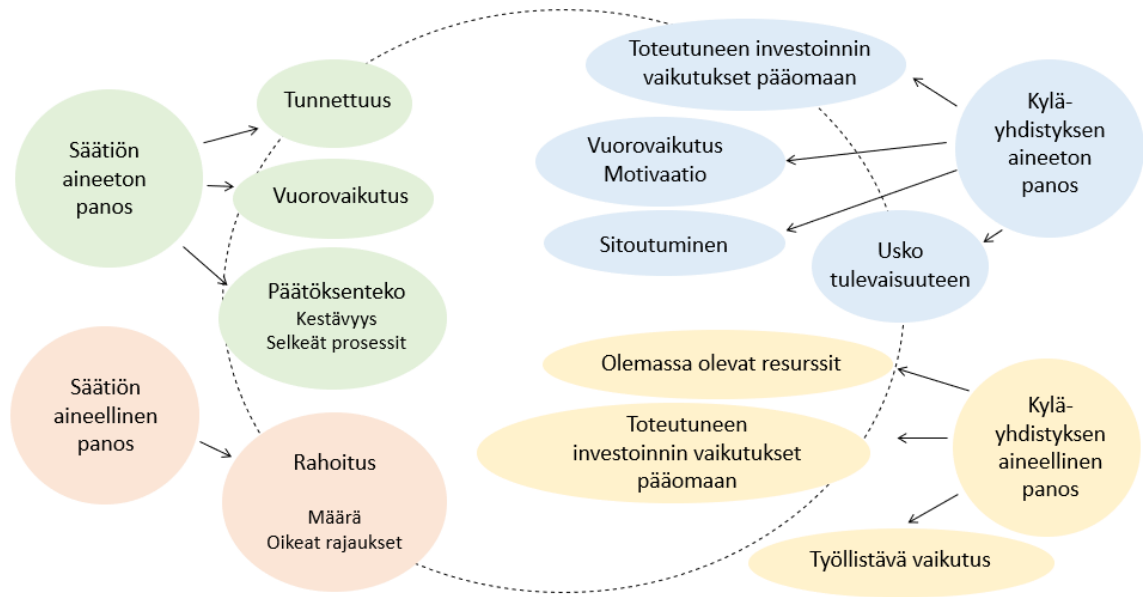
Kuvio 19. Vaikutuksen portaat (mukaillen Vuokko 2004, 40)

Vuokon (2004, 41) mukaan markkinoimiseen sisältyy samalla lupaus, joka tulisi pitää. Säätiön kontekstissa lupauksena voidaan pitää säätiön tarkoitusta ja kylien elinvoimaa edistävää strategiaa. Vuokko (2004, 41) korostaa myös kohderyhmän tuntemusta ja asiakkaan kuuntelemisen merkitystä sekä kohderyhmälle organisaatiosta syntyneen mielikuvan tärkeyttä. Säätiön vaikuttavuuden tutkittaviin osatekijöihin valittiin näin ollen myös säätiöstä syntynyt mielikuva sekä vuorovaikutus säätiön kanssa. Näiden edellä mainittujen piirteiden katsotaan sisältyvän säätiön aineettomaan pääomaan ja panokseen.

4.2 Luotu mittausmalli tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi

Tutkimuskysymyksiin päätettiin hakea vastauksia kyläyhdistysten päätöksentekijöille suunnatulla kyselytutkimuksella. Kyselytutkimusta varten laadittiin mittausmalli, jonka osatekijöistä suurin osa koostuu aineettomasta pääomasta. Mitattavat osa-alueet alkoivat selkiytyä, kun aiemmin kuviossa 18 esitetyt osatekijät purettiin yhä pienempiin osiin. Syntyi kuvion 20 mukainen mittausmalli. Mittausmallin avulla tarkasteltiin sitä, olivatko siinä esitetyt tekijät todella merkityksellisiä säätiön vaikuttavuuden kannalta ja voitiinko näiden osatekijöiden mittaamisella selvittää säätiön vaikuttavuutta.

Mittausmalli

Kuvio 20. Kyselytutkimukseen luotu mittausmalli säätiön vaikuttavuutta muodostavista osatekijöistä

Mittausmallin keskellä (Kuvio 20) on katkoviivalla osoitettu alue, jonka sisällä olevat tekijät vaikuttavat toinen toisiinsa. Näin havaittiin, että olennainen heikkous yhdelläkin osa-alueella voi heikentää säätiön vaikuttavuutta ratkaisevasti. Katkoviivan ulkopuolelle jää kylää työllistävän vaikutuksen osuus, jolla tarkoitetaan tässä kontekstissa hankkeen työllistävyyttä siten, että hanke synnyttää joko uusia työpaikkoja kylään tai käyttää hyväkseen saman tai jonkin toisen kylän yrityksen palveluita. Työllistävä vaikutus katsotaan osatekijäksi, jonka heikkous tai puuttuminen ei heikennä ratkaisevasti säätiön vaikuttavuuden syntymistä, sillä hankkeita voidaan toteuttaa ilman, että ne tuovat työtä kylän asukkaille. Tutkimuksessa haluttiin kuitenkin selvittää työllistävää vaikutusta, koska sen syntyminen vahvistaisi kylän elinvoimaa ja sitä kautta säätiön vaikuttavuutta.

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

5.1 Menetelmän valitseminen

Tutkimusasetelma jakautui kolmeen elementtiin: tutkimusongelmaan, tutkimusaineistoon ja tutkimusmenetelmään (Heikkilä 2014, 20). Tutkimusongelmasta muodostettiin tutkimuskysymykset, joihin vastaamiseksi koottiin tutkimusaineisto. Aineistoa kerättiin säätiön taholta ja kyläyhdistysten hallituksen jäseniltä. Tutkimusotteeksi valittiin kvantitatiivinen tutkimus, jonka havaintoaineisto koostui sekundaarisesta, säätiössä muuhun käyttöön laaditusta tilastoaineistosta sekä primääristä tietoa tuottavasta kyselytutkimuksesta (Heikkilä 2014, 13).

Kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, koska haluttiin mittaamisen avulla etsiä eroja säätiön ja kyläyhdistysten toiminnan eri osa-alueiden välillä.

Mittausmallista johdettuja tutkittavia osa-alueita oli kahdeksan:

- Säätiön tunnettuus
- Säätiön vuorovaikutus
- Säätiön osallistuminen ja avustukset (rahamäärä, avustettava hanketyyppi tai hankinnan tyyppi)
- Mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakeminen säätiöltä ja avustusten toteutumisen seuranta säätiössä
- Kyläyhdistysten toiminta suhteessa kehittämisavustuksiin (ideointi, ilmapiiri, sitoutuminen)
- Kyläyhdistyksen käyttämä aineellinen pääoma ja vaikutukset kyläyhdistyksen aineellisen hyödyn kannalta
- Vaikutukset kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan
- Kyläyhdistysten usko tulevaisuuteen

Saadun tiedon perusteella osa-alueet oli tarkoitus jakaa kahteen luokkaan, vahvuuksiin ja kehitettäviin. Mittaamisen eduksi nähtiin myös, että tulosten perusteella kyettiin näkemään vaikuttavuuden kannalta heikoin osatekijä, mikä tarjoaisi säätiölle mahdollisuuden nopeaan reagointiin.

Kyselytutkimukseen päädyttiin, koska yhden henkilön suorittamat henkilöhaastattelut ja niiden litteroiminen olisi johtanut tutkimukseen vaadittavan ajan huomattavaan pitenemiseen. Kyselytutkimus laadittiin sähköisesti ja anonyymisti, eikä tutkija voinut tunnistaa kyselytutkimukseen vastanneita henkilöitä. Kohdejoukolle kerrottiin, mitä aineistoa kerättiin, mihin tarkoitukseen, miten sitä käsiteltäisiin ja kuinka kauan kyselyn tietoja tulnaisiin säilyttämään.

Säätiön avustuksia koskevasta numeerisesta tiedosta laadittiin tutkimukseen dokumenttianalyysi, joka toimii kyselytutkimusta taustoittavana tietona ja jonka avulla voitiin tutkimuksen raportoinnissa havainnollistaa, millaisissa kokoluokissa kyläyhdistysten saamat avustukset summaltaan olivat.

Tämän tutkimus on yhdistelmä kuvailevaa tutkimusta (deskriptiivinen) ja evaluatiivista tutkimusta. Kuvaileva tutkimus vastaa kysymyksiin ”mikä, kuka, millainen, missä, milloin” (Heikkilä 2014, 13). Kyselytutkimus osoittaa kohderyhmän vastaajien mielipiteen, jota tarkastelemalla tutkimuksessa pyritään tekemään evaluatio eli arvioimaan säätiön onnistumista tehtävässään.

5.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen ominaispiirteisiin kuuluvat mittarit ja muuttujat ja tutkimuksella pyritään selvittämään ”kuinka paljon tai miten usein” (Vilkka 2007, 13). Määrällistä tutkimusta voidaan kutsua myös tilastolliseksi tutkimukseksi (Heikkilä 2014, 15). Franklinin (2012, 13–16) mukaan määrällinen tutkimus käyttää hyväkseen dataa, joka on mitattavassa tai numeerisessa muodossa. Määrällisessä tutkimuksessa tutkija ei vaikuta tutkimustulokseen, vaan tulos on objektiivinen ja tieto esitetään numeroin esimerkiksi tunnuslukuina (Vilkka 2007, 13–14.) Oleellista on, että tutkija kuvaa asioiden yhteyttä toisiinsa ja selittää sanallisesti olennaisen numeerisen tiedon.

Mittarilla tarkoitetaan keinoa, jolla joko valmiiksi määrällisessä muodossa oleva tai määrälliseksi muutettavissa oleva sanallinen tieto kyetään poimimaan tutkijan käyttöön (Vilkka 2007, 14). Keinoina voidaan käyttää kyselyä, haastattelua tai havainnointilomaketta. Mittaaminen tarkoittaa asioiden, ominaisuuksien tai ilmi-

öiden siirtämistä saatujen arvojen mukaan mitta-asteikolle, jossa muuttujia voidaan ryhmitellä, luokitella ja järjestellä. Mittaukseen voidaan käyttää neljää eri mitta-asteikkoa, joiden mukaan määrittyy se, millaisia tunnuslukuja ja sallittuja analyysimenetelmiä käytetään tai kuinka rohkeasti tuloksia voidaan tulkita (Heikkilä 2014, 175).

Muuttujia ovat tutkimuksen kohteena olevat kiinnostavat asiat, kuten mielipiteet, ammattiryhmä ja muu selvitettävä tieto (Vilkka 2007, 14). Halosen (2016a, 131) mukaan kvantitatiivinen menetelmä voidaan liittää ilmiön määrällisesti selitettävien lakien löytämiseen ja todistamiseen. Kvantitatiivinen tutkimus voi auttaa kartoittamaan olemassa olevaa tilannetta, mutta sen avulla ei pystytä riittävällä tarkkuudella osoittamaan asioiden syitä (Heikkilä 2014, 15).

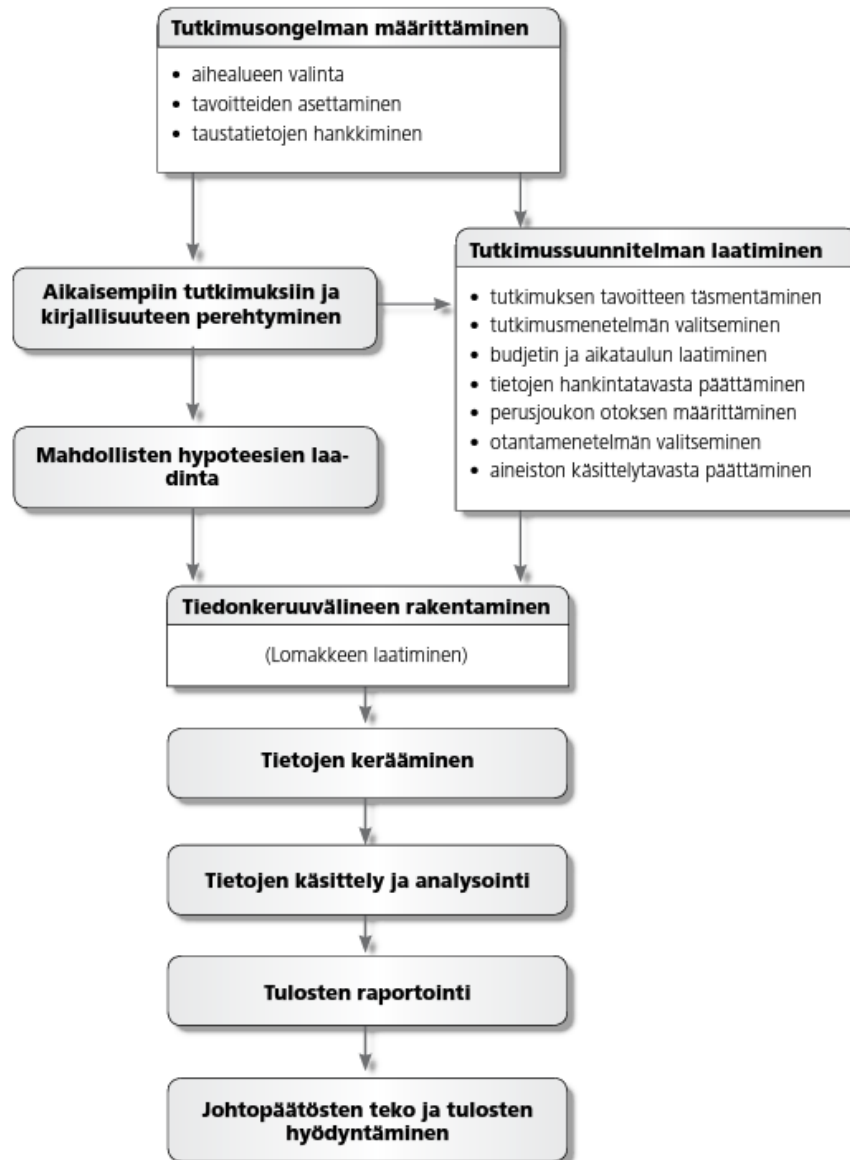
Määrällisen tutkimuksen avainsanastoon kuuluvat tutkimuksen tavoitteeseen liittyvät kausaalisuhde, selittäminen, hypoteesi sekä teoria (Vilkka 2007, 18). Kausaalisuhdetta eli kausaalisuhteita voidaan käyttää osana empiirisen eli kokemuspäisen tutkimuksen analyysiä, kun halutaan ymmärtää ilmiöiden mekanismeja niiden tulosten ja ennakoimisen arvioimiseksi (Eerola 2015, 233). Matikaisen (2008, 36) mukaan kvantitatiivisen tutkimuksen vahvuus ja samalla myös sen ongelma, on kausaalinen selittäminen, jossa on myös usein epäonnistuttu, kun tutkimuksessa kausaalisuus ja asioiden riippuvuus toisistaan on nähty tarkoittavan samaa asiaa.

Kausaalisuus on monimutkaista ja osa tekijöistä voi olla tuntemattomia. Esimerkiksi kyläyhdistykset ja kylät poikkeavat toisistaan monin tavoin. Eroja syntyy sijainnin, asukasluvun, ikäjakauman, yritysten määrän ja monien muiden tekijöiden vuoksi. Voidaan ajatella kuten Töttö (2012, 171), että monimutkainen konteksti tulee huomioitavaksi vaikutuksia arvioitaessa ja että X:n (säätien avustus) vaikutus Y:n (kyläyhdistys) suhteen ei ole aina vakio. Säätien vaikuttavuuden kontekstissa kylien ja kyläyhdistysten erilaisuus suhteessa toisiinsa muodostaa monimutkaisuutta, jolloin säätien avustuksen vaikutus ei ole aina sama, vaan se on saajasta ja kohteesta, tai jopa sen hetkisestä yhteiskuntatilanteesta riippuvainen.

Vaikuttavuusarvioinnissa hypoteesi siitä, että X on ainut Y:n olosuhteisiin vaikuttava tekijä ei ole todenperäinen. Kilpailevia hypoteeseja muodostuu muista saman vaikutuksen aikaan saavista tekijöistä (Konstenius ja Hamunen 2020 ,86).

Määrälliselle tutkimukselle ominaista on, että siinä pyritään tekemään eroja havaintoyksiköiden välille (Vilkkä 2007,16) ja tutkimuksessa pyritään suureen vastaajien määrään, mielellään yli sataan vastaajaan, jopa tuhansiin. Vastaajista voidaan puhua havaintoyksikköinä. Vastaajien määrä riippuu valitun perusjoukon koosta ja otoksesta. Perusjoukko on havaintoyksiköiden ryhmä. Otos on havaintoyksiköiksi valittu lukumäärä, jonka keskuudessa tutkimus on tarkoitus tehdä. Otos voi olla osa perusjoukkoa tai koko perusjoukko, jolloin kyseessä on kokonaistutkimus (Valli 2015 ,14).

Kvantitatiivinen tutkimus etenee vaiheittain ja vaatii huolellista suunnittelua. Tutkimuksen tulee mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus selvittää, jotta laadukkaasti toteutetulla tutkimuksella saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin (Heikkilä 2014, 27). Tutkimus vaatii tutkimussuunnitelman, joka sisältää kaiken tutkimuksen kannalta olennaisen. Suunnitelman laatiminen on päätöksenteon vaihe, jossa tutkimusprosessi määritellään (Heikkilä 2014, 20). Määrällisen tutkimuksen vaiheet on esitelty kuviossa 21.

Kuvio 21. Kvantitatiivisen tutkimuksen vaiheet (Heikkilä 2014, 23)

Tutkimusongelman määrittämisen jälkeen tutkimuksen tekijän on perehdyttävä runsaaseen määrään tietoa, johon perustaa omaa tutkimustaan. Tutkijan on tutustuttava aiempiin vastaaviin tutkimuksiin ja niiden tuloksiin, etsittävä omaa tutkimusta palvelevaa tieteellistä tutkimustietoa, erilaisia teorioita, muodostaa kuva oman tutkimuksen hypoteesista ja etsiä valmiita mittareita hypoteesin arvioimiseksi. Tämän kaiken ohella on kehitettävä omaa tutkimussuunnitelmaa valmiiksi.

Sanallisesti kirjoitettu vastaus voidaan muuttaa numeeriseen muotoon teemoittelun avulla. Esimerkiksi kyselytutkimukseen voi sisältyä kysymyksiä, joihin tavoitellaan avoimia vastauksia. Kysymyksen vastauksissa esiintyvät samankaltaisuudet voidaan yhdistää teemaksi, jolle määritellään arvo (Valli 2018a, 216). Tähän säätöön vaikuttavuusarviointiin haluttiin ottaa mukaan avoimia kysymyksiä asiakaspalautteen kokoamiseksi.

5.3 Kyselytutkimus keinona koota tutkimusaineistoa

Kyselytutkimus ja määrällinen tutkimus eivät ole sama asia. Fenomenologisen eli inhimillisen elämän ilmiötä tutkivan tutkimuksen vaiheita on useita (Laine 2018, 38). Ennen kyselytutkimuksen suunnittelua tutkijan on hyvä käydä itsereflektiota omasta tutkittavan aiheen esiyymmärtämisestä ja reflektion tulee pysyä mukana koko tutkimuksen ajan (Laine 2018, 42).

Kyselytutkimuksen pohjana käytetään tutkimusteoriaa ja siitä johdettujen merkityskokonaisuuksien operationalisoitua kokonaisuutta. Operationalisoinnilla teoria voidaan muuntaa arkiymmärrettävään ja mitattavaan muotoon, jolloin teoriaa voidaan testata (Vilkkä 2007, 36–37). Tässä tutkimuksessa operationalisointi käsittelee mittausmallin kehittämisen. Kun rakenne muutetaan vakioiksi, puhutaan tutkimuksen strukturoinnista (Vilkkä 2007, 14). Tutkimusaineiston hankinta, sen lukeminen ja sen kokonaisuuden hahmottuminen ovat seuraavia vaiheita (Laine, 2018, 38).

Kyselytutkimus toteutetaan nykyään useimmiten sähköisesti joko sähköpostilla, internetin verkkosivuilla tai sosiaalisen median kanavilla jaettujen linkkien avulla. Kyselytutkimuksen etuna toimii sen anonymiteetti, sillä haastattelijan läsnäololla voi olla vaikutusta vastaajaan (Virén 2008, 55). Sähköisen kyselytutkimuksen toteuttamisen etuina voidaan pitää laajan otannan mahdollistumista ja kyselyn toteuttamisen nopeutta. Sähköisen kyselytutkimuksen haittoiksi voidaan lukea niiden yleisyys ja se, ettei tietotulvan keskellä kyselyn saanut henkilö välttämättä koe kiinnostusta kyselyä kohtaan, mikä on omiaan aiheuttamaan katoa toivottujen vastaajien lukumäärässä.

5.3.1 Kyselytutkimuksen luotettavuuden arvioiminen

Tutkijalla on tieteellinen vastuu ja tutkijan tulee noudattaa hyvää tieteellistä tapaa. Vilkan (2007, 101) mukaan tutkimuksessa voidaan epäonnistua, mikäli tutkija laiminlyö suunnittelussa huolellisuuden. Borg (2003, 41) toteaa, että onnistuneen tieteellisen kyselytutkimuksen edellytyksenä on vastaajien ajan, halun ja taidon huomioiminen laaja-alaisesti. Vilka (2007, 101) muistuttaa, että tutkija on vastuussa tutkimuksensa virheistä, puutteista ja tuottamastaan tutkimustiedosta (Vilka 2007, 101). Borgin (2003, 46) mukaan tutkimusprosessin luovuttamaton osa on tieteen avoimuus, tuloksien kontrolloitavuus ja tuloksista keskusteleminen, jolloin tutkija ei saa tehdä tutkimusta vain itselleen tai tilaajalleen vaan koko tiedeyhteisölle jaettavaksi.

Tutkijalta vaaditaan objektiivisuutta eli puolueettomuutta, vaikka tutkija tekeekin subjektiiviset valinnat tutkimusmenetelmästä, kysymysten laatimisesta, tulosten analysoinnista ja niiden raportoinnista. Tieteessä ja tieteen nimissä tehtävä tiedonkeruu on toteutettava huolellisesti ja objektiivisuutta kunnioittavin välinein (Borg 2003, 46). Tutkimuksen tulos ei saa riippua tutkijasta ja tulosten esittelyssä on tuotava esille kaikki tärkeät johtopäätökset, olivatpa ne toimeksiantajan kannalta millaisia tahansa (Heikkilä 2014, 29). Avoimuuteen liittyen käytetyt menetelmät, tulokset ja niiden tarkkuusriskit tulee kertoa (Heikkilä 2014, 29).

Kyselytutkimuksen laatiminen vaatii tarkkaa suunnittelua, sillä onnistuneesti saadun laadukkaan mittaustuloksen tavoittamiseen vaikuttavat kyselyn sisältö, kieli ja se, kuinka se ymmärretään, kulttuurilliset seikat ja kyselyn tekninen toteuttaminen (Vehkalahti 2019, 40.) Ylipitkä kysely laskee halua vastaamiseen (Borg 2003, 41). Huonosti suunniteltu kyselytutkimus voi johtaa tulokseen, jolle ei ole käyttöä eikä saatua tulosta kyetä soveltamaan (Vilka 2007, 8). Kyselytutkimuksen laatua heikentää epäselvä kysymysten asettelu. Kyselylomakkeen on oltava mahdollisimman yksiselitteinen ja siinä on oltava jokaiselle vastaajalle sopiva vastausvaihtoehto mielipiteensä ilmaisemiseksi (Valli 2018b, 226). Pääsääntönä kysymysten laatimisessa on, että kaikkea kysytään niin tarkasti kuin mahdollista, sillä karkeasti esitettyjen kysymysten vastauksien muuttaminen hienojakoiseksi ei ole jälkikäteen mahdollista (Borg 2003, 42).

Mittarin kokonaisluotettavuus syntyy reliabiliteetista ja validiteetista, jotka ovat hyvän tutkimuksen perusvaatimus (Heikkilä 2014, 176). Luotettavuutta alentaa aineiston hankinnassa tapahtuneet virheet, kuten aineiston käsittely, mittausrvirheet, vastaajien kato tai virheet otannassa (Heikkilä 2014, 176). Kyselytutkimuksessa validiteetti koostuu siitä, kuinka onnistuneita kysymykset tai väitteet ovat tutkimusongelmaan vastaamiseksi (Heikkilä 2014, 177). Validiteetti kertoo, missä määrin kyettiin mittaamaan juuri sitä, mitä oli tarkoitus (Heikkilä 2014, 177).

Validiteetti vaatii selkeää käsitteiden määrittelemistä ja rajaamista, sillä jos, kysymyksiä ei ole onnistuttu laatimaan siten, että ne kattavat koko abstraktin mitattavan käsitteen, voi syntyä systemaattinen virhe (Heikkilä 2014, 177). Validius tarkoittaa, että systemaattinen virhe puuttuu ja validiteetin pyritään jo tutkimuksen laatimisvaiheessa, sillä sen tarkasteleminen jälkikäteen on hankalaa (Heikkilä 2014, 27).

Satunnainen virhe tuloksissa voi syntyä esimerkiksi muistivirheestä tai epärehellisesti vastaamisesta. Heikkilän (2014, 177) mukaan satunnaista virhettä vaarallisempi systemaattinen virhe voi vaikuttaa saman suuntaisesti koko tutkimusaineistoon. Systemaattinen virhe voi syntyä vastaajan asenteesta tutkittavaa asiaa kohtaan, jolloin vastauksia voidaan kaunistella, vähätellä tai valehdella, mikä puolestaan alentaa reliabiliteettia ja vaikuttaa tutkimuksen validiteettiin (Heikkilä 2014, 177). Systemaattinen virhe voi syntyä myös vastaajien kadolla.

Mittarin reliabiliteetti tarkoittaa luotettavuutta, tulosten tarkkuutta (Heikkilä 2014, 28) ja kykyä eliminoida tulosten sattumanvaraisuus (Heikkilä 2014, 178). Reliaabeli tutkimus voidaan toistaa omalla pätevyysalueellaan. Heikkilän (2014) mukaan reliabiliteetti voi olla tutkimuksen sisäinen, jolloin samaa tilastoyksikköä mitataan useaan kertaan ja tuloksen ollessa aina sama, voidaan tutkimuksen katsoa olevan reliaabeli. Ulkoinen reliabiliteetti käsittää mittauksen toistettavuuden muissa tilanteissa ja tutkimuksissa (Heikkilä 2014, 178). Reliabiliteetti ei ole riippuvainen validiteetista, mutta alhainen reliabiliteetti laskee samalla mittarin validiteettia (Heikkilä 2014, 178).

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Kyläyhdistyksille osoitetun kyselytutkimuksen rakenne

Kokonaistutkimuksena laadittu kyselytutkimus päätettiin laatia siten, että mittausmallin osa-alueiden vahvuuksista ja heikkouksista saataisiin riittävästi tietoa mahdollisten puutteiden korjaamiseksi. Kohdejoukon määrittelemine tehtiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Kyselytutkimuksen perusjoukko eli joukko ihmisiä, joille kysely kohdennettiin, oli vuosien 2019–2021 aikana avustuksia saaneiden yhdistysten ne hallitusjäsenet, jotka olivat toiminnassa mukana kyselyn ajankohtana maaliskuussa 2022. Kyseessä oli poikkileikkaustutkimus eli yhden ajan hetken kertaluontoinen tutkimus (Heikkilä 2014, 14).

Kysely koostui kolmesta osasta. Osia olivat vapaaehtoiset taustakysymykset, pakollinen strukturoitu väittämistä koostunut osio, jossa väittämille esitettiin valmiit vastausvaihtoehdot sekä kyselyn lopuksi esitetyt vapaaehtoiset avoimet kysymykset. Viidellä taustakysymyksillä kartoitettiin vastaajien sukupuolta, ikää ja kokeneisuutta kyläyhdistystoiminnassa. Kokeneisuutta tiedusteltiin kysymällä, miten pitkään kohdejoukon edustajat olivat olleet yhdistyksen toiminnassa mukana ja olivatko he olleet päättämässä avustuksen hakemisesta tai osallistumassa avustushakemuksen laatimiseen. Väittämäosiossa mitattiin yhteensä 59 väittämällä kahdeksaa eri mittausmallista johdettua osa-aluetta. Kyselyn lopussa oli osio, jossa vastaajalla oli mahdollisuus vastata neljään vapaaehtoiseen kysymykseen. Kyselytutkimuksen rakenne on esitetty taulukossa 4. Kyselytutkimuskävyke on kokonaisuudessaan työn liitteenä 4.

Taulukko 4. Kyläyhdistysten päätöksentekijöille suunnatun kyselytutkimuksen rakenne

		VÄITTÄMIEN LUKUMÄÄRÄ	MITATTAVA OSATEKIJÄ
OSA 1	VAPAAEHTOISET TAUSTAKYSYMYKSET		
	1. sukupuoli 2. ikä 3. ajallinen kokemus kyläyhdistyksen toiminnassa 4. osallistuminen saadun avustuksen hakemuksen laadintaan (kyllä/ei) 5. kuinka usein vastaaja on ollut laatimassa kehittämistukianomusta (ei koskaan/kerran/useammin)		
OSA 2	PAKOLLISET VÄITTÄMÄT 8 OSA-ALUEESTA	59	
	Osio 6 Säätiön tunnettuus	6	säätiön aineeton pääoma
	Osio 7 Säätiön vuorovaikutus	6	säätiön aineeton pääoma
	Osio 8 Säätiön ajankäyttö ja avutukset	5	säätiön aineellinen pääoma
	Osio 9 Mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakemisesta ja avustusten seurannasta	9	säätiön aineeton pääoma
	Osio 10 Kyläyhdistyksen toiminta suhteessa kehittämisavustuksiin (ideointi, ilmapiiri, sitoutuminen)	9	kyläyhdistyksen aineeton pääoma
	Osio 11 Vaikutukset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan (lisäksi osion 12 väittämä 3)	10	kyläyhdistyksen aineellinen pääoma
	Osio 12 Vaikutukset kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan	8	kyläyhdistyksen aineeton pääoma
	Osio 13 Kyläyhdistyksen usko tulevaisuuteen	6	kyläyhdistyksen aineeton pääoma
OSA 3	VAPAAEHTOISET AVOIMET KYSYMYKSET		
	14. Mitä muita vaikutuksia säätiön kehittämisavustuksilla on ollut tai mitä muuta haluaisitte tuoda esille säätiön toiminnan tai avustusten vaikuttavuudesta? 15. Millaista säätiön apua tai koulutusta tarvitsette yhdistyksessä jossakin asiassa, esimerkiksi yhdistyksen taloushallinnon hoitamiseen liittyen? 16. Millaisia ajatuksia tai ideoita haluaisitte tuoda esille säätiön toiminnan kehittämiseksi? 17. Säätiöllä on uudet nettisivut osoitteessa RKKS.fi, millaista palautetta haluaisitte sivuista antaa?		

6.2 Kyselytutkimuksen väittämät mittausmallin pohjalta

Osalla tunnettuutta käsittelevistä väittämistä (kyselyn osio 6) haluttiin selvittää, oliko säätiön tiedotus ollut riittävää ja oliko esimerkiksi säätiön internet-sivustolla saatavilla ollut tieto saavuttanut vastaajan. Tavoitteena oli saada selville, tulisiko säätiön tiedottaa toiminnastaan enemmän tai eri tavalla, jotta säätiön toiminnan tunnettuus olisi yhdistystä palvelevalla tasolla.

Esimerkki kyselytutkimuksen säätiön tunnettuutta selvittävistä väittämistä nähdään kuviossa 22. Väittämässä 2 selvitetään, tuntevatko vastaajat säätiön toiminta-alueen. Väittämän 4 avulla haluttiin nähdä, olivatko vastaajat tietoisia säätiön mahdollisuudesta rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Väittämät 5–6 pohjasivat siihen, miten vastaaja koki asian kohdallaan olevan. Osiossa kuusi mitattiin säätiön aineetonta pääomaa, joka katsottiin iooi-menetelmän (Kuvio 17) mukaisesti säätiön panokseksi luotaessa säätiön vaikuttavuutta.

Kuvio 22. Kyselyn kaksi väittämää, joissa tiedustellaan vastaajan kokemusta asiaa kohtaan

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys pohjautui yhteistyöhön säätiön ja kyläyhdistysten välillä. Vuorovaikutusta mitattiin osion 7 väittämillä, joita oli kuusi kappaletta. Väittämillä tiedusteltiin, kuinka vastaajat kokivat säätiön kiinnostuksen kyliä

kohtaan, säätiön palvelun laadun, säätiön saavutettavuuden ja säätiön tasavertaisen kohtelun kyliä kohtaan. Osiolla mitattiin säätiön aineettomaan pääomaan kuuluvaa panosta.

Säätiön tunnettuus ei takaa vaikuttavuutta, ellei säätiön avustusstrategiasta, päätöksenteosta ja prosessista ole syntynyt vastaajille positiivista mielikuvaa. Väittämällä osioissa 8 ja 9 pyrittiin näkemään, millaiseksi yhdistykset kokivat tämän osa-alueen. Näihin osa-alueisiin kuului yhteensä neljätoista väittämää.

Osiossa 8 (Kuvio 23) mitattiin säätiön aineelliseen pääomaan kuuluvaa panosta. Osion kiinnostuksen kohteena oli, koettiin säätiön linjaama rahoitusosuuden maksimimäärä riittäväksi vai oliko yhdistyksillä halua suurempaan avustusosaan. Samassa osiossa kiinnostavaksi nähtiin myös selvittää, kokivatko yhdistykset, että rahoitus myönnetään heidän kannaltaan oikeanlaisiin kohteisiin vai oliko jostain yhdistyksen mielestä olennaista mahdollisesti jätetty säätiön avustuspolitiikan ulkopuolelle. Jotta kyselyn väittämiin ei sisältyisi sekaannuksen ja siten virheen mahdollisuutta selitettiin kyselylomakkeessa hankinnan ja hankkeen tulkinallinen ero:

Hankinnalla tarkoitetaan laitteen, varusteiden tai jonkin valmiin tuotteen tai palvelun ostamista (esim. koulutuksen, latukoneen tai tietokoneen hankinta). Hankkeella tarkoitetaan sellaista kehittävää toimintaa, joka vaatii esim. talkootyötä suunnittelun ja toteuttamisen aikana (korjaaminen, rakentaminen tms.)

Osa kyselyn väittämistä oli esitetty negatiivisessa muodossa, kuten kuvion 23 väittämä 1. Tulosten analysoinnissa negatiivinen muoto on huomioitu pisteiden laskennassa kääntämällä pisteasteikko päinvastaiseksi suhteessa positiivisessa muodossa esitetyn väittämän pisteasteikkoon. Kyselylomakkeessa sekä tulosten raportoinnin yhteydessä negatiivisen väittämän lopussa on tähtimerkki (*).

8. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

Hankinnalla tarkoitetaan laitteen, varusteiden tai jonkin valmiin tuotteen tai palvelun ostamista (esim. koulutuksen, latukoneen tai tietokoneen hankinta). Hankkeella tarkoitetaan sellaista kehittävää toimintaa, joka vaatii esim. talkootyötä suunnittelun ja toteuttamisen aikana (korjaaminen, rakentaminen tms.)

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Säätiössä ei perehdytä riittävästi kyläämme ja sen tarpeisiin tutustumiseen.*					
2. Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKINNAN kokonaiskustannuksista on riittävä.					
3. Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKINTOIHIN se avustusta myöntää.					
4. Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKKEEN kokonaiskustannuksista on riittävä.					
5. Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKKEISIIN se avustusta myöntää.					

**SÄÄTIÖN
AINEELLINEN
PANOS**

Kuvio 23. Esimerkki negatiivisessa muodossa esitetystä väittämästä

Tiedonkeruuta kyläyhdistysten suhtautumisesta säätiön päätöksentekoon ja avustusten hakemusprosessiin pidettiin tärkeänä, sillä jos aihepiirissä paljastuisi tyytymättömyyttä säätiötä kohtaan, voisi se laskea yhdistysten halukkuutta anoa rahoitusta kehittämistä vaativiin kohteisiinsa.

Kyläyhdistysten aineettomaan pääomaan sisältyvää panosta selvitettiin väittämäosiossa 10. Osion yhdeksän väittämää liittyivät kylän sisäiseen toimintaan ja avustuksen aikaan saamiin muutoksiin toiminnassa. Lisäksi osiossa mitattiin yhdistysten sitoutuneisuutta hankkeen toteuttamiseen.

Yhdistysten aineellisen pääoman panokseksi osiossa 11 katsottiin yhdistyksen oma rahoitus tai talkootyö, ostettu työ ja olemassa olevat tai hankittavat varusteet työn suorittamiseen. Väitteitä oli yhdeksän ja osalla väitteistä selvitettiin hankkeen kyläyhteisöä työllistävää vaikutusta. Aineellisen pääoman osioon luettiin myös osion 12 väittämä numero kolme, jonka avulla tiedusteltiin kyläyhdistyksen kokemaa vaikutusta yhdistyksen aineelliseen pääomaan.

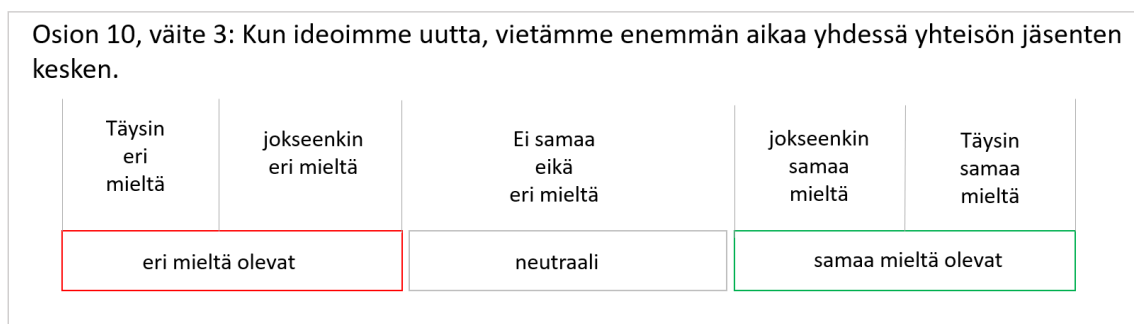
Osion 12 väittämien avulla selvitettiin koettuja vaikutuksia kyläyhdistysten aineettomaan pääomaan. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, oliko kyläyhdistyksessä saatu avustuksen vaikutuksena uutta osaamista, uusia jäseniä, näkyvyyttä tai vuorovaikutusta, jonka avulla seuraaviin hankkeisiin voitaisiin jatkossa panostaa voimakkaammin.

Kyselyn lopuksi haluttiin selvittää elinvoimaankin liittyvää olennaista osa-aluetta, kylän uskoa tulevaisuuteen. Kuusi väittämää oli laadittu omaksi osiokseen, vaikka ne sisältyivät kyläyhdistysten aineettomaan pääomaan.

6.3 Väittämien pisteyttäminen

Kyselyn osioiden 6–13 59 väittämää pisteytettiin viisiportaiseen Likert-asteikkoon. Likert-asteikko on järjestysasteikko, jossa muuttujat järjestetään siten, että lähdetessä liikkeelle asteikon neutraalista keskiosasta toiseen suuntaan asteikkoa samanmielisyys kasvaa ja toiseen suuntaan mentäessä samanmielisyys vähenee (Paaso 2003, 24). Tulosten raportoinnissa voidaan yhdistää valmiisiin vastusvaihtoehtoihin kertyneitä vastausmääriä esimerkiksi summaamalla täysin eri mieltä olevien ja jokseenkin eri mieltä olevien vastausprosentit ja käyttää tuloksena ilmaisua ”eri mieltä olevat” (Kuvio 24).

Näytekuva

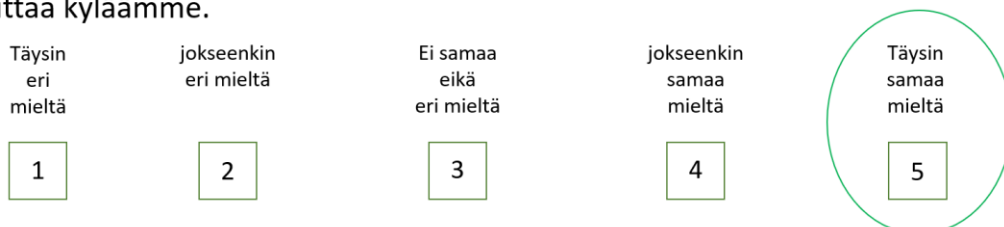

Kuvio 24. Likert-asteikon jakaminen erimielisten, neutraalien ja samanmielisten vastausvaihtoehtojen kesken

Käytetyn asteikon vaihtoehdot olivat: täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä, täysin samaa mieltä. Kuviossa 25 esitellyssä positiivisessa väittämässä vaihtoehto ”Täysin samaa mieltä” tuotti

viisi pistettä ja ”täysin eri mieltä” tuotti kyselyyn yhden pisteen. Suurin osa kyselyn väittämistä oli positiivisia väittämiä, kuten osion 13 väittäjä numero 5: ”Luotan siihen, että säätiö voi jatkossa auttaa kyläämme”.

Osion 13, väite 5 on positiivinen väittäjä: Luotan siihen, että säätiö voi jatkossa auttaa kyläämme.

Osion 13, väite 6 on negatiivinen väittäjä: Säätiön avustuksilla ei ole vaikutusta tulevaisuuteemme.

Kuvio 25. Pisteiden jakautuminen positiivisessa tai negatiivisessa muodossa esitetyn väittämän yhteydessä

Osa väittämistä oli laadittu negatiivisiksi, kuten ”Säätiön avustuksilla ei ole vaikutusta tulevaisuuteemme” (Kuvio 25), jolloin ollessaan täysin samaa mieltä väitteen kanssa, tuotti vastaus tutkimukseen yhden pisteen. Ollessaan täysin eri mieltä, eli uskoessaan säätiön avustusten vaikuttavan kylän tulevaisuuteen, tuotti vastaus viisi pistettä. Likert-asteikon pisteytys käännettiin negatiivisten väitteiden kohdalla päinvastaiseksi, jotta kyettiin näkemään pisteiden kertyminen. Neutraali mielipide asteikon keskellä tuotti jokaisen väitteen kohdalla saman pistemäärän eli kolme pistettä. Pisteitä käytettiin väitekohtaisten keskiarvojen laskemiseen ja lopulta myös laskettaessa osiokohtaista keskiarvoa, jonka mukaan mitatut osat alueet asetettiin järjestykseen. Mitä korkeampi pisteiden keskiarvo osa-alueesta saatiin, sitä paremmalla tolalla katsottiin kyseisen osa-alueen tilanteen olevan. Keskiarvon maksimi oli 5.

6.4 Kyselyn toteuttaminen

Kohdejoukkoon kuuluvien yhdistysten jäsenien sähköpostiosoitteet saatiin säätiöstä Excel-taulukon muodossa. Webropol-kysely lähetettiin 98 eri sähköpostiosoitteeseen. Otantamenetelmänä oli kokonaistutkimus johtuen suhteellisen pienestä yhdistysten henkilömäärästä. Kohdejoukkoon kuuluneet henkilöt edustivat neljääkymmentä kyläyhdistystä, ja kohdejoukkoon he olivat päätyneet sen perusteella, oliko kyseinen yhdistys saanut avustusta joko yhtenä tai useampana vuotena ajanjaksolla 2019–2021.

Kysely lähetettiin 5.3.2022 sähköpostitse 96 saajalle sekä lisäksi yhdelle saajalle 6.3.2022. Vastaaminen oli mahdollista kahden viikon ajan 20.3. mukaan lukien. Ensimmäinen muistutuskirje niille, jotka eivät olleet vielä vastanneet lähetettiin 15.3.2022, jolloin vastauksia oli kertynyt 13 vastaajalta.

21.3.2022 vastaajia oli kertynyt 21 kappaletta. Tuolloin kysely lähetettiin yhdelle uudelle saajalle ja lisäksi ei-vastanneille lähetettiin toinen muistutuskirje, jossa vastausaikaa jatkettiin kestäämään 25.3.2022 saakka. Kyselyn sulkeutuessa 25.3.2022 vastaajia oli kertynyt 34 ja lähetettyjä kyselyitä oli 98 kappaletta. Vastausprosentiksi tuli 34,7 prosenttia.

Kyselyn aikana yksi kyläyhdistyksen hallituksessa toiminut henkilö oli yhteydessä tutkijaan sähköpostitse kertoen, ettei ollut kokenut kyselyn koskevan heidän yhdistystään ja kirjoitti samalla palautetta säätiön toimintaan liittyen. Tutkija kannusti henkilöä vastaamaan kyselyyn kaikesta huolimatta. Saatua kirjallinen palaute on huomioitu siltä osin, kuin se vastasi kyselyssä olleisiin avoimiin kysymyksiin.

Saatu kyselyaineisto tuhottiin kesäkuussa 2022 sen jälkeen, kun vastaukset oli analysoitu. Tutkimus valmistui syyskuussa 2022. Opinnäytetyön lopputuote on tämä raportti.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Dokumenttianalyysi vuosien 2019–2021 aikana myönnettyistä avustuksista

Tutkimuksen dokumenttianalyysi laadittiin säätiön toimittamien Excel-taulukkojen perusteella. Alkuperäisiä hakemuksia ei ole tutkimuksen aikana tarkasteltu. Käytävissä oli taulukot kyläyhdistysten hakemista kehittämisavustuksista ja niiden perusteella tehdyistä avustuspäätöksistä vuosilta 2019–2021. Esimerkki taulukon sisältämästä tiedosta on esitetty taulukossa 5. Taulukot sisältävät perustelun hankkeen tai hankinnan tarpeellisuudesta, hankinnan hinnan, erittelyn oman työn osuudesta ja hankkeen kokonaiskustannuksen sekä tiedon haettavan avustuksen määrästä. Taulukossa on säätiön ja Rovaniemen kaupungin alueellisten palvelujen yhteisen valmistelun aikana tehty esitys myönnettävän avustuksen määrästä. Taulukkoon lisätään myös säätiön hallituksen tekemä päätös avustussummasta.

Taulukko 5. Esimerkki dokumenttianalyysissä käytetystä Excel-taulukosta koskien kehittämisavustuksia

Kehittämis- ja toimitatuet 2020, Ranuantie

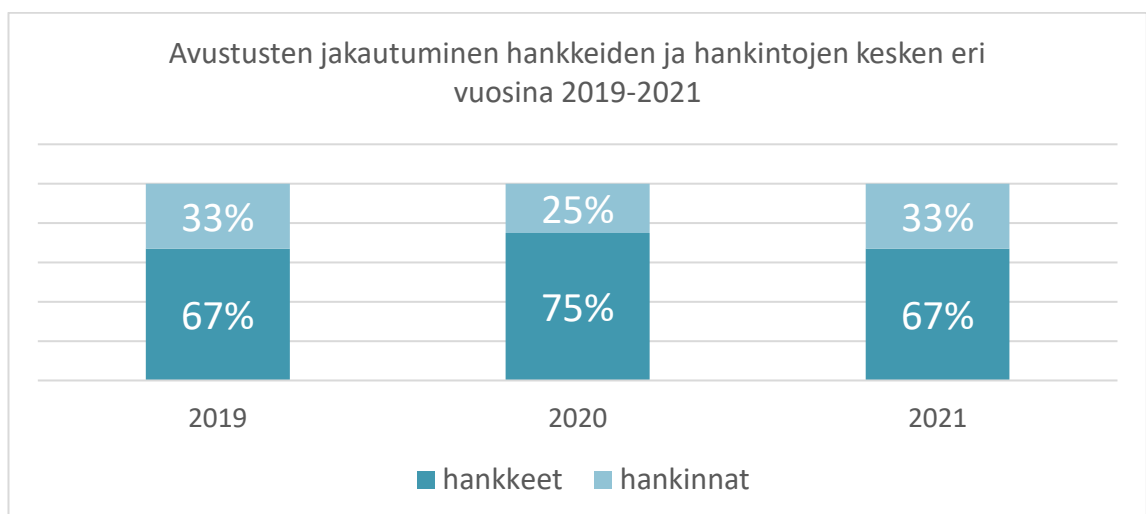
Yhteisö	Hankkeen nimi ja käyttötarkoitus	Erittely kustannuksista	Hakemus	Esitys	Päätös
Kivitaipaleen Kyläyhdistys ry	Toimintatuki 2020	Haetaan toimintatuki	250,00 €	250,00 €	250,00 €
	Hiihtolatuksen tekoon reittilana ja latuhöylä v.2020	Reittilana	2 000,00 €	2 000,00 €	2 000,00 €
	Tavoitteena on tehdä itse hiihtoladut kyläläisille, koululaisille, päiväkotilaisille ja mökkiläisille. Aiemmin ladut on tehty lainavälineillä. Latujen teko ja kunnossapito on helpompi toteuttaa omilla välineillä. Liikuntapaikkojen kunnossapitoavustus ei kata näiden välineiden hankintaa.	Latuhöylä	250,00 €	250,00 €	250,00 €
	Talkootyö: 50 h *15 € / h = 750 € Liikuntapalvelut avustaa vuosittain polttoainekuluissa.	Hankinnat yhteensä	2 250,00 €		
		Oman työn osuus	750,00 €		
		Hankkeet yhteensä	3 000,00 €		
		Haetaan avustusta	2 250,00 €		
		Kehittämistuki; Esitys/päätös yhteensä		2 250,00 €	2 250,00 €

Analysoitavassa materiaalissa oli mukana kaksi yhdistystä, joille ei hakemisesta huolimatta myönnetty lainkaan avustusta. Lisäksi yhdeksän yhdistysten anomaa yksittäistä avustuskohdetta oli jäänyt kokonaan ilman avustusta. Myöntämättä jättäminen oli johtunut siitä, että haetut avustukset olivat kohdistuneet sellaisiin hankintoihin, joiden avustaminen ei vastaisi säätiön tarkoitusta. Taulukoista huomioitiin ainoastaan ne kyläyhdistykset ja hankinnat tai hankkeet, joille avustusta oli myönnetty. Analysointia varten saatujen eri vuosilta olevien taulukkojen tieto

koostettiin tutkimuksen aikana yhteen laskentataulukkoon, jolloin tiedon keskinäinen vertaileminen ja erilaisten koosteiden laatiminen helpottui.

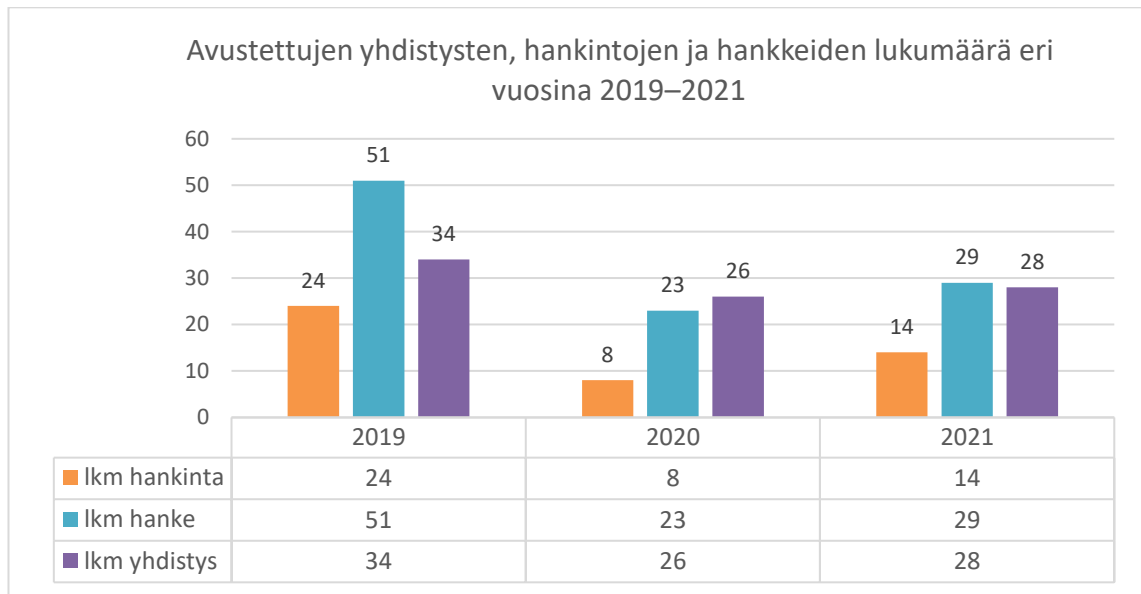
Analyysissä käytetty jako hankinnan ja hankkeen välillä tehtiin perustuen yhdistyksen laatimaan kustannusarvioon ja siinä ilmoitetun talkootyön mukaan. Mikäli anomukseen oli eritelty oman työn osuus, katsottiin, että kyseessä on hanke. Tyypillisesti hankkeisiin sisältyy monenlaisia toimenpiteitä, jotka tähtäävät yhden isomman kokonaisuuden kehittämiseen. Esimerkkinä tästä voi toimia kylätalon ja sen alueen toiminnallisuuden parantaminen, johon liittyy toimia sekä rakennuksen sisällä että sen ulkopuolella ja piha-alueella. Hankinnaksi katsottiin sellaiset kehittämiskohteet, joista oman työn osuus puuttui. Esimerkiksi kylässä järjestettävään tilaisuuteen tilatun ohjelmalvelun kustannus katsottiin hankinnaksi, vaikka tilaisuus vaatisi yhdistyksissä ennakkovalmistelua. Hankinnoiksi katsottiin myös tilattu suunnittelutyö vaativissa hankkeissa, joissa omaa osaamista ja ammattitaitoa ei ollut käytettävissä. Tällaisesta hankinnasta esimerkkinä toimii kylätalon kuntokartoitus ja sen perusteella myöhempi peruskorjaussuunnitelman laatiminen.

Kuviossa 26 nähdään vuosikohtaisesti eriteltynä vuosien 2019–2021 avustusten jakautuminen hankkeiden ja hankintojen kesken. Vaikka hankintojen ja hankkeiden lukumäärä eri vuosina vaihteli, pysyi suhde hankintojen ja hankkeiden kesken samansuuntaisena.

Kuvio 26. Avustusten jakautuminen hankkeiden ja hankintojen kesken eri vuosina 2019–2021

Kaikkien kolmen eri vuoden aikana toimenpiteistä noin 25–33 prosenttia oli hankintoja. Eri vuosina noin 67–75 prosenttia avustusanomuksista koski hankkeita. Avustettujen yhdistysten, hankintojen ja hankkeiden lukumäärä eri vuosina on esitetty kuviossa 27.

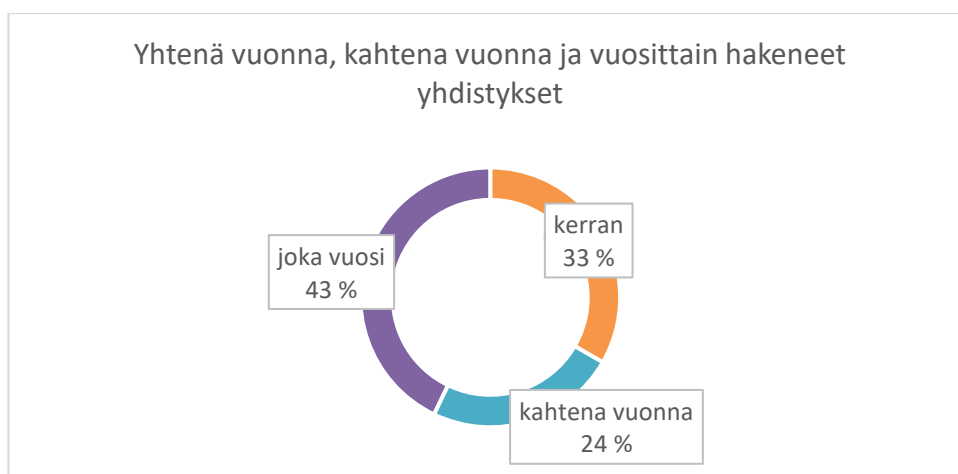

Kuvio 27. Avustettujen yhdistysten, hankintojen ja hankkeiden lukumäärä eri vuosina 2019–2021

Vuonna 2019 avustuksille järjestettiin normaalin hakurytmin lisäksi lisähaku, koska kylillä oli useita suunniteltuja hankkeita, joiden avustusta ei oltu ehditty hakea kevään haussa huhtikuun aikana. Kuviossa 27 nähdään, että avustuksia saaneita kyläyhdistyksiä vuonna 2019 on 34 kappaletta, mikä on enemmän kuin seuraavina kahtena vuotena, jolloin avustuksia on saanut alle 30 kyläyhdistystä. Vuoden 2019 kehittämiskohteita, hankinnat ja hankkeet huomioiden, on huomattavasti enemmän kuin seuraavina vuosina tuli olemaan. Tyypiltään vuoden 2019 kehittämiskohteet eivät poikenneet muista vuosista, vaan avustukset kohdistuivat rakennusten ylläpito- ja parantamistoimiin, ulkoilu- ja liikunta-alueiden parantamiseen sekä asukkaiden turvallisuutta parantaviin hankintoihin ja koulutuksiin.

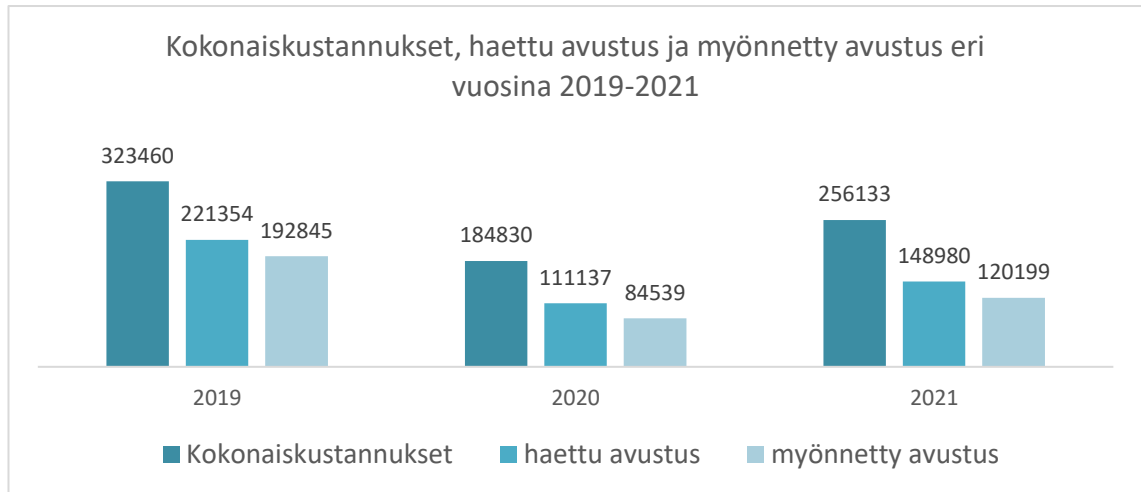
Useilla kyläyhdistyksillä oli käynnissä pitkäkestoisia hankkeita, joihin avustuksia haettiin vaiheittain useana vuotena. Tutkittuun joukkoon sisältyi seitsemän kyläyhdistystä, jolle myönnettiin kaksivuotiseen hankkeeseen rahoitusta kahtena

peräkkäisenä vuotena. Hankkeet liittyivät kylä- tai toimitalon kunnostamiseen. Kolmelle vuodelle ajoittuneita pitkäkestoisia hankkeita rahoitettiin neljälle kyläyhdistykselle ja tässäkin tapauksessa hankkeet liittyivät kylätalon kunnostamiseen ja yksi hankkeista oli kylän järven kunnostamiseen liittyvä hanke. Kuviosta 28 käy ilmi, että 43 prosenttia yhdistyksistä haki avustusta kaikkina kolmena vuotena ja osa näistä avustuksista on kohdistunut kertaluonteisiin toimenpiteisiin ja osa on kohdistunut useamman vuoden aikana toteutettaviin toimenpiteisiin. 33 prosenttia yhdistyksistä haki avustusta ainoastaan yhtenä vuotena. Kahtena vuotena hakeneita yhdistyksiä joukosta oli lähes neljäsosa.

Kuvio 28. Yhtenä vuonna, kahtena vuonna ja kolmena vuotena hakeneiden yhdistysten osuus prosentteina

Vuoden 2019 rahoitustarpeen runsaus näkyy myös kehittämiskohteiden kustannusarvioiden yhteismäärässä (kuvio 29). Vuoden 2019 kehittämistoimien arvo oli 323 460 euroa jakautuen 34 yhdistyksen kesken. Nämä yhdistykset anoivat rahoitusta yhteensä 221 354 euroa ja avustusta niille myönnettiin 192 845 euroa.

Kuvio 29. Haetut ja myönnetyt avustukset suhteessa hankkeen kokonaiskustannuksiin eri vuosina 2019–2021

Taulukosta 6 käy ilmi, että vuonna 2019 kymmenen kyläyhdistystä sai avustusta 24 erilaiseen hankintaan, joiden kokonaiskustannus oli 49 505 euroa. Kyläyhdistykset saivat näihin hankintoihin avustusta 31 403 euroa. Avustus kattoi noin 63 prosenttia hankintojen kokonaiskustannuksista. Säätiön on mahdollista rahoittaa hankintoja jopa 100 prosentin osuudella ja vuonna 2019 rahoitettu hankintojen osuus (63 %) on koko tarkastellun kolmivuotisjakson alhaisin. Vuoden 2019 suurin yksittäinen hankinta-avustus oli 4000 euroa kylän toimitalon kunnostussuunnitelman laatimista varten ja säätiön rahoitus oli 100 prosenttia hankinnan kokonaiskustannuksesta.

Taulukko 6. Avustettujen hankintojen kohdistuminen kyläyhdistyksille eri vuosina 2019–2021

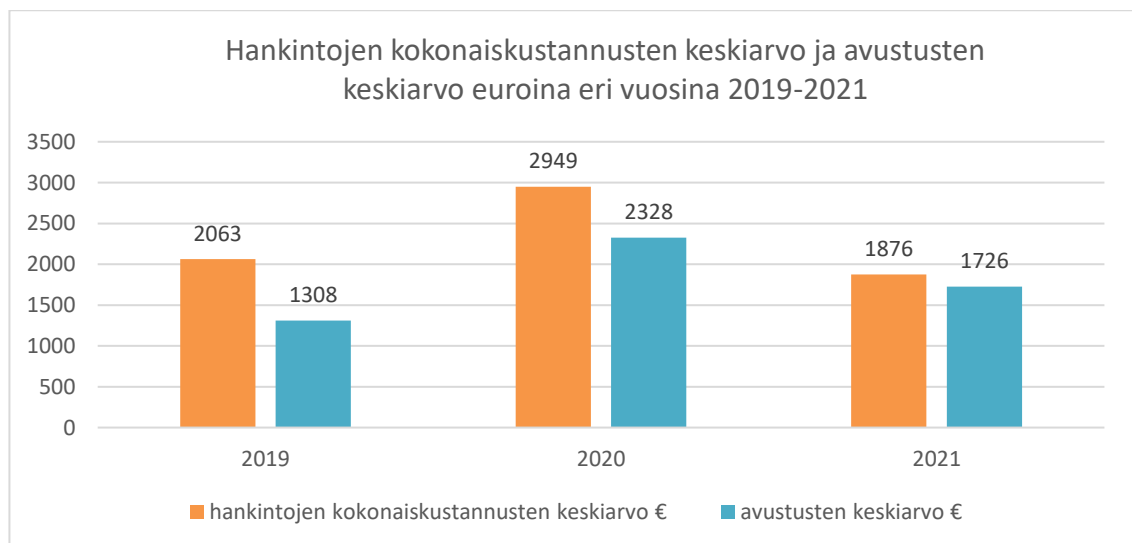
vuosi	avustettujen yhdistysten määrä	hankintojen määrä	hankintojen kokonaiskustannus €	haettu €	myönnetty €	avustuksen %-osuus kokonaiskustannuksesta
2019	10	24	49505	38392	31403	63 %
2020	6	8	23595	22945	18620	79 %
2021	9	14	26268	25668	24168	92 %

Vuonna 2020 hankintojen rahoitusosuus hankintojen kokonaiskustannuksista nousi 79 prosenttiin. Hankintojen kokonaiskustannus oli 23 595 euroa ja myönnetty avustus oli 18 620 euroa. Vuonna 2020 hankintoihin avustusta saaneiden kyläyhdistysten määrä laski edellisvuodesta kuuteen ja hankintojen määrä putosi noin kolmasosaan, ollen 8 kappaletta (Taulukko 6). Suurin yksittäinen hankintaan

kohdistunut avustus oli kylätalon perusparannukseen myönnetty 8590 euroa, joka kattoi noin 87 prosenttia hankinnan kokonaiskustannuksesta.

Vuonna 2021 hankintojen avustusosuus oli 92 prosenttia hankintojen kokonaiskustannuksista. Avustusta sai yhdeksän kyläyhdistystä 14 erilaiseen hankinnan kohteeseen, joiden yhteisarvo oli 26 268 euroa. Säätiö myönsi hankintoihin kohdistunutta kehittämisavustusta 24 168 euroa (Taulukko 6). Suurin yksittäinen hankinta-avustus oli 5818 euroa, joka kattoi kylätalolle hankittavan sähköliittymän koko kustannuksen.

Kuviossa 30 on esitetty tutkitun ajanjakson hankintojen kokonaiskustannusten keskiarvot kolmelta eri vuodelta. Vuonna 2020 hankinnat ovat olleet keskimäärin korkeahintaisempia kuin vuosina 2019 ja 2021. Myös vuoden 2020 hankinta-avustuksen keskimääräinen arvo on ollut tarkastelujakson korkein.

Kuvio 30. Hankintojen kokonaiskustannusten keskiarvo ja avustusten keskiarvo euroina eri vuosina 2019–2021

Säätiön hankkeisiin myöntämä rahoitusosuus suhteessa hankkeiden kokonaiskustannuksiin on huomattavasti matalampi kuin mihin säätiöllä on mahdollisuus. Säätiön on mahdollista rahoittaa hankkeita 66 prosentin osuudella hankkeen kokonaiskustannuksista, mutta tarkastellulla ajanjaksolla 2019–2021 avustuksen prosentuaalinen osuus oli korkeimmillaan 59 prosenttia vuonna 2019 (Taulukko 7).

Taulukko 7. Avustettujen hankkeiden kohdistuminen kyläyhdistyksille eri vuosina 2019–2021

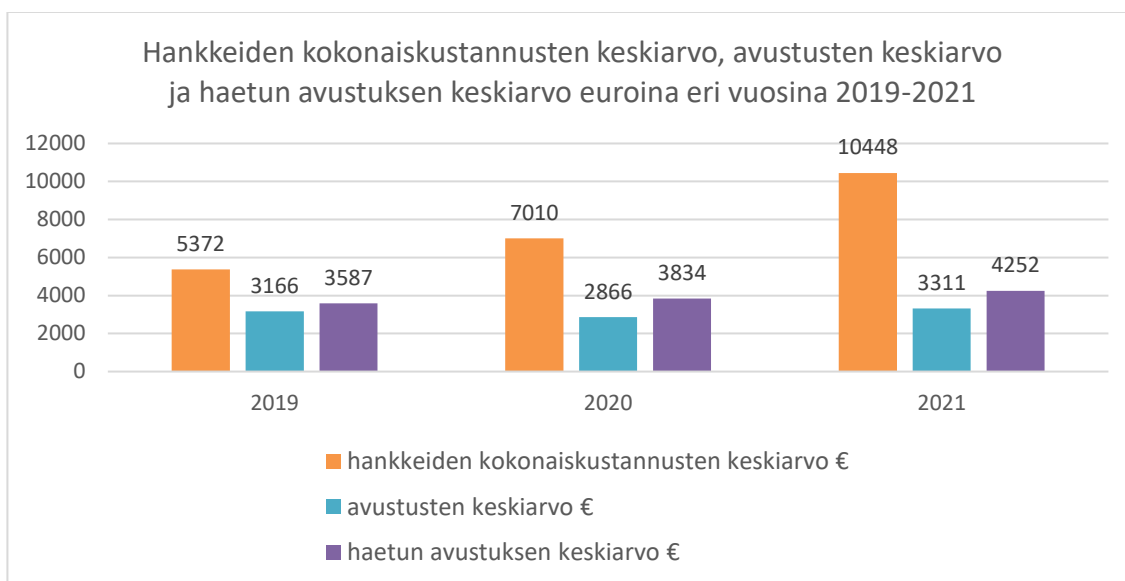
vuosi	avustettujen yhdistysten määrä	hankkeiden määrä	hankkeiden kokonaiskustannus €	haettu €	myönnetty €	avustuksen %-osuus kokonaiskustannuksesta
2019	29	51	273955	182961	161442	59 %
2020	23	23	161235	88192	65919	41 %
2021	22	29	229865	123312	96031	42 %

Vuonna 2019 rahoitettuja hankkeita oli 51 kappaletta ja hankkeet kohdistuivat 29 kyläyhdistykseen. Hankkeiden kokonaiskustannukset olivat 273 955 euroa ja avustusta niihin myönnettiin kaikkiaan 161 442 euroa. Kaikkien rahoitettujen hankkeiden avustus kattoi 59 prosenttia hankkeiden kokonaiskustannuksista (Taulukko 7). Suurin yksittäinen rahoitettu hanke oli kylän maisemointihanke kokonaiskustannukseltaan 51 108 euroa ja hanke sai säätiöltä rahoitusta 19 650 euroa. Rahoitettu osuus oli noin 38 prosenttia kokonaiskustannuksesta.

Vuonna 2020 hankeavustusta saaneiden kyläyhdistysten ja hankkeiden lukumäärä aleni. 23 Kyläyhdistystä sai avustusta yhteensä 23 hankkeeseen, mikä oli alle puolet edellisvuoden 2019 hankkeiden määrästä (Taulukko 7). Hankkeiden kokonaiskustannukset olivat 161 235 euroa. Säätiö myönsi avustusta 65 919 euroa, mikä kattoi 41 prosenttia hankkeiden kokonaiskustannuksista. Kokonaiskustannuksiltaan suurin yksittäinen hanke oli 29 455 euroa ja hankkeen avulla kunnostettiin kylätaloa. Säätiö rahoitti hanketta 20 000 eurolla, mikä kattoi noin 68 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksesta. Kyseiseen hankkeeseen oli hakemuksessa sisällytetty myös hankintoja, kuten keittiön varustelua, jotka oli rahoitettu kokonaisuudessaan ja näin avustussumma on näennäisesti noussut yli mahdollistetun hankerahoitusrajan 66 prosenttiin.

Vuonna 2021 hankeavustusta myönnettiin 22 kyläyhdistykselle 29 hankkeeseen. Kaikkien vuoden 2021 hankkeiden kokonaisarvo oli 229 865 euroa ja niihin myönnettiin avustusta 42 prosenttia eli 96 031 euroa (Taulukko 7). Kokonaiskustannuksiltaan hintavin hanke oli monivuotisen järven kunnostushankkeen vuoden 2021 osuus 44 800 euroa. Kyläyhdistys haki hankkeeseen avustusta 7800 euroa, joka myös myönnettiin.

Vuonna 2021 toteutettujen hankkeiden kokonaiskustannusten keskiarvo 10 448 euroa oli tarkastellun ajanjakson 2019–2021 korkein (Kuvio 31). Alimmillaan kokonaiskustannusten keskiarvo oli vuonna 2019 ollen 5372 euroa ja vuonna 2020 keskiarvo oli 7010 euroa. Säätiön myöntämien avustusten määrä on kokonaiskustannusten noususta huolimatta pysytellyt lähes samalla tasolla koko tarkastelujakson 2019–2021 ajan. Ilmiötä selittää se, etteivät kyläyhdistykset kustannusarvioiden keskimääräisestä noususta huolimatta olleet hakeneet rahoitusta juuri-kaan aiempia vuosia enempää.

Kuvio 31. Hankkeiden kokonaiskustannusten keskiarvo, avustusten keskiarvo ja haetun avustuksen keskiarvo euroina eri vuosina 2019–2021

Taulukko 8. Avustettujen yhdistysten, kehittämistoimien, kustannusten, anotun rahoituksen ja myönnettyjen avustusten määrä eri vuosina 2019–2021

vuosi	avustettujen yhdistysten määrä	hankinnat ja hankkeet lkm	kokonaiskustannus €	haettu €	myönnetty €	avustuksen %-osuus kokonaiskustannuksesta
2019	34	75	323460	221353	192845	60 %
2020	26	31	184830	111137	84539	46 %
2021	28	43	256133	148980	120199	47 %
yhteensä		149	764423	481470	397583	52 %

Kaiken kaikkiaan tarkastelujakson 2019–2021 aikana Rovaniemen kylien kehittämissäätiö on rahoittanut kyläyhdistysten kehittämistoimenpiteitä lähes 400 000

eurolla (Taulukko 8). Kaikkien kehittämistoimien (hankinnat ja hankkeet) kokonaisarvo on ollut noin 765 000 euroa ja säätiön avustukset ovat kattaneet summasta noin 52 prosenttia. Kehittämistoimissa, joita oli yhteensä 149, oli mukana 40 eri kyläyhdistystä.

7.2 Kyselyn tuloksien raportointitapa

Kyselyn viiden taustakysymyksen tulokset esitetään käyttäen vastauksien prosenttijakaumia. Kysymyksiin vastaaminen oli vapaaehtoista, joten vastausten raportoinnissa esitetään myös kysymykseen vastanneiden lukumäärä. Kyselyyn tuli vastauksia 34 vastaajalta, joista osa oli jättänyt vastaamatta taustakysymyksiin joko osittain tai kokonaan. Tiedot visualisoitiin kaavioiksi.

Kyselyn 59 väittämää analysoitiin ja raportoitiin perusjoukkona, jolloin vastauksia ei ole luokiteltu, vaan kaikkia vastaajia on käsitelty yhtenä vastaajaryhmänä. Raportoinnissa käytettiin prosenttiosuuksia, joiden avulla esitettiin, minkä verran vastauksia oli kohdistunut käytetyn suhdeasteikon eri vaihtoehtoihin. Koska väittämiin vastaaminen oli kyselyssä pakollista, on jokaiseen väittämään kertynyt 34 vastausta ($n=34$) ja jokaisen väittämän yhteenlaskettu prosenttiosuus on 100 prosenttia. Prosenttiosuuksien lisäksi jokaisesta väittämästä on laskettu vastausten pohjalta saatu aritmeettinen keskiarvo käyttäen suhdeasteikolle määriteltyä pisteytystä yhdestä viiteen. Aritmeettinen keskiarvo lasketaan jakamalla havaintojen summa havaintojen lukumäärällä (Mattila 2003, 74). Keskiarvon maksimiarvo on 5. Pisteyttämistä on käsitelty aiemmin luvussa 6.3. Negatiivisessa sävyssä esitetyt väittämät, joiden pisteytys on ollut käänteinen suhteessa positiiviseen väittämään, on merkitty lisäämällä väittämän loppuun tähtimerkki (*). Keskiarvo on määritetty myös koko mitattavalle osa-alueelle, jotta eri osa-alueet on voitu asettaa järjestykseen. Analyysissä korkean keskiarvon saanut katsotaan vahvemmaksi osa-alueeksi kuin alhaisen keskiarvon saanut osa-alue.

Tuloksissa raportoidaan myös väittämäkohtainen keskihajonta. Keskihajonta laskettiin koko perusjoukosta. Mattilan (2003, 76–77) mukaan keskiarvo kahden väittämän kohdalla voi olla sama, mutta keskihajonta kertoo sen, minkä verran vaihtelua eri vastausvaihtojen keskuudessa on ollut ja kuinka kaukana yksittäiset muuttujien saamat arvot ovat keskiarvosta. Keskihajonnan avulla voidaan esittää

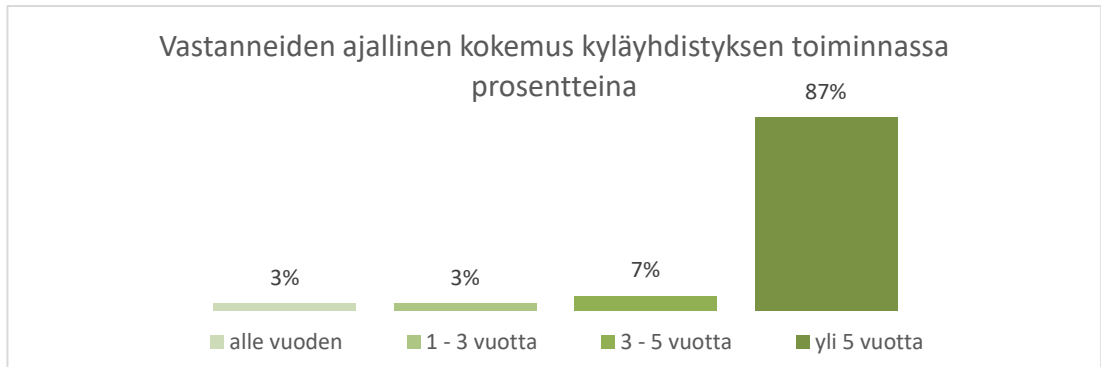
vastaajien yksimielisyyttä tai sitä, että keskiarvo on koostunut useista eri vastaus-ten arvoista. Mitä pienempi keskihajontaluku on, sitä ”samanmielisempi” vastaa-jajoukko on ollut. Väittämien tulokset esitetään sekä taulukoina että osin kaavi-oina.

Avoimien kysymysten vastaukset raportoitiin käyttäen teemoittelua. Saadut vas-taukset jaettiin teemoihin ja tarkasteltiin, suhtauduttiinko vastauksessa teemaan joko positiivisesti, negatiivisesti tai antamalla teemaan liittyvä kehittämissuositus. Teemojen lukumäärä sekä teemoihin liittyvä mainintojen esiintymismäärä lasket-tiin ja esitettiin taulukkomuodossa.

7.3 Kyselyyn vastanneiden joukko

Kyselyyn vastasi 34 henkilöä, joista neljä ei ollut vastannut vapaaehtoisin taustakysymyksiin. Taustakysymyksiinä kysyttiin henkilön sukupuolta ja ikää sekä ko-kemusta yhdistyksen toiminnassa ja avustushakemuksen laadinnassa. Tausta-kysymykset ohittaneet neljä henkilöä olivat vastanneet kyselyn pakollisiin väittä-miin, joten heidän vastauksensa säilytettiin analysoitavassa aineistossa. Näiden kohdalla toimittiin siten, että vastaajien sukupuoli ja ikä sekä kokemus määriteltiin koko vastaajajoukon keskiarvon mukaiseksi.

Taustakysymyksiin vastanneista (n=30) naisia oli 63 prosenttia ja miehiä 37 pro-senttia. Taustakysymyksiin vastanneiden keski-ikä oli 60 vuotta. Mediaani oli 61 vuotta, eli vastaajista alle 61-vuotiaita oli saman verran kuin yli 61-vuotiaita. Ku-vion 32 mukaan suuri enemmistö, 87 prosenttia vastanneista ilmoitti toimineensa kyläyhdistyksessä yli viiden vuoden ajan. Kolmesta viiteen vuotta toimineita oli 7 prosenttia ja alle kolme vuotta toimineita oli 6 prosenttia vastaajista.

Kuvio 32. Vastanneiden ajallinen kokemus kyläyhdistyksen toiminnassa prosentteina

Vastanneista 87 prosenttia oli ollut yhdistyksen hallituksessa päättämässä avustusten hakemisesta ja 13 prosenttia vastanneista ei ollut ollut hakemuksen päätöksenteossa mukana. Avustusten hakemisessa mukana olleista 94 prosenttia oli ollut laatimassa hakemusta useammin kuin yhden kerran ja 6 prosenttia vastanneista ei ollut osallistunut hakemuksien laatimiseen.

Taustakysymykset osoittavat, että kyselyyn valittu kohdejoukko on rajattu onnistuneesti. Suurin osa kyselyyn vastanneista on useita vuosia yhdistyksessä toimineita, hakemusten laatimiseen ja hankkeiden toteuttamiseen perehtyneitä yhdistyksen jäseniä.

7.4 Säätien aineeton pääoma

7.4.1 Säätien tunnettuus

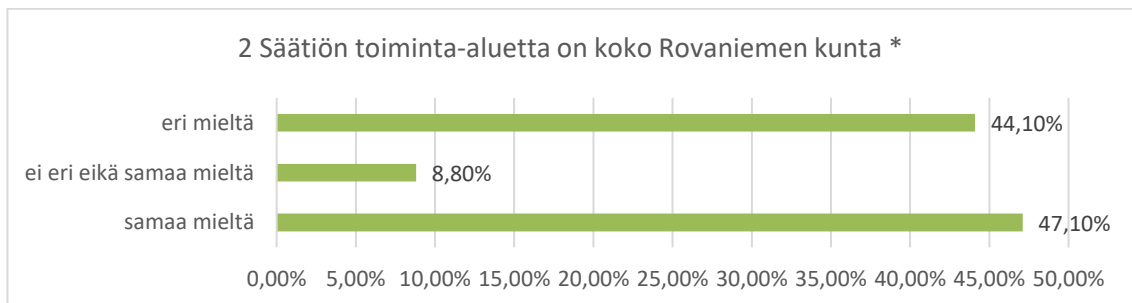
Säätien aineetonta pääomaa selvitettiin kyselyssä kolmen väittämäosion avulla. Kyselyn osio 6 keskittyi säätien tunnettuuteen. Ensimmäisellä neljällä väittämällä mitattiin vastaajien saamaa tietoa säätien tunnettuudesta (Liite 4, sivut 2–3). Korkeimman keskiarvon eli 4.8 sai väite 1: ”Säätien tarkoitus on ylläpitää toiminta-alueensa kylien elinvoimaa” (Taulukko 9). Väitteen kanssa samaa mieltä oli noin 97 prosenttia vastaajista. Väittämän keskihajontaluku oli alhainen 0,5 eikä yksikään vastaajista ollut väittämän kanssa eri mieltä. Tuloksen perusteella säätien tarkoitus tunnetaan kyläyhdistyksissä hyvin.

Taulukko 9. Säätiön tunnettuutta koskevat tulokset taulukkomuodossa

KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittäjä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
			1	2	3	4	5		
6	6	pisteytys							
		1 Säätiön tarkoitus on ylläpitää toiminta-alueensa kylien elinvoimaa	0,0 %	0,0 %	2,9 %	14,7 %	82,4 %	4,8	0,5
		2 Säätiön toiminta-alueella on koko Rovaniemen kunta *	29,4 %	14,7 %	8,8 %	8,8 %	38,3 %	2,9	1,7
		3 Säätiö ei voi rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa *	23,5 %	17,7 %	23,5 %	14,7 %	20,6 %	3,1	1,5
		4 Säätiö voi myöntää kyläyhdistyksille kehittämissavustuksen lisäksi toimintatukea	5,9 %	2,9 %	5,9 %	8,8 %	76,5 %	4,5	1,1
		5 Säätiö tiedottaa liian vähän toiminnastaan *	17,6 %	8,8 %	20,6 %	41,2 %	11,8 %	2,8	1,3
		6 Tunnen säätiön toimintaa riittävän hyvin	5,9 %	14,7 %	14,7 %	38,2 %	26,5 %	3,7	1,2
SÄÄTIÖN TUNNETTUUS, koko osion keskiarvot								3,6	1,2

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

Neljän ensimmäisen väittämän heikoimman keskiarvon 2.9 sai väite 2: ”Säätiön toiminta-alueella on koko Rovaniemen kunta*” kuviossa 33.

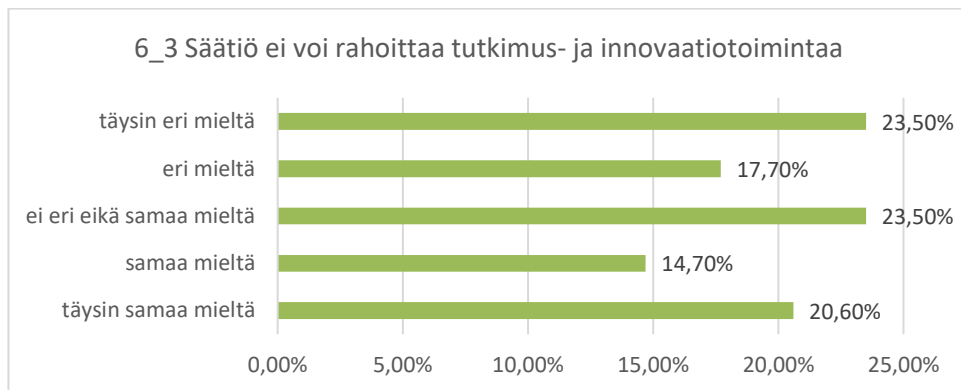

Kuvio 33. Vastaajien mielipide säätiön toiminta-alueesta

Väitteen kohdalla vastaukset jakautuivat jokaiseen vastausvaihtoehtoon keskiarvon ollessa koko osion korkein 1,7. Tulos osoitti, ettei tieto säätiön toiminta-alueesta ollut tavoittanut vastaajia, sillä vastaajien enemmistö (47 %) oli väitteen kanssa samaa mieltä ja noin 44 % oli päinvastaista mieltä väitteen kanssa. Väitteen tulokseen on voinut vaikuttaa se, että säätiön toiminta-alueesta on informoitu ristiriitaisesti säätiön internet-sivustolla. Sivustolla on nykyisen toiminta-alueen kartta, mutta sivustolla ei tarjota lukijalle tietoa siitä, että toiminta-alue nykyisellään poikkeaa säätiön perustamishetkellä määritellystä toiminta-alueesta. Säätiön alkuperäinen toiminta-alue on mainittu sivustolta löytyvissä säätiön säännöissä. Säätiön toiminta-alueella ei ole koko Rovaniemen kunta, vaan

rajattu kunnan osa. Toiminta-alueeseen eivät nykyisellään kuulu kaupungin keskusta-alue ja kehyskylät Saarenkylä ja Ylikylä.

Väitteen 3 tarkoituksena oli selvittää tuntevatko vastaajat säätiön mahdollisuuden rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Tuloksen perusteella tieto kyseisestä mahdollisuudesta ei ollut tavoittanut kyläyhdistyksiä. Väitteen keskiarvo oli 3.1 ja keskihajontaluku 1,5 (Taulukko 9). Kuviossa 34 nähdään, kuinka vastauksia on kertynyt kaikkiin viiteen vastausvaihtoehtoon. Noin 41 prosenttia vastaajista katsoi, että säätiön on mahdollista rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, kun noin 35 prosenttia vastaajista katsoi jossakin määrin, ettei kyseistä rahoitusmahdollisuutta ole. Lisäksi noin 23 prosenttia ei ollut asiasta kumpaakaan mieltä.

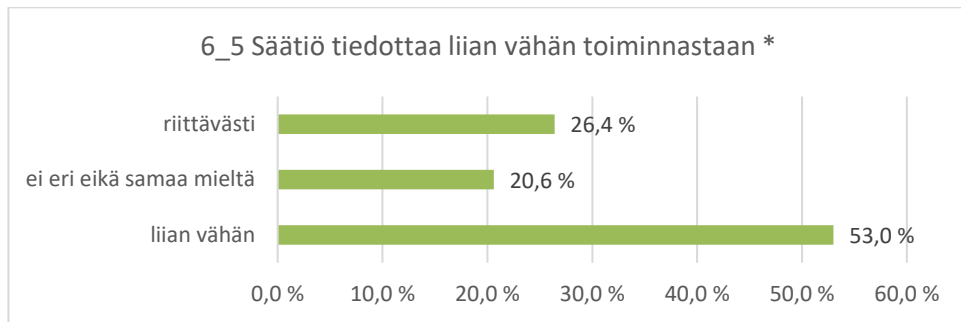
Kuvio 34. Mielenpitemen jakautuminen säätiön mahdollisuudesta rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan rahoittamiseen prosentteina

Muun muassa oppilaitosten kanssa yhteistyössä toteutettavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan avulla voidaan käynnistää kehittämishankkeita, joita säätiön on mahdollista kohdistaa toiminta-alueensa kyliin. Tästä syystä säätiön olisi hyvä lisätä TKI-toimintaa koskevaa tietoa kyläyhdistyksille.

Neljäs väite osoitti, että tieto säätiön mahdollisuudesta myöntää kyläyhdistyksille toimintatukea kehittämisavustuksen lisäksi oli tavoittanut noin 85 prosenttia vastaajista (Taulukko 9).

Säätiön tunnettuutta mittaavan osion kaksi viimeistä väitettä, väitteet 5 ja 6, selvittivät vastaajan omaa kokemusta säätiön tiedottamisen riittävydestä ja siitä, kuinka hyvin he kokivat tuntevansa säätiön toimintaa. Kuviossa 35 esitellyssä

viidennessä väitteessä ”Säätiö tiedottaa liian vähän toiminnastaan *” huomion- arvoista on, että 53 prosenttia vastaajista koki säätiön tiedottamisen liian vä- häiseksi. Väittämässä numero kuusi: (”Tunnen säätiön toimintaa riittävän hy- vin”) noin 65 prosenttia vastanneista koki tuntevansa säätiön toimintaa riittävästi ja noin 21 prosenttia vastanneista koki tuntevansa säätiön toimintaa liian vähän.

Kuvio 35. Vastaajien mielipide säätiön tiedottamisen riittävydestä

Väitteiden 5 ja 6 tuloksista (Taulukko 9) käy ilmi, että vastaajat kokevat tunte- vansa säätiön toimintaa riittävässä määrin, mutta katsovat, että säätiön tulisi tie- dottaa toiminnastaan enemmän. Säätiön olisi hyvä kuulla kyläyhdistyksiä ja sel- vittää, millaista lisätiedottamista kyläyhdistykset toivovat ja millaisiin aihepiirei- hin liittyen.

Säätiön tunnettuus saavutti korkeamman keskiarvon (3.8) väitteiden 1–4 osalla. Sen sijaan väittämissä 5–6 mitattu tunnettuus ja kuinka se vastaajien keskuu- dessa koettiin, saavutti matalamman keskiarvon (3.2). Säätiön koko tunnet- tuutta mittaavan osion keskiarvo oli 3.6.

7.4.2 Säätiön vuorovaikutus

Osion 7 kuusi väitettä (Taulukko 10) käsittelivät säätiön vuorovaikutusta (Liite 4, sivu 3). Säätiön vuorovaikutus sai keskiarvoksi 3.7. Osion heikoin keskiarvo koh- distui väitteisiin 1 ja 2, ollen molemmissa 3.5. Väitteen 1 tulosten keskihajonta- luku oli osion korkein, 1,4 ja vastauksia kertyi kaikkiin viiteen vaihtoehtoon. Väit- teessä 1 vastaajista noin 32 prosenttia koki yhteydenottokynnyksen säätiöön kor-

keaksi ja noin 56 prosenttia ei pitänyt kynnystä korkeana. Korkea yhteydenotto-kynnys voi heikentää säätiön vaikuttavuutta. Kyselyyn vastanneista kyläyhdistysten toimijoista noin joka kolmas on katsonut, ettei säätiötä ole helppo lähestyä. Vaikka yli puolet oli tyytyväisiä säätiön saavutettavuuteen, tulee säätiössä tehdä arviota keinoista parantaa vuorovaikutusta koko kyläyhdistyksen toimijakenttään.

Taulukko 10. Säätiön vuorovaikutusta koskevat tulokset taulukkomuodossa

KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittäjä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKI-ARVO	KESKI-HAJONTA
			1	2	3	4	5		
7	6	pisteitys							
		1 Kynnys ottaa yhteyttä säätiöön on korkea *	35,3 %	20,6 %	11,7 %	26,5 %	5,9 %	3,5	1,4
		2 Säätiö tuntee kylämme hyvin	5,9 %	26,5 %	5,9 %	38,2 %	23,5 %	3,5	1,3
		3 Olen saanut säätiöltä tietoa, neuvoja ja opastusta, jos olen sitä tarvinnut	2,9 %	5,9 %	20,6 %	20,6 %	50,0 %	4,1	1,1
		4 Säätiö ei tee riittävästi kylämme eteen *	32,3 %	29,4 %	20,6 %	11,8 %	5,9 %	3,7	1,2
		5 Säätiö suosii joitakin kyliä eikä kohtelee kaikkia kyliä tasavertaisina *	35,3 %	17,6 %	20,6 %	20,6 %	5,9 %	3,6	1,3
		6 Säätiö on aidosti olemassa kyläämme varten	2,9 %	17,7 %	8,8 %	26,5 %	44,1 %	3,9	1,2
SÄÄTIÖN VUOROVAIKUTUS, koko osion keskiarvot								3,7	1,3

* väittämän pisteitys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

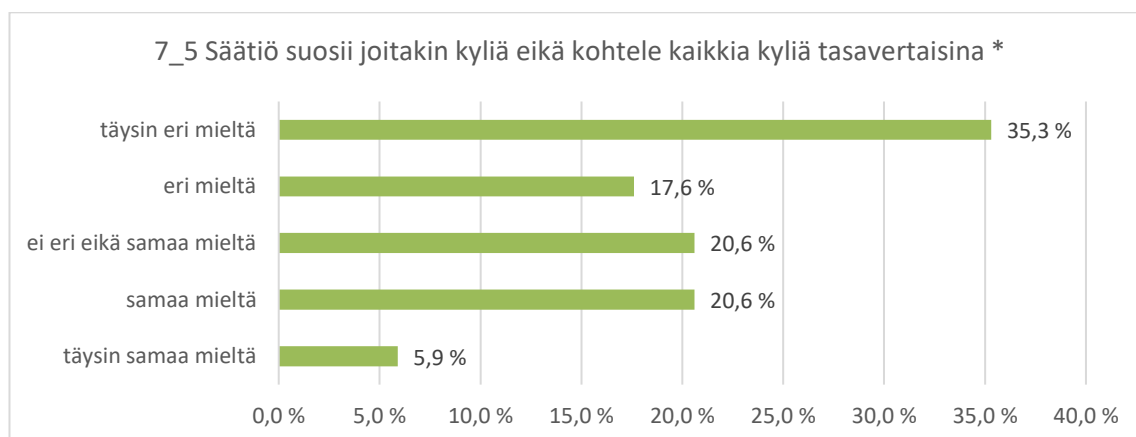
Toisessa väittämässä vastaajista noin 62 prosenttia arvioi, että säätiö tuntee heidän kylänsä hyvin tai jokseenkin hyvin. Vastaajista noin 32 prosenttia koki jossakin määrin, ettei säätiö tunne hyvin heidän kylänsä (Taulukko 10). Tuloksesta voidaan tulkita kyläyhdistyksen tarve lisävuorovaikutukselle ja toive säätiön paneutumisesta yksittäisen kylän tarpeisiin. Tarve tuotiin esille myös avoimissa kysymyksissä, joissa esitettiin kehittämisehdotuksena säätiön henkilöiden saapumista kyliin. Avoimia kysymyksiä käsitellään myöhemmin luvussa 7.10.

Väittämässä 3 ("Olen saanut säätiöltä tietoa, neuvoja ja opastusta, jos olen sitä tarvinnut") noin 70 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä saamaansa opastukseen ja 21 prosenttia ei ollut asiasta kumpaakaan mieltä. Tyytymättömiä neuvonnan ja opastuksen määrään tai saatavuuteen oli noin 9 prosenttia vastaajista. Väitteen keskiarvo oli vuorovaikutusta mittaavan osion korkein, ollen 4.1 (Taulukko 10).

Säätiön vahvuutena voidaan tuloksen perusteella nähdä, että ottaessaan yhteyttä säätiöön, on kyläyhdistyksille apua ja neuvontaa saatavilla ja se on koettu yhdistyksissä positiivisesti.

Väitteen 4 avulla pyrittiin selvittämään, kokivatko vastaajat, että säätiö tekee riittävästi heidän kylänsä eteen. Tulokset osoittivat, että vastaajien keskuudessa vallitsee tyytyväisyyttä noin 62 prosentin edestä. Viidesosa vastaajista (20,6 %) ei ollut kumpaakaan mieltä asiasta ja noin 18 prosenttia oli tyytymätön tilanteeseen. Lähes 40 prosenttia vastaajista siis kokee ainakin jossakin määrin, että säätiön pitäisi tehdä kylänsä eteen nykyistä enemmän (Taulukko 10).

Väitteen 5 (Kuvio 36) tuloksena vastaajista noin 27 prosenttia koki, ettei säätiö kohtele kaikkia kyliä tasavertaisesti. Vastaajista noin viidesosa ei ollut kumpaakaan mieltä. Hieman yli puolet vastaajista eli noin 53 prosenttia piti säätiön toimintaa eri kyläyhdistyksiä kohtaan tasavertaisena (Taulukko 10). Tulos osoittaa, että säätiön toiminnan kehittämiskohteena voi olla kyläyhdistysten kokeman tasavertaisuuden parantaminen, kun huomioidaan, että tilanteeseen tyytymättömiä ja heitä, jotka eivät olleet kumpaakaan mieltä, on yhteensä lähes puolet vastaajista.

Kuvio 36. Vastausten jakautuminen säätiön tasapuolisuutta selvittävässä väittämässä

Väitteen 6 ("Säätiö on aidosti olemassa kyläämme varten") tuloksena kävi selville, että noin 71 prosenttia vastaajista kokee säätiön olevan aidosti kyliä varten ja vastakkaista mieltä väitteestä oli noin 21 prosenttia vastaajista (Taulukko 10).

7.4.3 Mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakemisesta ja avustusten seurannasta

Osio 9 (yhdeksän väittämää) kohdistui vastaajien mielikuvaan säätiön päätöksenteosta, avustuksen hakemisesta ja avustusten seurannasta (Liite 4, sivu 4). Koko osion (taulukko 11) keskiarvo oli 4.1. Osion matalimman keskiarvon (3.6) sai väite neljä ("Avustuksen hakeminen on heikosti ohjeistettu*"), jossa noin 65 prosenttia vastaajista piti ohjeistusta hyvänä ja yli neljäsosa vastaajista koki ohjeistuksen jokseenkin heikoksi. Säätiön olisi hyvä kuulla, millaista epätietoisuutta kyläyhdistyksissä vallitsee avustuksista annetun ohjeistuksen suhteen.

Taulukko 11. Säätiön päätöksentekoa, avustuksen hakemista ja avustusten seurannasta koskevan mielikuvan tulokset taulukkomuodossa

KYSelyn VASTAUkset PROsentteina OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittämä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
9	9	pisteytys	1	2	3	4	5		
		1 Ehdot kehittämisavustuksen myöntämiseen ovat selkeästi määritellyt	5,9 %	14,7 %	8,8 %	44,1 %	26,5 %	3,7	1,2
		2 Ehdot kehittämisavustuksen myöntämiselle ovat kaikille kyläyhteisöille samat	2,9 %	11,8 %	14,7 %	26,5 %	44,1 %	4,0	1,2
		3 Tiedän, millaisiin hankkeisiin/hankintoihin muut kyläyhteisöt ovat saaneet säätiön kehittämisavustusta	2,9 %	11,8 %	0,0 %	29,4 %	55,9 %	4,2	1,1
		4 Avustuksen hakeminen on heikosti ohjeistettu *	23,5 %	41,2 %	8,8 %	23,5 %	3,0 %	3,6	1,2
		5 En tiedä, kuka/mikä taho päättää avustuksen myöntämisestä *	50,0 %	23,5 %	5,9 %	17,7 %	2,9 %	4,0	1,3
		6 Säätiön päätökset avustuksen myöntämisestä ovat oikeudenmukaisia	2,9 %	11,8 %	20,6 %	29,4 %	35,3 %	3,8	1,1
		7 Säätiö ei kerro muiden kyläyhteisöjen saamista avustuksista *	58,8 %	17,7 %	17,7 %	2,9 %	2,9 %	4,3	1,1
		8 Avustuspäätös tuli riittävän nopeasti	0,0 %	2,9 %	11,8 %	44,1 %	41,2 %	4,2	0,8
9 Säätiö seuraa hankkeiden/hankintojen toteutumista	2,9 %	5,9 %	11,8 %	38,2 %	41,2 %	4,1	1,0		
		MIELIKUVA SÄÄTIÖN PÄÄTÖKSENTEOSTA, AVUSTUKSEN HAKEMISESTA JA AVUSTUSTEN SEURANNASTA, koko osion keskiarvot					4,1	1,1	

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

Taulukon 11 ensimmäisessä väitteessä noin 71 prosenttia vastaajista koki, että kehittämisavustuksen myöntämisehdot on määritelty selkeästi ja myös noin 71 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kehittämisavustusten myöntämisehdot ovat samat kaikille kyläyhteisöille (väite 2). Huomattava enemmistö (noin 85 %) vastaajista totesi olevansa tietoinen, millaisiin hankkeisiin tai hankintoihin muut kylät olivat saaneet säätiön kehittämisavustusta (väite 3).

Väitteen 5 ("En tiedä, kuka/mikä taho päättää avustuksen myöntämisestä") mukaan vastaajien joukossa noin viidesosa (20,6 %) oli sellaisia, jotka kokivat, etteivät tienneet avustuksen myöntämispäätöksen tekijää. Noin 73 prosenttia vastasi olevansa tietoinen avustuksen myöntävästä tahosta (Taulukko 11). Epätietoisuus avustuksen lopullisesta päättäjistä voi johtua siitä, että Rovaniemen kaupungin Alueelliset palvelut -yksikkö toimii avustushakemusten vastaanottajana ja alustavana käsittelijänä, ennen kuin avustukset valmistellaan säätiön hallituksen päätöksentekoa varten.

Kun tiedusteltiin kokemusta säätiön myöntämien avustuspäätösten oikeudenmukaisuudesta (väite 6), noin 21 prosenttia vastaajista ei ollut asiasta kumpaakaan mieltä. Noin 65 prosenttia vastaajista koki päätökset oikeudenmukaisiksi (Taulukko 11). Tuloksista kävi ilmi, että vastaajat kokevat säätiön kertovan muiden kylien saamista avustuksista (väite 7), sillä vain noin 6 prosenttia vastaajista oli asiasta päinvastaista mieltä. Väite sai koko osion parhaan keskiarvon 4.3. Säätiö on julkaissut internet-sivustollaan viime vuosien kehittämisavustusten saajat ja avustuskohteet, mikä osaltaan selittänee saatua tulosta.

Osion matalimman keskihajontaluvun sai väite 8, jonka tuloksena noin 85 prosenttia vastaajista oli ollut tyytyväisiä siihen, miten nopeasti säätiön avustuspäätös oli tehty (Taulukko 11). Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa täysin eri mieltä. Päätöksenteon nopeus voidaan tuloksen perusteella katsoa säätiön toiminnan vahvuudeksi. Väitteessä 9 vastaajien enemmistö (noin 79 %) oli sitä mieltä, että säätiö seuraa hankkeiden tai hankintojen toteutumista.

Säätiön aineettomaan pääomaan kuuluivat säätiön tunnettuus (KA 3.6), säätiön vuorovaikutus (KA 3.7) ja vastaajien mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustushakemusten ohjeistamisesta ja avustusten seurannasta (KA 4.0). Säätiön aineettoman pääoman keskiarvo oli 3.8.

7.5 Säätiön aineellinen pääoma

Säätiön aineellista pääomaa mitattiin osiossa kahdeksan viidellä väittämällä (Liite 4, sivut 3–4). Säätiön aineellisen pääoman keskiarvo oli 3.9.

Ensimmäisellä väittämällä selvitettiin, kokivatko vastaajat, että säätiössä käytettiin riittävästi kyliin kohdistettua työaika (Taulukko 12). Noin 53 prosenttia vastaajista koki säätiön perehtyvän riittävästi kylän tarpeisiin. Noin 27 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että säätiö ei käytä riittävästi aikaa heidän kyläänsä ja noin 21 prosenttia ei ollut kumpaakaan mieltä asiasta. Väitteen sama keskiarvo oli osion matalin (3.4) ja vastaukset jakaantuivat kaikkien viiden vastausvaihtoehdon kesken keskihajontaluvun ollessa 1,3. Tulos heijastelee jo aiempaa tulosta, jonka mukaan kylissä koettiin, ettei säätiö tunne heidän kyläänsä riittävästi ja että lisävuorovaikutukselle oli tarvetta (Osio 7, säätiön vuorovaikutus, luku 7.4.2).

Taulukko 12. Säätiön aineellista pääomaa koskevat tulokset taulukkomuodossa

KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittämä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKI-ARVO	KESKI-HAJONTA
8	5	pisteytys	1	2	3	4	5		
		1 Säätiössä ei perehdytä riittävästi kyläämme ja sen tarpeisiin tutustumiseen *	23,5 %	29,4 %	20,6 %	14,7 %	11,8 %	3.4	1,3
		2 Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKINNAN kokonaiskustannuksista on riittävä	0,0 %	2,9 %	5,9 %	50,0 %	41,2 %	4.3	0,7
		3 Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKINTOIHIIN se avustusta myöntää	5,9 %	5,9 %	5,9 %	41,1 %	41,2 %	4.1	1,1
		4 Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKKEEN kokonaiskustannuksista on riittävä	0,0 %	2,9 %	26,5 %	41,2 %	29,4 %	4.0	0,8
		5 Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKKEISIIN se avustusta myöntää	3,0 %	5,9 %	23,5 %	29,4 %	38,2 %	3.9	1,1
SÄÄTIÖN AINEELLINEN PÄÄOMA, koko asion keskiarvot								3.9	1,0

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

Väitteet 2–5 kohdistuivat kehittämisasiin ja niiden avulla selvitettiin vastaajien tyytyväisyyttä siihen, millaisiin hankkeisiin tai hankintoihin säätiö avustusta myöntää ja koettiin avustusmäärä riittäväksi.

Toisessa väittämässä noin 91 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä hankintaan kohdistuneen avustuksen määrään, kun se suhteutetaan hankinnan kokonaiskustannukseen (Taulukko 12). Väite sai osion korkeimman keskiarvon 4.3. Säätiöllä on mahdollisuus myöntää avustusta jopa 100 prosenttia hankinnan kokonaishinnasta. Dokumenttianalyysi osoitti säätiön myöntäneen tarkastelujakson 2019–2021 aikana 63–92 prosenttia hankinnan kokonaishinnasta (Luku 7.1, taulukko 6). Väitteen 3 tuloksen mukaan noin 82 prosenttia vastaajista oli myös tyytyväisiä siihen, millaisiin hankintoihin säätiö on avustusta päättänyt myöntää (Taulukko 12).

Väitteellä neljä mitattiin tyytyväisyyttä hankkeeseen myönnettävää avustusmäärää kohtaan. Säätiön on mahdollista myöntää hankeavustusta 66 % prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Dokumenttianalyysin mukaan avustusta oltiin tarkastellun jakson 2019–2021 aikana myönnetty noin 41–59 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista (Luku 7.1, taulukko 7). Vastaajista noin 71 prosenttia oli tyytyväisiä myönnettävän avustuksen osuuteen ja väitteen keskiarvoksi tuli 4.0 (Taulukko 12). Tuloksessa herättää huomiota, että noin 27 prosenttia vastaajista ei ollut asiasta kumpaakaan mieltä. Huomionarvoista on myös, että samaa mieltä olevien paino on vaihtoehdossa ”jokseenkin samaa mieltä” (noin 41 %). Tuloksista käy ilmi, että hankerahoitukseen ei olla yhtä tyytyväisiä kuin hankinnan rahoittamiseen.

Väitteessä 5 aiheena oli säätiön tekemä päätös siitä, millaisiin hankkeisiin se avustusta myöntää. Säätiön noudattamaan linjaukseen tyytyväisiä oli noin 67 prosenttia vastaajista. Jälleen noin 24 prosenttia eli lähes neljäsosa vastaajista ei ollut asiasta kumpaakaan mieltä (Taulukko 12). Säätiön olisi hyvä käydä vuoropuhelua kyläyhdistysten kanssa ja kuulla, mistä kyselyssä ilmennyt osittainen tyytymättömyys hankerahoitusta kohtaan johtuu. Tarvittaessa säätiö voi samalla käyttää tilaisuuden perustellakseen päättämäänsä rahoitusmallia.

7.6 Kyläyhdistysten aineeton pääoma

Taulukossa 13 esiteltyyn osioon 10 kuului yhdeksän väittämää (liite 4, sivut 5–6). Kolmessa ensimmäisessä väittämässä mitattiin kyläyhdistysten rohkeutta, intoa ja yhdessä tekemistä sekä säätiön kehittämisavustuksien vaikutusta niihin. Väittämillä 4–6 mitattiin, nopeuttavatko säätiön avustukset kehittämisinvestointien toimeenpanoa ja tuoko investointien suunnitteleminen yhteisöön uutta osaamista joko tiedon tai uusien osallistujien muodossa. Väittämien 7–9 avulla mitattiin yhteisön sitoutuneisuutta hankkeen tai hankinnan toteuttamiseen sekä avustusten yhteisöä aktivoivaa vaikutusta. Kyläyhdistyksen aineettoman pääoman keskiarvoksi tuli 4.1.

Taulukko 13. Kyläyhdistysten aineettoman pääoman tulokset taulukkomuodossa

KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittäjä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
10	9	pisteytys	1	2	3	4	5		
		1 Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta saa meidät ideoimaan rohkeasti	11,8 %	14,7 %	5,9 %	44,1 %	23,5 %	3,5	1,3
		2 Kehittämisideoiden miettiminen luo innostavaa ilmapiiriä	5,9 %	14,7 %	14,7 %	32,3 %	32,4 %	3,7	1,2
		3 Kun ideomme uutta, vietämme enemmän aikaa yhdessä yhteisön jäsenten kesken	5,9 %	8,8 %	20,6 %	32,3 %	32,4 %	3,8	1,2
		4 Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta vaikuttaa siten, että haluamme toteuttaa hankkeen/hankinnan pian emmekä vasta vuosien päästä	0,0 %	0,0 %	17,6 %	32,4 %	50,0 %	4,3	0,8
		5 Hankkeiden/hankintojen suunnitteleminen lisää yhteisömme tietämystä ja osaamista	2,9 %	2,9 %	14,7 %	32,4 %	47,1 %	4,2	1,0
		6 Hankkeiden ideointi ja suunnittelu tuo uusia henkilöitä mukaan yhdistyksemme toimintaan	17,7 %	14,7 %	20,6 %	29,4 %	17,6 %	3,2	1,4
		7 Kun päätämme hakea avustusta, sitoudumme hankkeen/hankinnan toteuttamiseen	2,9 %	0,0 %	0,0 %	26,5 %	70,6 %	4,6	0,8
		8 Haemme avustusta vain kokeillaksemme, myönnetäänkö sitä *	79,4 %	14,7 %	3,0 %	0,0 %	2,9 %	4,7	0,8
9 Ilman säätiön kehittämisavustusta emme suunnittelisi kehittämistoimia yhtä aktiivisesti	0,0 %	2,9 %	11,8 %	17,6 %	67,7 %	4,5	0,8		
KYLÄYHDISTYSTEN AINEETON PÄÄOMA, koko osion keskiarvot								4.1	1,0

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

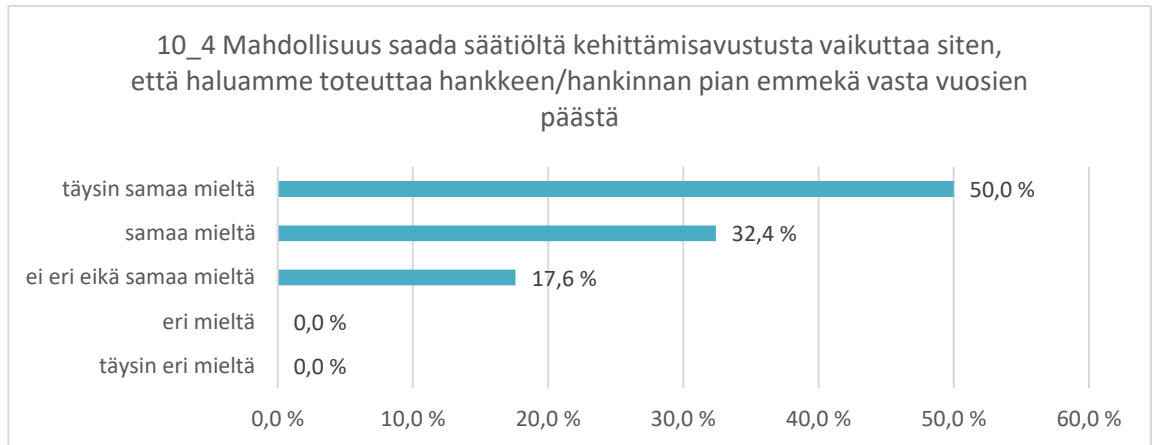
Ensimmäinen väittämä ("Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta saa meidät ideoimaan rohkeasti") osoitti, että noin 68 prosenttia koki säätiön kehittämisavustuksen rohkaisevan ideointia. Hieman yli neljäsosa (noin 27 %) koki, ettei säätiön avustusmahdollisuudella ole merkitystä ideointia rohkaisevana tekijänä (Taulukko 13).

Väitteen 2 tuloksen mukaan lähes kaksi kolmasosaa (noin 65 %) vastaajista koki kehittämisideoinnin tuovan kyläyhdistyksen ilmapiiriin innostusta. Noin 15 % vastaajista ei osannut sanoa, oliko innostavaa ilmapiiriä syntynyt ja viidesosa (noin 21 %) vastaajista oli sitä mieltä, että innostava ilmapiiri oli jäänyt syntymättä (Taulukko 13). Avoimien kysymyksien yhdestä vastauksesta kävi ilmi, ettei yhdistyksessä ollut rohkeutta ideoida muuta kuin pieniä hankintoja:

Meidän kylässä ei ole ymmärrystä ja osaamista säätiön antamien avustusten mahdollisuuksiin, ei uskalleta tai osata suunnitella mitään suurempaa.

Kolmannen väitteen mukaan noin 65 prosenttia vastaajista koki, että uuden ideoiminen oli saanut aikaan sen, että yhteisö viettää enemmän aikaa yhdessä. Väitteen vastaukset jakoutuivat saman suuntaisesti edellisen väittämän kanssa. Eri mieltä oli noin 15 prosenttia vastaajista ja viidesosa (noin 21 %) ei ollut eriä eikä samaa mieltä (Taulukko 13).

Kuviossa 37 esitetty väite numero 4 ("Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta vaikuttaa siten, että haluamme toteuttaa hankkeen/hankinnan pian emmekä vasta vuosien päästä") osoittaa, että säätiön avustuksella on investointien toteutumista nopeuttava vaikutus. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa eri mieltä. Vastaajista noin 82 prosenttia oli sitä mieltä, että ilman säätiön avustusmahdollisuutta yhdistyksen halu toteuttaa investointeja lykkääntyisi myöhempään ajankohtaan. Noin 18 % prosenttia vastaajista ei ollut asiasta eriä eikä samaa mieltä (Taulukko 13).

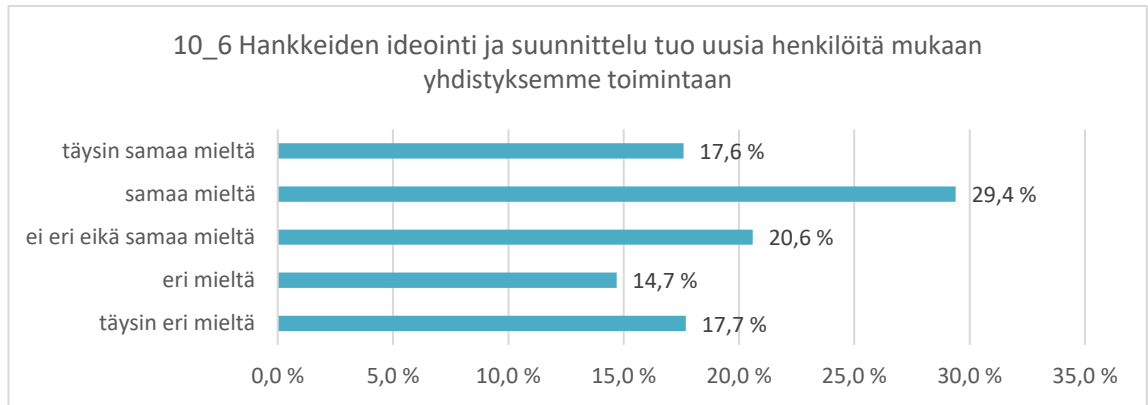

Kuvio 37. Mielenpitemen jakautuminen säätiön avustuksen investointia nopeuttavasta vaikutuksesta

Väite 5 ("Hankkeiden/hankintojen suunnitteleminen lisää yhteisöme tietämystä ja osaamista") mittasi aineettoman pääoman kasvua kyläyhteisön keskuudessa siinä vaiheessa, kun kehittämistoimenpiteitä vasta ollaan miettimässä. Noin 80 prosenttia vastaajista koki osaamisen ja tietämyksen määrän kasvaneen. Noin 15 prosenttia suhtautui asiaan neutraalisti. Kuusi prosenttia vastanneista koki, ettei yhteisön tietämys ja osaaminen ollut kasvanut hankkeiden tai hankinnan suunnittelun myötä (Taulukko 13).

Kuviossa 38 kuudennen väitteen kohdalla vastaajien mielipiteet jakoutuivat kaikkien vastausvaihtoehtojen kesken. Väittämän ("Hankkeiden ideointi ja suunnittelu tuo uusia henkilöitä mukaan yhdistyksemme toimintaan") keskiarvo oli koko osion 10 alhaisin, ollen 3.2. Keskihajontaluku oli koko osion korkein, 1,4. Eri mieltä olevien osuus vastaajista oli noin 33 prosenttia. Joka viides vastaaja (noin 21 %) ei ollut asiasta eriä eikä samaa mieltä. Lähes puolet (47 %) vastaajista koki, että hankkeiden ideoinnilla saadaan uusia henkilöitä yhdistyksen toimintaan mukaan (Taulukko 13). Avoimista vastauksista kävi ilmi, että uusia yhdistystoimijoita voi olla vaikea saada tulemaan mukaan:

...kylissä se passiivisuus on. On vaikea saada kyläyhteisöä innostumaan yhteisistä hankkeista ja sitoutumaan niihin.

Kuvio 38. Mielipide uusien yhdistystoimijoiden saamisesta

Väitteen 7 tuloksesta taulukossa 13 nähdään, että yhdistyksien sitoutuminen kehittämisinvestointiin on korkealla tasolla. Lähestulkoon koko vastaajajoukko (noin 97 %) oli valmis sitoutumaan investoinnin toteuttamiseen avustuksen hakuvaiheessa.

Väitteen 8 ("Haemme avustusta vain kokeillaksemme, myönnetäänkö sitä*") avulla pyrittiin selvittämään, oliko kyläyhdistyksissä epävarmuutta avustuksen saamisesta ja siksi avustusta haettaisiin "kokeilumielessä" ennen varsinaisen investoinnin tarkempaa suunnittelua (Taulukko 13). Tuloksen mukaan kokeilumielessä tehtäviä hakemuksia ei juurikaan harrasteta, sillä noin 94 prosenttia vastaajista oli väitteen kanssa eri mieltä. Väitteen sama keskiarvo oli koko osion korkein 4.7.

Väitteessä yhdeksän vastaajista noin 85 prosenttia oli samaa mieltä väitteen ("Ilman säätiön kehittämisavustusta emme suunnittelisi kehittämistoimia yhtä aktiivisesti") kanssa. 12 prosenttia vastaajista suhtautui väitteeseen neutraalisti.

7.7 Vaikutukset kyläyhdistysten aineettomaan pääomaan

Osiossa 12 (Liite 4, sivu 7) vastaajilta tiedusteltiin kahdeksalla väittämällä kehittämistoimien toteutumisen tuoma vaikutusta yhdistyksen aineettomaan pääomaan (Taulukko 14). Kyselyssä tämän osion väite 3 koski aineellista pääomaa

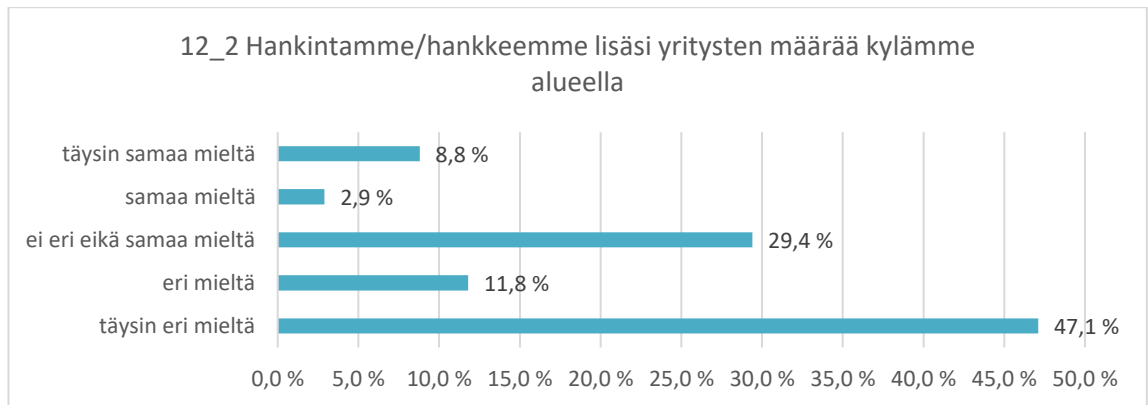
ja se sisällytettiin aineellisen pääoman analyysiin. Vaikutukset aineettomaan pääomaan sai keskiarvokseen 3.2. Osion keskihajontaluku kyselyn korkeinta tasoa 1,3.

Taulukko 14. Tulokset liittyen kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan kohdistuneisiin vaikutuksiin taulukkomuodossa

KYSelyn VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittäjä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
12	8	pisteytys	1	2	3	4	5		
		1 Hankintamme/hankkeemme toi meille osaamista, jota voimme käyttää jatkossakin	2,9 %	5,9 %	26,5 %	23,5 %	41,2 %	3,9	1,1
		2 Hankintamme/hankkeemme lisäsi yritysten määrää kylämme alueella	47,1 %	11,8 %	29,4 %	2,9 %	8,8 %	2,2	1,3
		4 Hankintamme/hankkeemme ei saanut ketään muuttamaan kylämme alueelle *	8,8 %	2,9 %	35,3 %	17,7 %	35,3 %	2,4	1,3
		5 Hankintamme/hankkeemme sai aikaan sen, että olemme nykyään enemmän yhteydessä muiden kylien yhteisöihin	8,8 %	8,8 %	26,5 %	32,4 %	23,5 %	3,5	1,2
		6 Hankintamme/hankkeemme lisäsi muualla asuvien kiinnostusta kyläämme kohtaan	3,0 %	8,8 %	23,5 %	35,3 %	29,4 %	3,8	1,1
		7 Hankintamme/hankkeemme esiteltiin mediassa (lehti, radio, TV)	44,1 %	2,9 %	11,8 %	17,7 %	23,5 %	2,7	1,7
		8 Saimme näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa hankintamme/hankkeemme myötä	32,3 %	5,9 %	5,9 %	29,4 %	26,5 %	3,1	1,7
		9 Hankinnan/hankkeen kohde mahdollisti sen, että voimme jatkossa järjestää aktiviteetteja/tapahtumia kylämme alueella	2,9 %	5,9 %	11,8 %	26,5 %	52,9 %	4,2	1,1
VAIKUTUKSET KYLÄYHDISTYSTEN AINEETTOMAAN PÄÄOMAAN, koko osion keskiarvot							3,2	1,3	

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

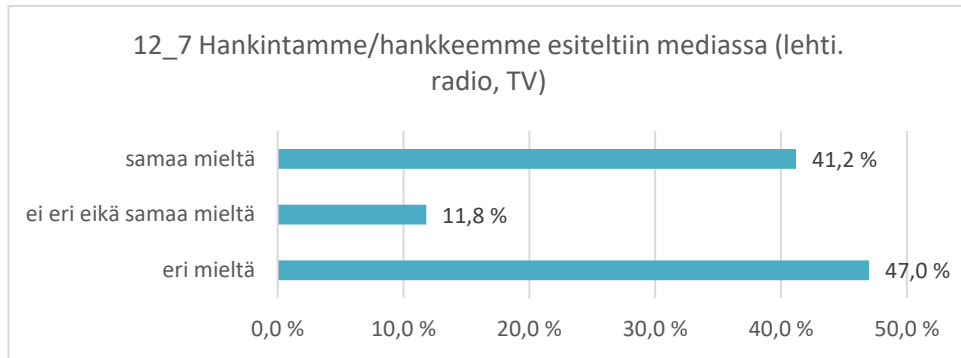
Ensimmäisellä väittämällä haettiin vastausta siihen, oliko toteutettu hankinta tai hanke tuonut kyläyhdistykseen osaamista, jota voitaisiin käyttää myös jatkossa. Noin 27 prosenttia vastaajista ei ollut asiasta eriä eikä samaa mieltä ja noin 65 % koki saaneensa osaamista, joka hyödyttää yhdistystä myös jatkossa (Taulukko 14). Osion heikoimman keskiarvon (2.2.) sai väite 2: "Hankintamme/hankkeemme lisäsi yritysten määrää kylämme alueella" (Kuvio 39). Väitteen kohdalla noin 59 % vastaajista koki, ettei yritysten määrä ollut lisääntynyt ja 29 prosenttia vastaajista ei ollut asiasta eriä eikä samaa mieltä. Osa vastaajista (noin 12 %) koki kylän yritysten määrän lisääntyneen.

Kuvio 39. Vastaajien arvio kehittämistoimen vaikutuksesta yritystoimintaan

Uusia asukkaita kylään ei oltu juurikaan saatu avustusten avulla (väite 4), sillä yli puolet (53 %) vastaajista ei ollut havainnut vaikutusta ja jopa noin 35 % prosenttia vastaajista ei ollut osannut sanoa oliko vaikutusta ollut vai ei (Taulukko 14). Vastaajan voi olla vaikea arvioida onko kylään muuttanut uusi asukas muuttanut juuri toteutetun hankkeen tai hankinnan seurauksena. Todennäköistä on, että muutto-
liikkeeseen johtavat positiiviset vaikutukset voivat tulla viiveellä. Väitteen 5 tulok-
sena yli puolet (noin 56 %) vastaajista oli sitä mieltä, että avustetun hankkeen tai
hankinnan kautta oli vuorovaikutus toisten kylien kanssa lisääntynyt (Taulukko
14).

Taulukossa 14, väitteen kuusi kohdalla suurin osa (noin 65 %) vastaajista koki, että avustettujen kehittämistoimien kautta muualla asuvien kiinnostus kylää kohtaan oli kasvanut. Kylän saamaa näkyvyyttä mittaavat kaksi väitettä (7–8) erotuivat korkealla keskihajontaluvulla muista osion väitteistä, ollen molempien osalta 1,7 (Taulukko 14). Väitteessä 7 vastaajien kanta kylän saamaan medianäkyvyyteen (lehti, radio, TV) jakoi mielipiteitä (Kuvio 40). Lähes puolet vastaajista koki, ettei kylä ollut saanut medianäkyvyyttä, kun taas 41 prosenttia vastaajista koki näkyvyyttä saaduksi.

Kuvio 40. Mielipiteiden jakautuminen hankkeen tai hankinnan saamasta medianäkyvyydestä

Kun tiedusteltiin sosiaalisessa mediassa saatua näkyvyyttä (väite 8), kasvoi näkyvyyttä kokeneiden osuus vastaajien joukossa yli puoleen (noin 56 %). Noin 38 prosenttia koki, että näkyvyys sosiaalisessa mediassa oli jäänyt saamatta (Taulukko 14). Tulosta voi selittää sosiaalisen median helppo käytettävyys ja saataavuus kyläyhdistyksen kannalta.

Osion korkeimman keskiarvon (4.2) sai väite 9, jonka tuloksena kävi selville, että noin 79 prosenttia vastanneista koki avustetun investoinnin mahdollistaneen jatkossa kylän tapahtumien tai aktiviteettien järjestämistä (Taulukko 14).

7.8 Vaikutukset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan

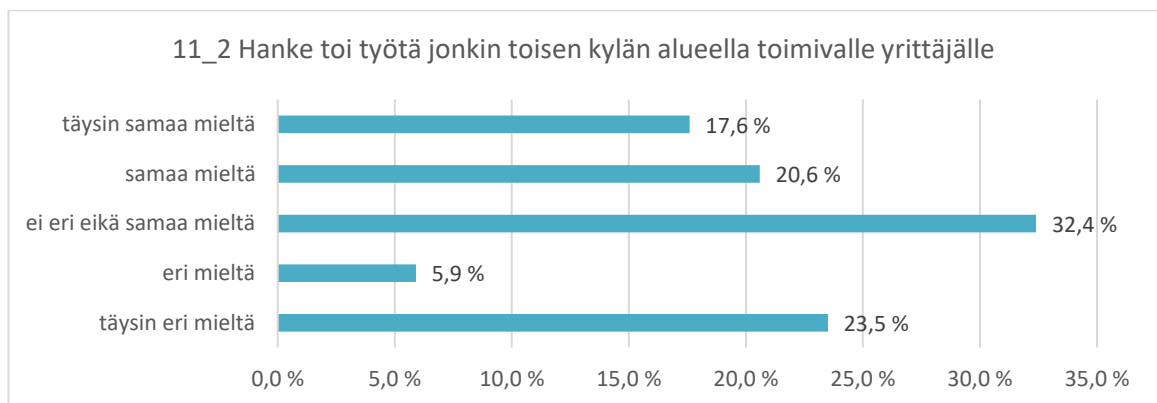
Osiossa 11 (Liite 4, sivu 6) mitattiin kymmenellä väitteellä vaikutuksia kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan. Koko osion keskiarvo on 3.5. Väittämien 1–5 avulla mitattiin kehittämistoiminnan työllistävää vaikutusta kyläyhteisössä.

Ensimmäisessä väitteessä noin 44 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että hanke oli tuonut ainakin jossakin määrin työtä kylän alueella toimivalle yrittäjälle. Noin neljäsosa vastaajista (noin 27 %) suhtautui väitteeseen neutraalisti ja noin 30 prosenttia oli väitteen kanssa eri mieltä (Taulukko 15).

Taulukko 15. Tulokset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan kohdistuneista vaikutuksista taulukkomuodossa

KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittämä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
11	10	pisteytys	1	2	3	4	5		
		1 Hanke toi työtä kylämme alueella toimivalle yrittäjälle	23,5 %	5,9 %	26,5 %	32,3 %	11,8 %	3.0	1,4
		2 Hanke toi työtä jonkin toisen kylän alueella toimivalle yrittäjälle	23,5 %	5,9 %	32,4 %	20,6 %	17,6 %	3.0	1,4
		3 Hanke palkkatyöllisti kylässämme asuvia henkilöitä	53,0 %	8,8 %	20,6 %	8,8 %	8,8 %	2.1	1,4
		4 Hanke talkootyöllisti kylässämme asuvia henkilöitä	0,0 %	0,0 %	11,8 %	32,3 %	55,9 %	4.4	0,7
		5 Hanke talkootyöllisti muualla asuvia henkilöitä	23,5 %	17,7 %	23,5 %	17,7 %	17,6 %	2.9	1,4
		6 Hankkeen/hankinnan yhteydessä käytimme apuna niitä tarvikkeita/välineitä, joita meillä oli jo olemassa	0,0 %	2,9 %	5,9 %	50,0 %	41,2 %	4.3	0,7
		7 Hankinnan/hankkeen kohde mahdollisti yhteisöllemme aivan uudenlaista toimintaa	8,8 %	5,9 %	20,6 %	29,4 %	35,3 %	3.8	1,3
		8 Hankinnan/hankkeen kohde paransi toimintaa, jota yhteisössämme jo oli	0,0 %	2,9 %	17,7 %	35,3 %	44,1 %	4.2	0,8
9 Hankinnan/hankkeen kohde vaatii vielä lisää kehittämistä	0,0 %	8,8 %	32,4 %	35,3 %	23,5 %	3.7	0,9		
12		3 Hankintamme/hankeemme toi yhdistykselle säästöjä kiinteissä kuluissa	20,6 %	17,6 %	20,6 %	20,6 %	20,6 %	3.0	1,4
VAIKUTUKSET KYLÄYHDISTYSTEN AINEELLISEEN PÄÄOMAAN, koko osion keskiarvot								3.5	1,1

Taulukossa 15 väitteellä 2 haluttiin selvittää, oliko hanke tuonut työtä jonkin toisen kylän yrittäjälle. Tuloksesta kävi ilmi, että eniten vastauksia kohdistui vaihtoehtoon ”ei eri eikä samaa mieltä” (noin 32 %).

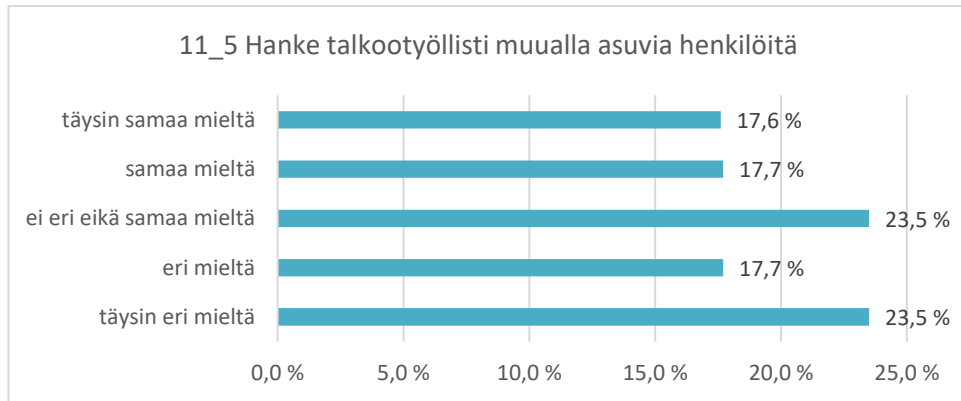
Kuvio 41. Kannat jonkin toisen kylän yrittäjän työllistymiseen liittyen

Kuviossa 41 nähdään, että noin 38 prosenttia vastaajista piti jonkin toisen kylän yrittäjän työllistymistä mahdollisena, mutta noin 62 prosenttia vastaajista suhtautui asiaan neutraalisti tai koki jossakin määrin, ettei työllistävää vaikutusta toisen kylän yrittäjää kohtaan ollut ilmennyt.

Osion heikoimman keskiarvon (2.1) sai väite 3 ("Hanke palkka työllisti kylässämme asuvia henkilöitä"). Noin 62 prosenttia vastaajista koki, ettei hanke ollut tuonut palkkatyötä kylän asukkaille ja vain noin 18 % vastaajista koki kylän asukkaiden saaneen palkallista työtä hankkeeseen liittyen (Taulukko 15). Tulokseen voi vaikuttaa kylän yritysten määrä ja toimiala. Työllistymistä olisi voinut syntyä myös siten, että kylän asukas olisi ollut työntekijänä hankkeeseen osallistuneessa yrityksessä.

Väitteillä 4–5 selvitettiin hankkeeseen liittynyttä talkootyövaikutusta. Neljännen väitteen ("Hanke talkoo työllisti kylässämme asuvia henkilöitä") tuloksesta voidaan päätellä, että kylissä osallistutaan talkootyöhön. Noin 88 prosenttia vastaajista koki hankkeen tuoneen talkootyötä ja yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa toista mieltä (Taulukko 15). Väitteen keskiarvo oli koko osion korkein 4.4. ja keskihajontaluku oli osion matalin. Talkootyöhön sitoutuminen voidaan katsoa kylän vahvuudeksi.

Viidennellä väittämällä selvitettiin, ulottuiko talkootyövaikutus kylän ulkopuolisiin ihmisiin. Vastaukset jakautuivat kaikkien viiden vaihtoehdon kesken (kuvio 42). Noin 35 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että myös muualla asuvia henkilöitä oli osallistunut kylän talkoisiin ja enemmistö (noin 41 %) vastaajista koki, ettei osallistujia muualta ollut tullut kylän talkoisiin.

Kuvio 42. Vastaukset muualla asuvien talkootyöllistymiseen liittyen

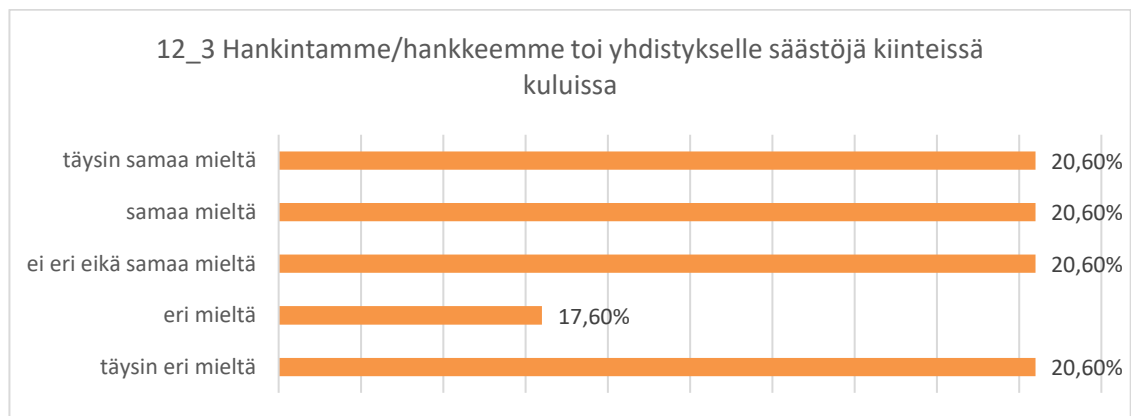
Väittämien 6–9 avulla mitattiin kyläyhdistyksen olemassa olevaa aineellista resurssia sekä investoinnin vaikutusta siihen. Myös osion 12 väittämä 3 käsitteli hankkeen aikaan saamaa muutosta kylän aineellisessa panoksessa. Näiden väitteiden keskiarvoksi saatiin 3.8.

Väitteessä 6 ("Hankkeen/hankinnan yhteydessä käytimme apuna niitä tarvikkeita/välineitä, joita meillä oli jo olemassa") noin 91 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä väitteen kanssa. Yksikään vastaaja ei ollut väitteen kanssa täysin eriä mieltä ja väitteen keskihajontaluku oli alhainen 0,7 (Taulukko 15). Seitsemäs väite ("Hankinnan/hankkeen kohde mahdollisti yhteisöllemme aivan uudenlaista toimintaa") osoitti enemmistön (noin 65 %) kokeneen, että investoinnilla oli uudistavaa vaikutusta yhteisön toimintaan. Noin 21 prosenttia suhtautui asiaan neutraalisti. Erimielisiä väitteen kanssa oli noin 15 prosenttia vastaajista (Taulukko 15).

Kahdeksannessa väitteessä ("Hankinnan/hankkeen kohde paransi toimintaa, jota yhteisössämme jo oli") enemmistö (noin 79 %) vastaajista katsoi, että kehittämistoiminta oli nostanut jo olemassa olevan resurssin tasoa. Noin 18 prosenttia ei ollut väittämän kanssa eriä eikä samaa mieltä (Taulukko 15). Väitteen 9 ("Hankinnan/hankkeen kohde vaatii vielä lisää kehittämistä") tuloksen mukaan moni kohde, johon investointi oli tehty, tarvitsee vielä jatkokehittämistä. Väitteen kanssa samaa mieltä oli vastaajista noin 59 prosenttia. Lähes kolmasosa (noin 32 %) vastaajista oli neutraalilla kannalla. Vain 9 prosenttia oli sitä mieltä, että lisäkehittämistä kohteelle ei tarvita (Taulukko 15). Neutraalien vastausten osuutta

voidaan selittää osittain sillä, että hankinta voi olla kertaluonteinen, eikä se tarvitse jatkokehittämistä ainakaan lyhyellä aikavälillä. Hankkeessa taas voi tulla jatkokehittämisen tarvetta myöhemmin, vaikka se ei olisi lähitulevaisuudessa suunnitelmissa.

Osion 12 väitteen 3 kohdalla vastaukset jakautuivat melko tasaisesti kaikkien eri vaihtoehtojen kesken (Kuvio 43).

Kuvio 43. Mielenpide yhdistykselle seuranneista säästöistä

Väitteen (osio 12, väite 3) kohdalla on mahdollista, että vastaajien on ollut vaikea arvioida yhdistyksen kiinteitä kuluja ja mahdollisia säästöjä niiden suhteen. Lisäksi hankkeen ja hankinnan vaikutus kulujen muodostumiseen ja niissä säästämiseen voi olla hyvin erilainen. Noin 41 prosenttia on vastannut säästöjen syntyä jokseenkin puoltavasti, saman verran vastaajista on ollut neutraalilla kannalla ja myös noin 21 prosenttia vastaajista on ollut sitä mieltä, että säästöjä ei ole syntynyt (Taulukko 15). Saadun tuloksen kannalta on ymmärrettävää, että esimerkiksi laavun kunnostaminen ei välttämättä saa aikaan säästöjä kiinteissä kuluissa, samoin voi käydä myös esimerkiksi maiseman hoitohankkeessa. Toisaalta kiinteitä kuluja ovat voineet madaltaa sellaiset kehittämistoimenpiteet, jotka ovat kohdistuneet esimerkiksi kylätalon energian kulutukseen, kuten uusien energiatehokkaiden ikkunoiden asentaminen.

7.9 Vaikutukset kyläyhteisön tulevaisuuden uskoon

Osiossa 13 (Liite 4, sivu 8) mitattiin kuudella väittämällä säätiön olemassaolon ja avustusten merkitystä kylien tulevaisuuteen uskomisessa (Taulukko 16). Tulevaisuudenusko on yksi yhteisön elinvoimaa ruokkivista tekijöistä. Tämä osio voidaan katsoa aineettomaksi pääomaksi, mutta halutaan nostaa erikseen esiin elinvoiman osatekijänä. Osio sain keskiarvokseen 4.1.

Taulukko 16. Tulokset koskien kylien uskoa tulevaisuuteen taulukkomuodossa

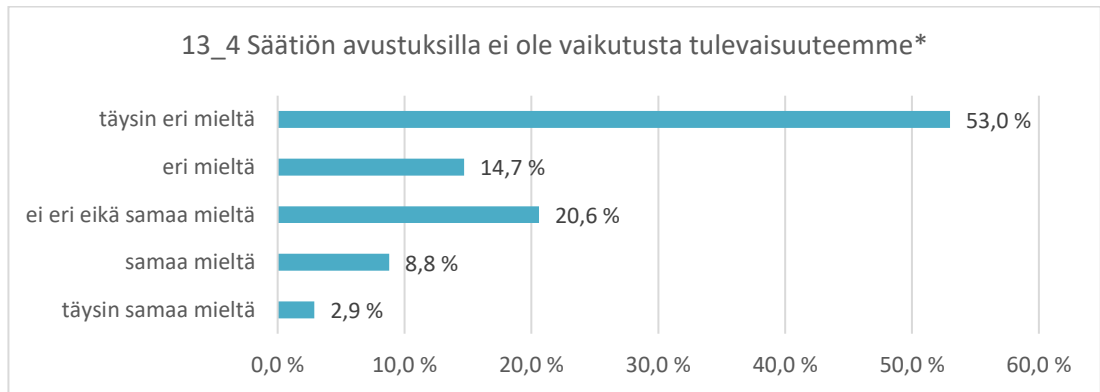
KYSELYN VASTAUKSET PROSENTTEINA OSA-ALUEITTAIN, n=34									
osio	väittämät kpl	väittäjä	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	KESKIARVO	KESKIHAJONTA
		pisteytys	1	2	3	4	5		
13	6	1 Suunnittelemme jo seuraavaa kehittämisinvestointia (hankintaa/hanketta)	8,8 %	5,9 %	8,8 %	20,6 %	55,9 %	4.1	1,3
		2 Säätiön avustusten avulla yhteisömme elinvoima pysyy ennallaan	5,9 %	17,6 %	11,8 %	29,4 %	35,3 %	3.7	1,3
		3 Säätiön avustusten avulla yhteisömme elinvoima paranee tulevaisuudessa	2,9 %	5,9 %	17,6 %	26,5 %	47,1 %	4.1	1,1
		4 Säätiön avustuksilla ei ole vaikutusta tulevaisuuteemme *	53,0 %	14,7 %	20,6 %	8,8 %	2,9 %	4.1	1,2
		5 Luotan siihen, että säätiö voi jatkossa auttaa kyläämme	0,0 %	0,0 %	2,9 %	29,4 %	67,7 %	4.7	0,5
		6 Saadun kokemuksen ja osaamisen myötä uskallamme tulevaisuudessa suunnitella yhä suurempia hankintoja/hankkeita	5,9 %	8,8 %	17,6 %	20,6 %	47,1 %	3.9	1,3
KYLIEN USKO TULEVAISUUTEEN, koko osion keskiarvot								4.1	1,1

* väittämän pisteytys on käänteinen keskiarvon laskemista varten

Väitteen 1 mukaan suurin osa (noin 77 %) vastaajista oli jo suunnittelemassa uutta investointia. Noin 15 prosenttia vastaajista totesi, ettei uuden suunnittelua oltu aloitettu (Taulukko 16). Väitteen 2 tuloksena noin 65 prosenttia vastaajista uskoi säätiön avustusten voivan vaikuttaa yhteisön elinvoiman pysymiseen. Neutraaleja tai erimielisiä vastaajista oli noin 35 prosenttia (Taulukko 16). Tulokseen on voinut vaikuttaa kysymyksen asettelu, jolloin osa vastaajista on voinut katsoa, että säätiön avustuksilla ei ole merkitystä kylän elinvoiman ylläpysymiseen tai toisaalta, että säätiön avustus parantaa kylän elinvoimaa.

Kolmannessa väitteessä mitattiin vastaajan näkemystä kylän elinvoiman paraneamiseen säätiön avustusten avulla (Taulukko 16). Verrattuna väitteen 2 tulokseen,

kolmannen väitteen kohdalla eri mieltä olevien vastaajien osuus aleni noin 9 prosenttiin ja elinvoiman kasvuun uskovien osuus kasvoi noin 74 prosenttiin. Siis lähes kolme neljästä vastaajasta oli sitä mieltä, että säätiön avustukset tulevat tulevaisuudessa parantamaan kylän elinvoimaa. Väitteen 4 (”Säätiön avustuksilla ei ole vaikutusta tulevaisuuteemme”) pyrittiin selvittämään, kokivatko vastaajat, että juuri säätiön avustuksilla on vaikutusta kylän tulevaisuuteen (Kuvio 44).

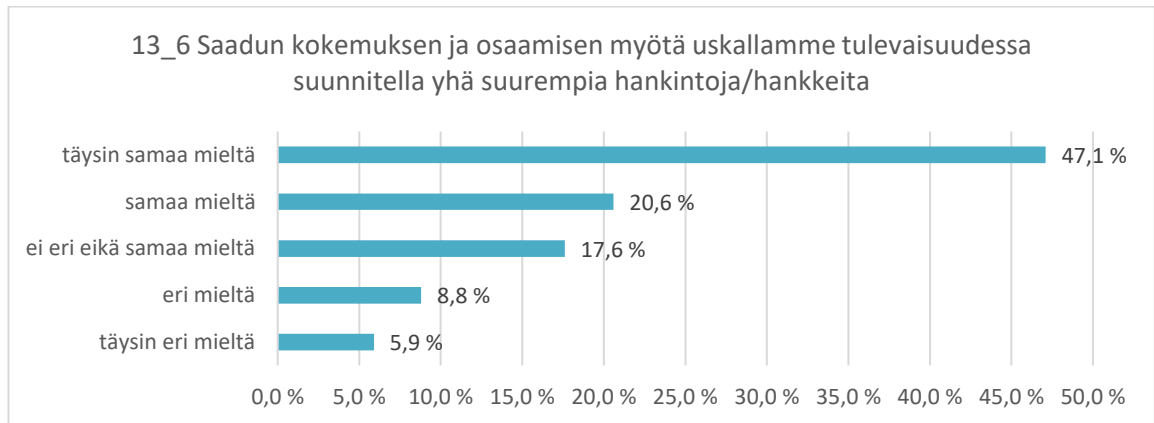

Kuvio 44. Mieli-pide säätiön avustusten vaikutuksesta kylän tulevaisuuteen

Vastaajien enemmistö (noin 68 %) katsoi jossakin määrin, että säätiön avustuksilla on vaikutusta kylän tulevaisuuteen. Vastaajista noin 32 prosenttia oli neutraaleja tai ainakin jossakin määrin epäileväisiä säätiön avustusten kyvystä vaikuttaa kylän tulevaisuuteen (Taulukko 16).

Viides väite sai osion korkeimman keskiarvon 4.7. ja noin 97 prosenttia vastaajista ilmoitti luottavansa säätiön kykyyn auttaa kylää tulevaisuudessa (Taulukko 16). Yksikään vastaaja ei ilmoittanut, ettei luottamusta olisi. Neutraalilla kannalla oli vain noin 3 prosenttia vastaajista. Kyläyhdistysten luottamus säätiön kykyyn auttaa kyliä on vahvuus sekä säätiölle että kyläyhdistyksille. Luottamuksen ylläpitäminen edelleen on tärkeää. Tuloksesta käy ilmi, että säätiön kykyyn auttaa kylää luotettiin vahvasti, mutta säätiön kykyyn parantaa kylän elinvoimaa nimenomaan kehittämisavustuksen kautta ei luotettu samassa määrin. Säätiössä voitaisiin kiinnittää tähän seikkaan huomiota ja yhdessä kylien kanssa voitaisiin pohdita, millaisilla muilla säätiön toiminnan tavoilla kylien elinvoimaa voitaisiin kehittää.

Väitteen 6 tuloksena nähdään, että kylissä on saatu kokemusta ja osaamista toteutettujen hankkeiden myötä ja kylissä on aikaisempaa enemmän valmiuksia suunnitella yhä suurempia hankkeita tai hankintoja (Kuvio 45). Noin 68 prosenttia vastaajista katsoi, että yhteisö oli rohkaistunut ja saanut osaamista tehtyjen investointien myötä. Osa vastaajista (noin 15 %) ei ollut kokenut yhteisönsä rohkaistuneen (Taulukko 16).

Kuvio 45. Vastaukset liittyen kokemuksesta seuranneeseen rohkaistumiseen

7.10 Kooste avoimien kysymysten vastauksista

Webropol-kyselyn vapaaehtoisesti vastattavia avoimia kysymyksiä oli neljä kappaletta (Liite 4, sivut 8–9) ja kysymyksiin vastanneiden määrä vaihteli välillä 15–23. Kysymyksiin saadut vastaukset teemoiteltiin aineistolähtöisesti ja eri teemoihin liittyneiden vastausten sävyä tarkasteltiin. Teemakohtaiset vastaukset jaettiin joko positiivisiin tai negatiivisiin. Myös kyselyn saaneen, sähköpostitse suoraan tutkijalle palautetta antaneen yhdistystoimijan palaute on sisällytetty teemoitteluun ja sen perusteella tehtyyn analyysiin.

Taulukossa 17 esitelty kysymys numero 1 kuului: ”Mitä muita vaikutuksia säätiön kehittämisavustuksilla on ollut tai mitä muuta haluaisitte nostaa esille säätiön toiminnan tai avustusten vaikuttavuudesta?” Vastauksissa käsiteltiin osittain samoja asioita, joihin oli tiedusteltu mielipidettä jo kyselyn väittämien kautta. Tästä syystä

saaduista vastauksista taulukkoon 17 koottiin vastaukset koskien vain niitä asioita, joita aiemmin kyselyssä esitetyt väitteet eivät olleet käsitelleet. vastanneita oli 21.

Taulukko 17. Teemojen esiintyneisyys ja sävy kysymyksen 1 kohdalla

<i>"Mitä muita vaikutuksia säätiön kehittämisavustuksilla on ollut tai mitä muuta haluaisitte nostaa esille säätiön toiminnan tai avustusten vaikuttavuudesta?" n=21</i>	positiivinen maininta kpl	negatiivinen maininta kpl	kehittämisehdotus kpl
Matkailijoiden kiinnostuminen kylästä	2		
Kylän rakennuspaikoista kiinnostuminen	1		
Kylän sisäinen viestintä	1		
Luottamuksen kasvu kuntapäittäjiä kohtaan	1		
Suuremman vaikuttavuuden tavoittelu			1
Kylän tuntemus mahdollisista avustuskohdeista		1	
Avustusten aiheuttama paperityö kyläyhdistyksissä		1	
maininnat yhteensä	5	2	1

Vastaajat raportoivat kahdella maininnalla avustuksien kautta saatuja positiivisia vaikutuksia kylän alueen matkailuun. Matkailun koettiin hyötyneen avustetuista hankkeista asiakkaiden kasvaneena määränä ja niinkin, että ohi ajaessaan matkailijalla oli ollut kaunis huolehdittu maisema nähtävänä. Muina positiivisina vaikutuksina yhdellä maininnalla koettiin se, että kyläyhdistys oli saanut yhteydenottoja liittyen kylän rakennuspaikkoihin:

...kyläyhdistykselle tulee kyselyjä kylää koskien omakotitalojen rakennuspaikkaa etsiviltä eli kiinnostus kylää kohtaan on noussut, kun näitä avustuksilla toteutettuja tekemisiämme on tuotu esille.

Muita yhdellä maininnalla esiin nousseita teemoja olivat kylän sisäisen viestinnän parantuminen ja se, että säätiöltä saatu avustus oli kohottanut luottamusta kuntapäittäjiin.

Mahdollisia vaikuttavuutta alentavia tekijöitä mainittiin kaksi kappaletta. Sävyllään negatiiviseksi luokitellussa vastauksessa koettiin, että hakemusten ja muiden asiakirjojen laatiminen oli työlästä, mikä laski yhdistyksen intoa hakea avus-

tusta. Samassa vastauksessa todettiin myös, että aiemmin evätty avustushakemus oli korottanut rimaa hakea uutta avustusta. Yksi vastaus toi esille sen, ettei kylällä ollut riittävästi tietoa siitä, millaisiin kohteisiin avustusta voitiin hakea.

Vastauksiin sisältyi myös yksi vaikuttavuuden toteutumiseen liittyvä kehittämissuositus, jossa koettiin, että säätiö ei tavoittele riittävän suurta vaikuttavuutta:

Säätiön pitää tukea isompia hankkeita, joilla on vaikuttavuutta laajasti. Kyläliitiltä pitää odottaa hankeosaamista, johon on hyvä antaa koulutusta. Tavoitteena pitäisi olla hankkeet, joilla kylä voi saada ainakin kansallista tunnettavuutta, poissulkematta kansainvälistä vaikuttavuutta. Pienet "kattilan ostohankkeet" eivät saavuta riittävää vaikuttavuutta.

Kysymyksen numero kaksi avulla selvitettiin kyläyhdistysten toiveita saada säätiöltä apua tai koulutusta: "Millaista säätiön apua tai koulutusta tarvitsette yhdistyksessä jossakin asiassa, esimerkiksi yhdistyksen taloushallinnon hoitamiseen liittyen?" Vastanneita oli 15.

Taulukko 18. Vastausten teemojen esiintyvyys kysymyksen 2 kohdalla

<i>"Millaista säätiön apua tai koulutusta tarvitsette yhdistyksessä jossakin asiassa, esimerkiksi yhdistyksen taloushallinnon hoitamiseen liittyen?" n=15</i>	Maininnat kpl
Kirjanpito ja taloushallinto	6
Yhdistystoiminnan koulutus ja kokouskäytännöt	4
Avustushakemuksen laatimiseen liittyvä koulutus	2
Koulutusta hankemahdollisuuksista ja esimerkkejä toteutuksista	2
Projektijohtaminen	1
Viestintäkoulutus	1

Taulukossa 18 esiteltujen teemojen perusteella kuusi mainintaa toi esille, että yhdistyksen kirjanpitoon ja taloushallintoon tarvittiin säätiöltä tukea. Seuraavaksi eniten, neljällä maininnalla, tuotiin esille tarve saada apua yhdistystoiminnan ja kokouskäytäntöjen hallitsemiseen. Kaksi mainintaa sai koulutus avustushakemuksen laatimiseen ja koulutus erilaisista hankemahdollisuuksista. Lisäksi yhdellä maininnalla esille tuotiin toive saada yhdistykselle koulutusta projektijohtamisesta ja viestinnästä.

Kolmanteen kysymykseen jätettiin eniten vastauksia. Vastanneita oli 23 ja kysymys kuului: ”Millaisia ajatuksia tai ideoita haluisitte tuoda esille säätiön toiminnan kehittämiseksi?” Vastauksista poimittiin taulukkoon 19 kaikkiaan 21 erilaista ajatusta tai ideaa säätiön toiminnan kehittämiseksi. Vastaukset jaettiin kuuteen eri teemaan, joista selkeimpänä teemana esiin nousi avustukset, joihin liittyen vastaajat toivat ilmi yhdeksän erilaista ideaa. Kaikkiaan avustuksiin kohdistui 11 mainintaa. Vahvimpana ajatuksena kolmella maininnalla toivottiin säätiön saapuvan kyliin kertomaan säätiön toiminnasta ja erilaisista avustamismahdollisuuksista ja siitä, millaisia hankkeet voisivat olla. Tämä koettiin tärkeäksi, koska joidenkin vastaajien mukaan yhdistyksessä toimijoilla ei ollut uskallusta taikka tietoaakaan, millaisia hankkeita kylässä voitaisi käynnistää, kun sellaisiin ei oltu totuttu. Joidenkin vastaajien mukaan kylässä oli rohkeuden ja vision puutteessa pysytelty pelkissä materiaalihankinnoissa suuremman kehittämisen sijaan. Yksi vastaus käsitteli kylän nuorten aktivoimista yhdistyksen toimintaan ja samalla toivottiin säätiön huomioivan avustuksen kohdentamisen kylän nuoriin.

Taulukko 19. Mainitut teemat kohdistuen avustuksia koskevaan mielipiteeseen

<i>”Millaisia ajatuksia tai ideoita haluisitte tuoda esille säätiön toiminnan kehittämiseksi?” n=23</i>	maininnat kpl	teema
Säätiö voisi tulla kyläyhdistykseen kertomaan toiminnastaan ja kertoa tavoista avustaa kylän kehittämisessä	3	avustus
Säätiön tulee katselmoida avustamiensa kohteita	1	avustus
Säätiö voisi avustaa tapahtumia kylässä	1	avustus
Avustusten myöntäminen keväällä tulisi ajoittaa mieluummin vuodenvaihteeseen	1	avustus
Avustusten tarkempi kohdentaminen ja avustusten käytön seurannan lisääminen	1	avustus
Avustusten myöntäminen ei saa johtaa kylien väliseen kilpailuasetelmaan	1	avustus
Säätiön avustusbyrokratiaa pitäisi vähentää	1	avustus
Kehyskylä ei tarvitse kylätaltoa, esimerkiksi yhteinen aktiviteettipuisto tai vastaava kaiken ikäisille palvelisi kohtaamispaikkana ja pitäisi olla avustettava kohde	1	avustus
Säätiön tulee panostaa kylän nuoriin sekä aktivoimalla heitä mukaan toimintaan että avustusten kautta	1	avustus

Taulukossa 19 on maininta siitä, että säätiön tulisi käydä avustetun kohteen katselmuksella kylässä. Eräässä toisessa vastauksessa haluttiin lisäksi, että säätiö seuraisi enemmän avustusten käyttöä kyläyhdistyksissä ja että avustuksia tulisi tarkentaa säätiön taholta tarkemmin. Yhdessä vastauksessa ehdotettiin, että

säätiön avustuksiin liittyvää byrokratiaa vähennettäisiin ja myös yhdessä vastauksessa toivottiin, etteivät avustukset aiheuttaisi kylien keskinäistä kilpailua. Säätiön huhtikuinen kehittämisavustusten hakuaika nähtiin huonona kyläyhdistyksen toiminnan suunnittelun kannalta:

Muuttakaa tukien myöntämiselle sykliä, niin että päätökset tulevalle kaudelle => tehdään syksyllä! Ja tuet maksetaan yhdistyksien tilille alkavan kauden tammikuussa. On todella typerää, että kuluvan kauden tuet tulee myöhään keväällä tai kesällä. Yhdistykset pystyvät suunnittelemaan syksyllä tulevan kauden toimintansa hyvin.

Kylien yksi tyypillinen avustuskohde on ollut kylätalot, jolle kaikissa kylissä ei koettu olevan tarvetta, vaan avustusta haluttiin kohdistettavan erilaiseen toiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä palvelemaan kohteeseen:

Varsinaista kylätaloa emme ole tänne missään vaiheessa suunnitelleet, sen ylläpito voisi tulla aktiiveille liian raskaaksi. Kokoontumistilana voi tarvittaessa käyttää esim. tapahtumateltoa, ainakin kesäisin. Konkreettisenä kohtaamispaikkana meillä on ollut kylän puisto. Toiveenamme on ollut, ja olemme esittäneetkin puiston kehittämistä eräänlaiseksi monitoimialueeksi, jossa olisi tilaa ja mahdollisuuksia ympärivuotisiin aktiviteetteihin. Kaikenikäisille. Niin siitä on muotoutumassakin, mutta jotenkin itsekseen, ilman aluesuunnittelua, ohjausta ja rakentamista.

Avustuksiin kohdistuvan teeman lisäksi viideksi muuksi teemaksi vastausten perusteella muodostuivat: säätiön vaikuttavuuden tavoittelu, säätiön vuorovaikutus ja kylien erilaisuuden huomioiminen, käytännön apu kyläyhdistyksen toiminnalle ja varautuminen poikkeusoloihin. Taulukossa 20 vuorovaikutukseen kohdistui kuusi erilaista ideaa, jotka kaikki saivat yhden maininnan. Vuorovaikutus voidaan jakaa vielä saatujen vastausten perusteella teemoihin: säätiön asenne, säätiön tiedotus ja näkyvyys, säätiön avoimuus ja aktiivisuus julkiseen keskusteluun sekä kyliin saapuminen ja läsnäolo.

Taulukko 20. Säätiön toiminnan kehittämistä koskevien teemojen esiintyminen

<i>"Millaisia ajatuksia tai ideoita haluisitte tuoda esille säätiön toiminnan kehittämiseksi?" n=23</i>	maininnat kpl	teema
Säätiön tulee tavoitella kansallista tunnettuutta poissulkematta kansainvälistä vaikuttavuutta, tavoitella isompia hankkeita ja odottaa kyliltä hankeosaamista	2	vaikuttavuuden tavoittelu
Säätiöllä tulisi olla kannustavampi ja innostavampi asenne	1	vuorovaikutus
Säätiön ei pidä syyllistää toimijoita, jos heillä ei ole voimia kehittää kylää	1	vuorovaikutus
Säätiön toiminnan markkinoinnin lisääminen	1	vuorovaikutus
Säätiöllä pitäisi olla sosiaalinen media (Facebook)	1	vuorovaikutus
Avoimuuden lisääminen ja säätiön aktiivinen osallistuminen säätiöstä käytävään julkiseen keskusteluun	1	vuorovaikutus
Säätiön kokouksia toivottiin pidettävän kylässä	1	vuorovaikutus
Säätiö voisi toimia kehuskylän "äänenä" kaupungin kaavoituksen ja muiden toimialojen suuntaan	1	kylien erilaisuuden huomioiminen
Säätiössä tulee olla erilainen näkökulma kaupungin kehuskylien avustamiseen kuin syrjemmällä sijaitsevien kylien avustamiseen	1	kylien erilaisuuden huomioiminen
Säätiön toivotaan auttavan tiheään rakennetun ja kasvavan kehuskylän yhteisöllisyyden kehittämisessä	1	kylien erilaisuuden huomioiminen
Säätiö voisi auttaa kyläyhdistystä erilaisten asiakirjojen laatimisessa	1	käytännön apu yhdistyksen tehtävästä suoriutumisessa
Varautumissuunnittelu poikkeustilanteita varten	1	poikkeusoloihin varautuminen

Säätiön asenne kyliä kohtaan otettiin esille yhdessä vastauksessa. Maininnan sävy oli negatiivinen ja siinä koettiin, että säätiö ei kannusta ja innosta kyliä riittävästi:

Innostetaan mieluummin kuin syyllistetään. Tiedetään, että avustusta on saatavilla, mutta ei tehdä siitä kylien välistä kilpailuasetelmaa... Ei aina jakseta kehittää uutta. Tästä ei myöskään tarvitsisi tulla syyllisyyden tunnetta toimijoille. Välillä tulee tunne, että rahaa tyrkytetään ja samalla annetaan ymmärtää, että olette laiskoja ja saamattomia, kun ette kehitä uutta. Tunnolliset toimijat väsyvät painostuksen alla. Säätiö voisi miettiä asenteen muokkamista enemmän innostavaan ja kannustavaan suuntaan.

Säätiön toivottiin myös osallistuvan enemmän säätiöstä käytävään julkiseen keskusteluun (yksi maininta) ja säätiön toimintaa tulisi markkinoida aktiivisemmin (yksi maininta), lisäksi toivottiin myös yhdellä maininnalla säätiön näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Yhdessä vastauksessa esitettiin, että säätiö tulisi pitämään kokouksensa kylässä, jolloin kyläyhdistys saisi kertoa säätiölle kylän toiminnasta:

Vaihtakaa kokouspaikkaa ja pyytäkää kertomaan toiminnasta.

Kylien erilaisuuden huomioiminen nousi teemaksi kolmella maininnalla. Kasvan kehyskylän haasteet ovat osittain toisenlaisia kuin kylässä, jonka asukkaat vähenevät. Kehyskylä on esimerkiksi voinut olla aiemmin harvaan asuttu, mutta nykyään se on tiheään rakennettu, runsaasti lapsiperheitä sisältävä kehyskylä lähellä kaupungin keskusta-alueita. Säätiöltä toivottiin apua keinojen löytämiseksi, jotta tällaiseen kylään saataisiin yhteisöllisyyttä ja kylän perinne voitaisiin tallentaa.

Kysely on elinkeinopainotteinen, siis näkökulma on työllistämässä ja yritystoiminnassa. Tällaista tarvettahan ei "kehyskylässä" ole. Sen sijaan saatu tuki on hyvin tarpeellinen toisessa merkityksessä. Edustan entisen maalaiskunnan aluetta, jossa vielä muutama vuosikymmen sitten oli taloja vain harvassa, kaikki tunsivat toisensa ja monet asukkaat olivat vielä sukulaisia keskenään, ainakin jonkin verran. Kun tällainen alue lähtee täytymään uusista asukkaista, niin murrosvaiheessa, kuin myöhemmässä yhteisöllisyyden luomisessa on tärkeää olla jokin paikallinen toimija kaupungin "vanhojen" ja uusien asukkaiden välillä. Tällaisessa toiminnassa pitää olla yksi ääni, eräänlainen luottamusorganisaatio eri viranomais- ym. tahojen suuntaan ja sen toimintaan myös pienimuotoista rahoitusta. Näin olemme täällä toimineet ja tällaiseen vuosittaista rahoitusta esittäneet.

Säätiön toiminnan toivottiin huomioivan myös ne kylät, joissa asukkaita oli vähän. Yksi vastaus toi esille vastaajan kokemuksen siitä, että avustuksien saaminen olisi verrannollinen asukkaiden tai avustuksen kohdetta käyttävien lukumäärään, vaikka avustuksen saaminen olisi ollut yhtä tärkeää myös pienemmälle ryhmälle ihmisiä.

Kaksi mainintaa kohdistui säätiön kunnianhimoisempaan vaikuttavuuden tavoitteluun. Ajatuksissa tuotiin esille, että säätiön tulisi tavoitella jopa kansainvälistä vaikuttavuutta ja lisäksi odottaa kyliltä hankeosaamista. Yhdessä vastauksessa esitettiin toive säätiön avunannosta yhdistyksen asiakirjojen laatimisessa ja yhden maininnan sai myös kylän poikkeusoloihin varautuminen:

Kylämme tarvitsisi varautumisvälineitä kriisitilanteisiin ja sähkökatkokseen sekä onnettomuuksien varalle johtuen siitä, että etäisyys Rovaniemelle on tunti.

Kyselyn viimeisenä kysymyksenä tiedusteltiin vastaajien kokemusta säätiön internet-sivustosta: ”Säätiöllä on uuden nettisivut osoitteessa RKKS.fi, millaista palautetta haluaisitte sivuista antaa?” Kysymykseen annettiin 18 vastausta, joiden mukaan 13 sivustolla käyneelle oli jäänyt sivuista positiivinen mielikuva ja kymmenen vastaajaa oli tyytyväisiä sivujen selkeyteen ja sivujen sisältämään informaatioon (taulukko 21). Vastanneista yksi ei osannut sanoa sivuista mielipidettään ja kaksi vastaajaa ei ollut käynyt sivuilla. Yhden vastaajan jättämä kommentti ei liittynyt kyseisiin nettisivuihin. Negatiivinen mielikuva sivuista oli syntynyt yhdelle vastaajalle ja yhden vastaajan mielestä sivuilla oleva tieto ei ollut riittävää.

Taulukko 21. Mieli-pide säätiön nettisivuihin liittyen

<i>”Säätiöllä on uudet nettisivut osoitteessa RKKS.fi, millaista palautetta haluaisitte sivuista antaa?” n=18</i>	maininnat kpl
Positiivinen mielikuva	13
Ei osannut sanoa tai ei ollut tutustunut	3
Negatiivinen mielikuva	1
Selkeys ja informatiivisuus	10
Liian vähän tietoa	1

7.11 Tulosten yhteenveto

Tuloksia tarkasteltiin jakamalla ne samoihin osakokonaisuuksiin, jotka oli muodostettu jo mittausmallia luotaessa (kuvio 20) sekä kyselyn rakenteen mukaisesti (Taulukko 4). Tuloksien yhteenvedossa tarkastellaan taulukkomuodossa kyselyn 59 väittämstä saatuja tuloksia. Taulukossa 22 nähdään kyselytutkimuksen väittämäsion tulosten keskiarvot neljälle säätiön osa-alueelle. Osa-alueita olivat säätiön tunnettuus, säätiön vuorovaikutus, mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakemisesta ja avustusten seurannasta sekä neljäntenä säätiön aineelliseen pääomaan kohdistunut osa-alue säätiön ajankäytöstä ja avustuksista. Yksikään säätiön osa-alue ei saavuttanut maksimimäärää eli viittä pistettä. Säätiön mitattavista osa-alueista parhaiten menestyi säätiön päätöksenteko keskiarvolla 4.0. Toiseksi parhaiten menestyi säätiön aineellinen pääoma keskiarvolla 3.9. Säätiön vuorovaikutus sai keskiarvokseen 3.7 ja heikoimmin menestyi sää-

tiön tunnettuus keskiarvolla 3.6. Tuloksesta voidaan päätellä, että säätiön ensisijaisia nopeasti reagoitavia kehittämiskohteita ovat säätiön tunnettuus ja vuorovaikutus.

Taulukko 22. Säätiön toiminnan tutkitut osa-alueet vaikuttavuusjärjestyksessä

	VÄITTÄMIEN LKM		KESKIARVO
Osio 9 Mielikuva säätiön päätöksenteosta, avustusten hakemisesta ja avustusten seurannasta	9	säätiön aineeton pääoma	4.0
Osio 8 Säätiön aineellinen pääoma (ajankäyttö ja avustukset)	5	säätiön aineellinen pääoma	3.9
Osio 7 Säätiön vuorovaikutus	6	säätiön aineeton pääoma	3.7
Osio 6 Säätiön tunnettuus	6	säätiön aineeton pääoma	3.6

Kyläyhdistyksen mitattavia osa-alueita oli myös neljä. Osa-alueita olivat kolme aineettomaan pääomaan kuuluvaa osa-aluetta:

- kyläyhdistysten toiminta suhteessa kehittämisavustuksiin (ideointi, ilmapiiri ja sitoutuminen)
- toteutuneiden kehittämistoimien vaikutukset kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan
- kylien usko tulevaisuuteen

Lisäksi yksi osa-alue koski vaikutuksia kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan. Koska keskiarvot vaihtelivat mitatun osa-alueen sisällä, jaettiin ne vielä osakokonaisuuksiin, jotta säätiön avustusten vaikutusten arvioiminen selkeytyy (Taulukko 23). Säätiön avustuksilla oli suurin koettu vaikutus kyläyhdistyksen ilmapiiriin siinä vaiheessa, kun uutta kehittämistoimintaa oltiin ideoimassa. Osa-alue sai keskiarvon 4.1. Osa-alueen sisällä paremmin menestyi kuitenkin kyläyhteisön sitoutuneisuus ja suunnittelun aktivoituminen keskiarvolla 4.6.

Taulukko 23. Tulokset kyläyhdistyksen mitattuihin osa-alueisiin liittyen taulukko-muodossa

	VÄITTÄMIEN LKM		KESKIARVO
Osio 10 Kyläyhdistyksen toiminta suhteessa kehittämisyhteistyöksi (ideointi, ilmapäätös, sitoutuminen)	9	kyläyhdistyksen aineeton pääoma	4.1
yhteisön sitoutuneisuus ja suunnittelun aktivoituminen (väitteet 7-9)	3		4.6
avustusten nopeuttava vaikutus, uuden tiedon syntyminen ja aktiivisten jäsenten lisääntyminen (väitteet 4-6)	3		3.9
rohkeus, into ja yhdessä tekeminen (väitteet 1- 3)	3		3.7
Osio 13 Kylien usko tulevaisuuteen	6	kyläyhdistyksen aineeton pääoma	4.1
Osio 11 Vaikutukset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan (lisäksi osion 12 väittämä 3)	10	kyläyhdistyksen aineellinen pääoma	3.5
vaikutus olemassa olevaan aineelliseen resurssiin (väitteet 6-9 ja osion 12 väite 3)	5		3.8
vaikutus talkootyöhön (väitteet 4-5)			3.6
positiivinen työllisyysvaikutus (väitteet 1-3)	3		2.7
Osio 12 Vaikutukset kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan	8	kyläyhdistyksen aineeton pääoma	3.2

Myös osa-alue kylien usko tulevaisuuteen, sai keskiarvoksi 4.1 (Taulukko 23) eikä osa-alueen sisällä ollut suuria vaihteluita. Sen sijaan se, miten avustetut hankkeet tai hankinnat olivat vaikuttaneet kylään, jakautui koettujen vaikutusten määrän suhteen. Vaikutukset kyläyhdistyksen aineelliseen pääomaan sai osa-alueena keskiarvokseen 3.5, mutta osa-alueen sisällä kaikkein heikointa avustusten vaikutuksen koettiin olleen positiivisissa työllisyysvaikutuksissa (Taulukko 23). Työllisyysvaikutusten keskiarvo oli matala 2.7. Avustusten koettiin vaikuttaneen kyläyhdistyksen olemassa olevaan aineelliseen resurssiin positiivisesti, keskiarvo oli koko osa-alueen keskiarvoa (3.5) korkeampi 3.8. Myös vaikutukset tehtyyn talkootyöhön oli ollut korkea keskiarvolla 3.6 (Taulukko 23.)

Säätiön avustuksien vaikutukset kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan jäi keskiarvoltaan matalaksi (3.2) johtuen siitä, että uusia yrityksiä ei juurikaan katsottu syntyneen ja kylään kohdistuva muuttoliike oli ollut vähäistä.

7.12 Säätiön toiminnan vahvuudet ja heikkoudet sekä kehittämisehdotukset

Tutkimustuloksen mukaan säätiön vahvuus on, että säätiön kykyyn auttaa kyliä luotetaan ja kyläyhdistykset ovat tyytyväisiä siihen, miten nopeasti säätiö tekee kylien tärkeänä pitämän avustuspäätöksen. Säätiön vuorovaikutuksessa juuri neuvonnan ja opastuksen osa-alue sain erittäin hyvää palautetta. Kyläyhdistykset olivat tyytyväisiä säätiön myöntämään hankinta-avustukseen, mutta hankkeiden avustamisen osalla tyytyväisyys oli vähäisempää. Muita säätiön toiminnasta kyläyhdistyksille seuraavia positiivisia vaikutuksia käy ilmi myöhemmin luvussa 7.13, kun käsitellään kyläyhdistysten saamia kokemuksia avustuksiin liittyen. Säätiön tärkeä merkitys kyläyhdistyksille kävi ilmi myös avoimissa vastauksissa:

Säätiön toiminta on todella tärkeää pienen kylän kehittämisen kannalta, arpojen myynnillä ei paljon kylää kehitetä. Onneksi on säätiö!

Ja on todella hienoa, että meillä on tällainen säätiö, ilman oltas hukassa.

Olemme ylpeitä kun saamme olla tällaisen säätiön omistajia!! Tasapuolisuus ja maanläheisyys kuuluu säätiön henkilöstön toimintaan ja olemme iloisia siitä.

Toiminta ollut asiantuntevaa ja kannustavaa.

Säätiön aineettoman pääoman tutkimisen yhteydessä (kyselyn osio 6) kyselytutkimuksesta kävi ilmi, että säätiön toiminta-alueen tunnettuutta tulee selkeyttää. Keinona voi olla säätiön internet-sivustolla olevan ristiriitaisen toiminta-alueen koskevan tiedon korjaaminen tai perusteleva lukijalle. Kylien kehittämisen kannalta kylien olisi myös tärkeää tietää säätiön mahdollisuudesta rahoittaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Tunnettuuden osa-alueen tutkittaessa kävi myös ilmi, että kyläyhdistysten mielestä säätiö tiedottaa toiminnastaan liian vähän ja asiaan tulisi kiinnittää jatkossa huomiota.

Säätiön vuorovaikutusta koskevat kyselyn tulokset, osiossa 7, nostivat esiin, että vuorovaikutuksessa on parannettavaa. Säätiön tulisi helpottaa saavutettavuuttaan ja huolehtia, että kyläyhdistysten kynnys ottaa yhteyttä säätiöön on matala. Avoimien kysymysten kohdalla ilmeni, että yhteydenottokynnykseen on voinut vaikuttaa säätiön vaativa asenne ja asennemuutosta toivottiin enemmän kannustavampaan suuntaan. Avoimien kysymysten vastauksista kävi ilmi myös, että joissakin kylissä ja kyläyhdistyksissä voimavarat ovat jo koetuksella, kun uusia yhdistystoimijoita on haastavaa saada mukaan ja nyt jo pitkään toimineet yhdistyksen jäsenet alkavat väsyä. Säätiöltä toivottiin keinoja uusien yhdistyksen jäsenten löytämiseen ja aktivointiin.

Vuorovaikutuksellisenä kehittämistarpeena voidaan nähdä myös kylän ominaispiirteisiin perehtyminen. Avointen kysymysten vastaukset nostivat esille tarpeen huomioida, että kylät ovat erilaisia lähtökohdiltaan ja tarpeiltaan. Säätiön tulisi tarkastella strategiaansa, sillä kehyskylän kehittämiseen tähtäävät toimet ovat todennäköisesti erilaisia kuin kunnan rajan tuntumassa sijaitsevan harvaan asutun kylän. Sekä kyselyn että avointen vastausten perusteella kylien kokemassa tasa-vertaisessa kohtelussa oli koettu jonkin asteisia puutteita:

...yhdistyksen avustusperusteita tulisi tarkistaa, jotta vastaisi kylien tarpeisiin. Avustuksia myönnettiin alunperin periaattella että kaikki hakijat ovat samalla viivalla, nykyään meille on perusteltu kieltävää päätöstä sillä että käyttämäärät ovat toisaalla suuremmat, jos tämä on perustelu ohjautuu avustukset Rovaniemen kaupunkiin ja kylät jäävät ilman, joka kuitenkin oli kehittämisjaoston perusajatus.

Olemme kyllästyneet turhaan paperisotaan säätiön kanssa. Sekä emme ole hakeneet tukia, koska niistä aina nipistetään joitakin olennaisia kuluja pois. On turhauttavaa tehdä sellaista hanketta, kun budjetti on vajaa. Siis olemme ajatelleet, että pitääköön säätiö rahansa ja antakoot muille yhdistyksille paremmat tuet.

Kyselytutkimuksen osio 9, jossa selvitettiin vastaajien mielikuvaa säätiön päätöksenteosta, osoitti, ettei kaikilla vastaajilla ollut selkeää käsitystä siitä, kuka avustuspäätöksen lopulta tekee. Myös avustusten hakemisen ohjeistamisessa osoitautui olevan jonkin verran parantamisen varaa, vaikka enemmistö koki ohjeistuksen hyväksi.

Säätiön aineelliseen pääomaan kohdistuvaa kehittämistarvetta (kyselyn osio 8) ilmeni jossakin määrin sen suhteen, minkä verran säätiö tosiasiallisesti rahoittaa hankkeita. Vaikka säätiön on mahdollista rahoittaa hankkeita 66 prosentilla suhteessa hankkeen kokonaiskustannuksiin, oli dokumenttianalyysin mukaan tarkastelujakson aikana 2019–2021 rahoitusosuus ollut välillä 41–59 prosenttia. Kyselyn vastausten perusteella hankintoihin myönnettyä rahoitusta kohtaan oltiin tyytyväisempiä kuin hankerahoitusta kohtaan. Aineellisen pääoman kehittämis-kohteena nähtiin myös kyliin kohdistetun säätiön työajan määrä. Avointen vastausten perusteella kävi ilmi, että säätiön toivottiin käyttävän työaikaansa saapumalla tutustumaan kylään paikan päälle.

7.13 Positiiviset ja vähäiset vaikutukset kyläyhdistyksiin

Kyselytutkimuksen osiossa 10 (Taulukko 13) selvitettiin kyläyhdistysten aineetonta pääomaa kehittämistoimien ideoinnin tai suunnittelun aikana, ennen kuin avustusta oltiin vielä saatu. Tuloksen mukaan tieto siitä, että säätiöltä voidaan saada kehittämisavustusta kohottaa merkittävästi kyläyhdistysten intoa ja aktiivisuutta ryhtyä suunnittelemaan kylänsä kehittämistä. Tuloksista kävi ilmi, että avustumahdollisuus nopeuttaa hankkeiden tai hankintojen käynnistämistä sekä rohkaisee, innostaa ja yhdistää suurinta osaa kyläyhdistyksien vastaajista. Vastauksista kävi selville, että kyläyhdistysten sitoutuminen hankkeen toteuttamiseen on erittäin korkea ja että hankkeiden suunnittelu ja ideoiminen tuo kyläyhdistyksille uudenlaista osaamista ja tietämystä, jota voidaan käyttää hyväksi tulevaisuudessa. Selkeä enemmistö (85 %) kyselyn väittämiin vastanneista totesi myös, että ilman avustusta kylä ei suunnittelisi kehittämistoimia yhtä aktiivisesti.

Avoimissa vastauksissa tyytyväisyys säätiön aktivoivaan vaikutukseen näkyi myös seuraavina kommentteina:

Ilman säätiön avustuksia hankkeet ja hankinnat olisi jääneet toteuttamatta ja kylä näivettyisi hyvää vauhtia.

Kyläyhdistyksellä olisi melko heikot mahdollisuudet toimia, jos ei saataisi kehittämisavustusta. Kehittämisavustukset mahdollistavat erilaisten tapahtumien ja toimintojen toteutumiset ja antavat uskoa kylätoimintaan.

Meidän kylän kyläyhdistystoiminta olisi huomattavasti vähäisempää ilman Säätiön tuomaa ja mahdollistavaa piristysruisketta.

Säätiön toimintaan tutustuminen ja avustushakemuksen esivalmistelu on tuonut kyläläisiä yhteen. Meillä on ollut tähän asti kovin hiljaista, mutta puitteiden kehittyessä uskon kylän elinvoimaisuuden vahvistuvan. Ilman säätiötä kehittymistä ei tapahtuisi ja kylä kuolisi.

Kyselyn osiossa 12 (Taulukko 14) mitattiin vaikutuksia kyläyhdistyksen aineettomaan pääomaan siinä vaiheessa, kun kehittämistoimi (hankinta tai hanke) oli jo toteutettu. Myönteisenä vaikutuksena oli syntynyt kylien keskinäisen vuorovaikutuksen kasvu ja kylää kohtaan esiintyneen kiinnostuksen lisääntyminen. Vaikutukset muualla asuviin voivat tulla myös tulevaisuudessa, sillä osa kylistä oli saanut näkyvyyttä eri medioissa. Positiivisena vaikutuksena nähtiin myös kehittämistoimen mahdollistava vaikutus kylän tapahtumien tai aktiviteettien järjestämiseen tulevaisuudessa.

Kyläyhdistysten kohtaamat positiiviset vaikutukset kylän aineellisessa pääomassa liittyivät kiinteistöjen kunnossapitoon ja kiinteistöjen käyttöedellytysten paranemiseen.

Vähäisempinä vaikutuksina esiin nousi, että kehittämistoimien aikainen suunnittelu innosti kyläyhdistyksiä, mutta vastaajista viidesosa ei ollut kokenut innostuneisuuden kasvua (osio 10). Jopa 54 prosenttia vastanneista suhtautui innostumiseen neutraalisti tai koki jossakin määrin, että avustuksien avulla ei saada uusia jäseniä kyläyhdistyksen toimintaan.

Osion 12 tuloksesta kävi ilmi, ettei avustuksien avulla oltu saatu kylän yritysten määrää lisääntymään. Kylään suuntautuva muuttoliike oli jäänyt erittäin vähäiseksi, sillä jopa 88 prosenttia vastaajista oli neutraalilla kannalla uusien muuttajien saamisesta tai sitä mieltä, ettei kylään muuttajia ollut.

Avustuksilla on ollut selkeä vaikutus kylässä tehtävän talkootyön suhteen. Useimmat hankkeet eivät toteutuisi ilman talkootyötä, koska talkootyöllä katetaan kyläyhdistyksiltä vaadittavaa omarahoitussuutta. Avoimien vastausten perusteella talkootyön määrä on kuitenkin joissakin kylissä muodostumassa taakaksi, joka voi johtaa kehittämistoimien vähenemiseen tai lakkaamiseen, jos talkootyön tekijät lopettavat osallistumisensa.

Ainoa huoli on, että kylillä tehdään ihan järjetön määrä talkootyötä, että kuinka kauan me jaksetaan talkoilla avustuksista huolimatta.

Tuntuu, että pienellä aktiivisten porukalla on jo riittävästi tekemistä ns. rutineissa.

Säätiön avustuksilla ei juurikaan oltu saatu aikaan työllisyysvaikutuksia kylissä. Säätiön tarkoitukseen perustuva kylän elinvoiman kehittäminen ei toteudu siltä osin, mitä tulee työllisyyteen tai kylän elinkeinorakenteessa nähtäviin positiivisiin muutoksiin. Rovaniemen kylien kehittämissäätiö on statukseltaan yleishyödyllinen säätiö, jolloin säätiön rahoituksen tulee perustua yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseen. Mikäli säätiössä halutaan osoittaa rahoitusta voimallisemmin juuri elinkeinotoimintaan, tulee säätiössä tehdä avustuspolitiikan ja statuksen uudelleen arviointia.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen eettisyys ja tulosten luotettavuus

Johtopäätösten tekemisessä huomioidaan, että kyselytutkimuksen vastausprosentti oli 34,7 % eikä tiedossa ole, kuinka vastaajat sijoittuvat eri kyläyhdistyksiin. Tutkimuksen kohteena oli vain avustusta saaneet kyläyhdistykset. Kyselyä ei lähetetty niihin kahteen kyläyhdistykseen, jotka olivat hakeneet avustusta 2019–2021, mutta joilta avustus oli evätty. Tämän tutkimuksen perusteella ei voida paikkansapitävästi ajatella, että kaikkien avustusta saaneiden kyläyhdistysten mielipide on tasapuolisesti saatu selville, sillä tiedossa ei ole kuinka useasta kyläyhdistyksestä vastauksia on kertynyt. Kysely osoitettiin vuoden 2022 maaliskuussa kyläyhdistysten hallituksessa toimiville jäsenille. Vastanneiden joukossa voi olla useita samaan kyläyhdistyksen hallitukseen kuuluvia edustajia aktiivisista ja aikaansaavista yhdistyksistä, joiden tyytyväisyys säätiön avustuksia kohtaan on korkealla tasolla. On myös mahdollista, että vähemmän innostuneet ja mahdollisesti säätiön vaikutusmahdollisuuksiin tyytymättömät hallitusjäsenet ovat jättäneet vastaamatta kyselyyn. Säätiön onkin hyvä käydä keskuudessaan keskustelu tutkimuksen annista ja etsiä syitä saatuihin vastauksiin.

8.2 Tutkimuksen toistettavuus ja johtopäätökset

Säätiön suurin avustuksia saava ryhmä on kyläyhdistykset, joille myönnettyistä kehittämisavustuksista ja niiden vaikutuksista ei ole tehty aiempaa säätiön tutkimusta. Myös vaikuttavuusarvio oli säätiön ensimmäinen. Oli selvää, että tutkimukseen koottavan kokemusperäisen tiedon kokoamiseksi oli oltava yhteydessä yhdistyksiin. Tuota ennen oli kuitenkin jo pitkään tehty tutkimusta aiemman kirjallisuuden perusteella ja muodostettu pikku hiljaa sen myötä kuvaa siitä, miten säätiön vaikuttavuus syntyy ja kuinka sitä voitiin selvittää juuri kyläyhdistyksien hallituksen edustajien avulla.

Tutkimusta varten luotu mittausmalli avasi uudenlaisen näkökulman tarkastella säätiön kehittämisavustuksia. Säätiön avustusprosessin äärelle pysähtyminen

auttoi näkemään erilaiset osaset, joilla vaikutuksia ja lopulta vaikuttavuutta luodaan. Oli mielenkiintoista syventyä siihen, mitä muuta kuin itse rahaa säätiöltä tarvitaan, jotta kylissä syntyy vaikutuksia. Tarvitaan, kuten oikeaan osunut mittausmallikin (Kuvio 20) esitti, muun muassa säätiön vuorovaikutusta, positiivista mielikuvaa, oikeamääräistä rahaa oikeanlaisiin asioihin, kannustusta, opastusta ja selkeitä ohjeita. Mittausmallin avulla kyettiin erottamaan säätiön toiminnan vahvuuksia ja kehittämistarpeita. Mittausmalli on jatkossakin käyttökelpoinen ja tutkimus on toistettavissa sellaisenaan, vaikka kyselytutkimuksen väittämiä voisi vielä kehittää tarkemmiksi ja toisaalta jättää joitakin toistolta vaikuttavia väittämiä pois. Kyselytutkimus oli myös laaja, väittämien määrä oli suuri ja ilahduttavaa oli, että yksikään vastaaja ei ollut moittinut kyselyn pituutta avoimissa kysymyksissä. Tutkijalle syntyi kyselytutkimuksen perusteella kuva, että vastaajat olivat vastanneet keskittyneesti ja ottivat tutkimuksen vakavasti. Tulosten analysointi oli mielekästä ja avoimien vastausten määrä ja anti rikastuttivat aineistoa.

Tutkimuksen lopullisen tuloksen arvioimiseen vaikuttaa se, että säätiössä ei ole määritelty sen vaikuttavuudelle selkeitä tavoitteita. Vaikuttavuutta voidaan nyt saatujen tulosten pohjalta tarkastella ilmiönä, joka syntyy kyliin ja jää osaksi kylän toimintaa. Tutkimus osoitti, että kylissä on saatu osaamista, kehittämistoimiin ryhtytään säätiön rahoituksen ansiosta nopeutetussa aikataulussa ja toteutettujen kehittämistoimien myötä kylän keskinäinen ja kylien välinen vuorovaikutus on lisääntynyt. Kyläyhdistysten rohkeus ideoida ja tarttua toimeen on kohonnut, usko kylän tulevaisuuteen ja säätiön kykyyn auttaa kyliä voi erittäin hyvin. Kylän sitoutuminen hankkeiden toteuttamiseen on korkea ja talkootyötä tehdään runsaasti. Säätiön kehittämisavustuksilla on saatu aikaan positiivinen muutos, ilmiö, ainakin joissakin kylissä. Ilmiönä voisi olla ”me-henki” tai ”tekemisen meininki”, joka on toivottavasti vasta alkua seuraavalle muutokselle.

Vaikuttavuus on tapahtumien ketju, kuten looi- menetelmän esittelyssä (Kuvio 17) käytiin läpi. Vaikuttavuus perustuu jonkin asian aloittamiseen, toimintaan, vaikutuksen aikaan saamiseen ja pysyvän muutoksen tapahtumiseen ja yllä pysymiseen. Vaikuttavuus on tavoiteltua. looi- menetelmässä keskeisenä asiana on asioiden toistaminen. Myös kylien elinvoiman kehittyminen vaatii paljon toistoa, mahdollisesti aina vähän korotetuina panoksina ja uudenaikaisina vaikutuksina. looi-me-

netelmään liittyy vaikutusten kumuloituminen. Nyt joissakin kylissä vallitseva tekemisen meininki ja rohkeus on mahdollista säätiön avustusten turvin ”jalostaa” tuottamaan yhä suurempia vaikutuksia. Vaikuttavuusarvioinnin tuloksena, säätiön tarkoitukseen ja siitä johdettavaan strategiaan peilaten, voidaan tutkimuksen mukaan todeta, että säätiön kehittämisavustuksilla on vuosien 2019–2021 aikana saavutettu vaikuttavuutta, joka ilmenee ainakin joidenkin kylien elinvoiman kasvuna. Elinvoimaan olennaisesti kuuluva kylien asukkaiden kasvanut vuorovaikutus, toimeliaisuus ja tulevaisuuteen suuntautuminen ovat syntyneitä vaikuttavuutta.

Vastauksena tutkimuskysymyksiin todetaan, että kyläyhdistysten päätöksentekoon osallistuneet ovat kokeneet säätiön aineettoman panoksen auttavan kylää kylän kehittämisessä, mutta myös säätiöllä on kehitettävää omassa toiminnassaan esimerkiksi eri kyliin perehtymisen kautta. Kyläyhdistysten päätöksentekoon osallistuvat ovat kokeneet myös, että säätiön hankinta-avustus palveli kylien tarpeita paremmin kuin kylien saama hankeavustus. Säätiön toivottiin käytävän myös enemmän työaikaansa kyliin saapumisen merkeissä. Lopuksi tiivistäen todetaan, että kyläyhdistyksissä on koettu jo aiemmin tulosten yhteydessä eritellysti kerrottuja positiivisia vaikutuksia kylän aktiivisuudessa ja uskossa tulevaisuuteen. Vaikutukset uusien jäsenten saamiseen ovat toistaiseksi jääneet heikoiksi.

LÄHTEET

- Ahdekivi, E. 2014. Säätiöt omistajina. Pörssisäätiö. Viitattu 24.2.2022 <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/11/s%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6t-omistajina-lowres.pdf>.
- Baldauf, S. 2009. Elinvoiman lähteille. Suomen itsenäisyyden rahasto Sitra. Viitattu 6.2.2022 <https://www.sitra.fi/artikkelit/sari-baldauf-elinvoiman-lahteille/>.
- Bertelsmann Stiftung 2010. Corporate Citizenship planen und messen mit der iooi-Methode; Ein Leitfaden für das gesellschaftliche Engagement von Unternehmen. Viitattu 23.1.2022 <https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/unsere-projekte/abgeschlossene-projekte/cri-corporate-responsibility-index/projektthemen/die-iooi-methode/>.
- Borg, S. 2003. Kyselylomakkeen laatiminen, 41–55. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkko-oppimisympäristön tekstiosio 21.2.2003. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 3.10.2022 https://www.mv.helsinki.fi/home/mmattila/kvanti/motv_tekstit.pdf.
- Eerola, M. 2015. Kausaalipäättely havainnoivissa tutkimuksissa. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 51(4), 232–242. Viitattu 9.4.2022 <https://journal.fi/sla/article/view/48469>.
- Finnish consulting group 2020. Kuntien elinvoiman kehittämisen verkostohanke. Viitattu 1.10.2022. <https://www.fcg.fi/toimiva-organisaatio/verkostohankkeet/kuntien-elinvoiman-kehittamisen-verkostohanke>.
- Franklin, M. I. 2012. Understanding research: Coping with the Quantitative – Qualitative Divide. Taylor & Francis Group. Viitattu 24.10.2021 <https://ebookcentral-proquest-com.ez.lapinamk.fi/lib/ulapland-ebooks/reader.action?docID=1046923>.
- Gertler, P. J. & Martinez, S. & Premand, P. & Rawlings, L. B. & Vermeersch, C. M. J. 2016. Impact evaluation in practice. Second Edition. World Bank Publications. Viitattu 3.10.2022 <https://ebookcentral-proquest-com.ez.lapinamk.fi/lib/ulapland-ebooks/reader.action?docID=4694440&ppg=7>.
- Haapaniemi, M. 2015. Vaikuttavuuden arvioinnin haasteet – laadullisten tulosten näkökulma. Viitattu 12.4.2022 https://bmfry.files.wordpress.com/2018/06/marja_haapaniemi_2015.pdf.
- Halonen, T. 2016a. Maineella menestykseen; mainetyö kaupunkiseudun kehittämisen välineenä: Tapaustutkimus maineen ja aluekehityksen yhteydestä kolkella kaupunkiseudulla. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteet. Väitöskirja.
- Halonen, T. 2016b. Elinvoimaiseen kuntaan. Kolumni kuntaliiton sivustolla. Viitattu 19.8.2022 https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Timo%20Halonen_Elinvoimaiseen%20kuntaan_ARTTU2-kolumni_Joulukuu%202016.pdf.

Hehenberger, L. & Harling, A.-M. & Scholten, P. 2013. A Practical Guide to Measuring and Managing Impact. European Venture Philanthropy Association. Viitattu 24.10.2021. <https://evpa.eu.com/download/start/IM-Guide-English.pdf>.

Heikkilä, S. 2017. Koettu vaikuttavuus: Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahaston toiminta apurahansaajien kertomana. Väitöskirja. Turun Yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-7004-9>.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Heliskoski, J. & Humala, H. & Kopola, R. & Tonteri, A. & Tykkyläinen, S. 2018. Vaikuttavuuden askelmerkit; Työkaluja ja esimerkkejä palveluntuottajille. Suomen itsenäisyyden rahasto Sitra. Viitattu 23.1.2022 <https://media.sitra.fi/2018/03/27105443/vaikuttavuuden-askelmerkit.pdf>.

Helminen, V. & Nurmio, K. & Rehunen, A. & Ristimäki, M. & Oinonen, K. & Tiitu, M. & Kotavaara, O. & Antikainen, H. & Rusanen, J. 2014. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 25/2014: Kaupunki-maaseutu-alueuokitus. Suomen ympäristökeskus. Viitattu nn.nn.2022 <http://hdl.handle.net/10138/135861>.

Helminen, V. & Nurmio, K. & Vesanen, S. 2020. Kaupunki-maaseutuluokitus 2018. Paikkatietopohjaisen alueuokituksen päivitys. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 21/2020. Suomen ympäristökeskus.

Helsingin elinkeinopolitiikan painopisteet 2018–2021. 2018. Helsinki: Elinkeinosasto Viitattu 5.2.2022 <https://www.hel.fi/static/kanslia/elo/Elinkeinopolitiikan-painopisteet-2018-2021.pdf>.

Hjerppe, R. 2016. Aineettoman pääoman oppihistoriasta. Kansantaloudellinen aikakauskirja 3/2016, 346–347.

Hyyppä, M. T. 2011. Elinvoimaa yhteisöstä. Tieteessä tapahtuu, (2)8, 15–18. Viitattu 5.2.2022 <https://journal.fi/tt/article/view/4639>.

Hyytinen, K. & Konttinen, J. & Ahlqvist, T. & Pelkonen, A. & Loikkanen, T. 2009. Ennakoiva vaikuttavuusarviointi innovaatio-ohjelmien strategisessa johtamisessa ja arviointiosaamisen uudet tarpeet. Hallinnon tutkimus, (5)28, 74. Viitattu 14.10.2022 <https://elektra-helsinki-fi.ez.lapinamk.fi/se/h/0359-6680/28/5/ennakoiv.pdf>.

Hänninen, S. & Junnila, M. 2012. Vaikuttavatko politiikkatoimet? Sosiaali- ja terveydenhuolto vaikuttavuusarvioinnin kohteena. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere. Viitattu 14.10.2022 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90840/URN_ISBN_978-952-245-527-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Impact management project 2020. Viitattu 10.4.2022. <https://impactmanagementproject.com/impact-management/impact-management-norms/>

Inarin kunnan elinvoimaohjelma 2019–2025. Inari: Elinvoimalautakunta. Viitattu 27.1.2022 https://www.inari.fi/media/tiedostot-2019/hallinto-2019/inarin-kunnan-elinvoimaohjelma-2019-2025_-kunnanhallituksen-esitys-valtuustolle.pdf.

Independent Evaluation Group 2013. World Bank Group Impact Evaluations, Relevance and effectiveness. Washington DC. Viitattu 23.4.2022 DOI: 10.1596/978-0-8213-9717-6.

Jaakkola, E. 2015. Yhteisöllisyys syrjäisellä maaseudulla asuvien ikääntyneiden arjessa. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Väitöskirja.

Jones, A. & Valero-Silva, N. 2021. Social impact measurement in social housing: a theory-based investigation into the context, mechanisms and outcomes of implementation. *Qualitative Research in Accounting & Management* Vol.18 No 3. Emerald Publishing Limited. DOI 10.1108/QRAM-01-2019-0023.

Kaakinen, J. 2004. Arvioinnin paikka: arvioitsija intressien ristipaineessa. *Hallinnon tutkimus* (2)23, 94. Viitattu 14.10.2022 <https://elektra-helsinki-fi.ez.lapinamk.fi/se/h/0359-6680/23/2/arvikaak.pdf>.

Kalliokoski, T. 2020. Yhteisöllisyyden rajat yhteistoiminnan ja ihmisen perushyvien näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta, Systemaattisen teologian osasto. Väitöskirja.

Khandker, S. & Koolwal, G. B. & Samad, H. 2009. Handbook on Impact Evaluation. Quantitative Methods and Practices. World Bank Publications. Viitattu 3.10.2022 <https://ebookcentral-proquest-com.ez.lapinamk.fi/lib/ulapland-ebooks/reader.action?docID=476187&ppg=6>.

Kielitoimiston sanakirja. 2022. Kotimaisten kielten keskus. Viitattu 27.1.2022 https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/elinvoima?source=suggestion&searchMode=all_

Kivioja, P. 2017. Miten vaikuttavuutta mitataan? *Valta & Vastuu* 8.12.2017.

Konstenius, R. & Hamunen, M. 2020. Tieto ja tieteellinen menetelmä. Teoksessa Luodonpää-Manni, M. & Hamunen, M. & Konstenius, R. & Miestamo, M. & Nikanne, U. & Sinnemäki, K. (toim) *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV. Suomalaisen kirjallisuuden seura*, 38–104. Viitattu 10.4.2022 <https://doi.org/10.2307/j.ctv1qp9hgb.5>.

Kuitunen, S. & Hyytinen, K. 2004. Julkisten tutkimuslaitosten vaikutusten arviointi: Käytäntöjä, kokemuksia ja haasteita. VTT Technical Research Centre of Finland. VTT. Viitattu 11.4.2022 <https://publications.vtt.fi/pdf/tiedotteet/2004/T2230.pdf>.

Kumpulainen, K. 2012. Kylätoiminta ja aktiivisen kylän tuottaminen. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteet. Väitöskirja.

Kumpulainen, K. 2018. Kylät tulevaisuuden paikallisyhteisöinä. *Maaseudun uusi aika* 2–3. 55–65. Viitattu 24.4.2022. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/kumpulainen.pdf>.

Kuntaliitto. 2019. Elinvoimaindikaattori. Viitattu 5.2.2022 <https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/analyysit-ja-tietoaineistot/elinvoimaindikaattori>.

Kuvaja, S. & Malmelin, K. 2008. Vastuullinen yritysviestintä. Kilpailua vuoropuhelusta. Helsinki. Edita Publishing.

Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. 2004. Faktorianalyysi. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 2.2.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/faktori/faktori/>.

Laine, T. 2018. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2; Näkökulmia aloittellevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin, 38, 42. 5. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä, PK-kustannus.

Lesca, H. & Lesca, N. 2011. Weak Signals for Strategic Intelligence. Anticipation Tool for Managers. John Wiley & Sons incorporated. Viitattu 24.4.2022 <https://ebookcentral-proquest-com.ez.lapinamk.fi/lib/ulapland-ebooks/reader.action?docID=1120765>.

Luodonpää-Manni, M. 2016. Teoria, hypoteesi, malli ja menetelmä kielentutkimuksessa. Semasiologinen ja onomasiologinen näkökulma. Virittäjä, Vol 120. No 3. Viitattu 10.4.2022 <https://journal.fi/virittaja/article/view/59037>.

Makkonen, T. 2021. Sopeutuvat innovatiiviset maaseudut (SOMA). MANE valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden hanketreffit 2.2.2021. Itä-Suomen yliopisto. Alue- ja kuntatutkimus. Esitysmateriaali. Viitattu 27.1.2022 https://uefconnect.uef.fi/wp-content/uploads/2021/02/SOMA_MANE_20210202_saavutettava.pdf.

Matikainen, J. 2008. Metodit - ketä kiinnostaa? Media & Viestintä. Vol 31. No 1, 35–37. Viitattu 6.5.2022.

Mattila, M. 2003. Hajontaluvut, 76–78. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkko-oppimisympäristön tekstiosio 21.2.2003. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 3.10.2022 https://www.mv.helsinki.fi/home/mmattila/kvanti/motv_tekstit.pdf.

Meriläinen, R. 2021. Mitä on kunnan elinvoima? Kulta ry. Blogikirjoitus. Viitattu 27.1.2022 <https://kulttuurijataide.fi/2722-2/>.

New Philantrophy Capital 2019. The code of good impact practice – The eight principles of good impact practice. Viitattu 12.4.2022 <https://www.thinknpc.org/resource-hub/the-code-of-good-impact-practice>.

Nurmio, A. & Turkki, T. 2010. Elinvoimainen Suomi. Helsinki: Suomen itsenäisyyden rahasto Sitra. Viitattu 6.2.2022 <https://media.sitra.fi/2017/02/27172237/Elinvoimainen20Suomi-2.pdf>.

Paananen, H. & Haveri, A. & Airaksinen, J. 2014. Kunta elinvoiman johtajana. Acta nro 255. Kuntaliitto. Viitattu 25.1.2022 <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2014/1632-kunta-elinvoiman-johtajana-acta-nro-255>.

Paaso, E. 2003. Mittaaminen: Muuttujien ominaisuudet, 22–24. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkko-oppimisympäristön tekstiosio 21.2.2003. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 3.10.2022 https://www.mv.helsinki.fi/home/mmattila/kvanti/motv_tekstit.pdf.

Peteri, S.L. 2021. Eteenpäin vie elämisen taito. Lappilaisen kyläyhteisön oppimisen voimavaroja etsimässä. Lapin yliopisto. Rovaniemi. Väitöskirja. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-267-2>.

Piekkola, H. 2012. Aineeton pääoma; talouskasvun ytimessä. Kansataloudellinen aikakauskirja vsk 108, Nro 1, 20–32, 20) Viitattu 24.4.2022 <https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/KAK12012/kak12012piekkola.pdf>.

Puusa, N. 2015. Johtaminen arvonluonnin välineenä teoksessa Aineeton arvo: talouden uusi menestystekijä. Työ- ja elinkeinoministeriö 22/2015 . Viitattu 14.2.2022 <https://tem.fi/documents/1410877/3169892/Aineeton+arvo+-+Talouden+uusi+menestystekij%C3%A4/5e9e953e-4ffa-44df-ba0d-2677ac3da190/Aineeton+arvo+-+Talouden+uusi+menestystekij%C3%A4.pdf>.

Puustinen, A. & Hanén, T. 2018. Jotakin uutta, jotakin vanhaa, jotakin lainattua... Käsitemaalyysi kompleksisuudesta organisaatiotutkimuksessa. Focus localis Vol 46. No 2, 8–27 Viitattu 10.4.2022 <https://elektra-helsinki-fi.ez.lapinamk.fi/se/f/2489-6357/46/2/jotakinu.pdf>.

Rajavaara, M. 2006. Yhteiskuntaan vaikuttava Kela: Katsaus vaikuttavuuden käsitteisiin ja arviointiin. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy. Viitattu 6.2.2022 <http://hdl.handle.net/10250/7894>.

Rissanen, J. 2018. Elinvoima kuntien keskiössä: Faktorianalyysin hyödyntäminen elinvoiman tutkimisessa. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntamaantiede. Pro gradu -tutkielma.

Rovaniemen kylien kehittämissäätiön säännöt 2016. Viitattu 13.4.2022 <https://rkks.fi/wp-content/uploads/2021/08/RKKS-saannot.pdf>.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Viitattu 15.4.2022 <<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>>.

Saari, E., Lyytinen, K. & Lähteenmäki-Smith, K. 2008. Kehittävä vaikuttavuusarviointi menetelmänä tutkimus- ja kehitystoiminnan suuntaamisessa ja oppimisessa. Hallinnon tutkimus 2008 (27)1, 35–48. Viitattu 19.8.2022 <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/100687>.

Schoemaker, P.J.H & Day, G.S. 2009. How to make sense of weak signals. MIT Sloan management review 2009 (50)3, 80–89. Viitattu 27.1.2022 <https://sloanreview.mit.edu/article/how-to-make-sense-of-weak-signals/>.

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2022: Rovaniemen taajama-aste 1987–2020. Helsinki: Suomen Ympäristökeskus. Viitattu 10.1.2022 https://verti-net2.stat.fi/verti/graph/viewpage.aspx?ifile=quicktables/kuntien_avainluvut_2021/alue_698&isext=true&lang=3&x=800&y=800.

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2022. Väestön ennakkotilasto. Helsinki: Tilastokeskus Viitattu 6.2.2022 <http://www.stat.fi/til/vamuu/meta.html>.

Suvikumpu, S. & Tikka, P. & Saukkonen, P. 2014. Vaikuttava säätiö. Helsinki: Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry.

Säätiölaki 1.12.2015/487.

Tiitta, A. 2018. Tieteen tukijoukot: Suomalaiset säätiöt tieteen ja korkeimman opetuksen kehittäjinä 1917–2017. Helsinki: WSOY.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press.

Turunen, O. 2016. The Emergence of Intangible Capital. Human, Social, and Intellectual Capital in Nineteenth Century British, French, and German Economic Thought. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Humanistiset tieteet. Väitöskirja. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6596-9>.

Töttö, Pertti. 2012. Paljonko on paljon? Luvuilla argumentoinnista empiirisessä tutkimuksessa. Osuuskunta Vastapaino.

Valli, R. 2015. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valli, R. 2018a. Numerot ja niiden tulkinta määrällisessä tutkimuksessa. Teoksessa Valli, R. & Aaltola, J. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2; Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin, 216–225. 5. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valli, R. 2018b. Vastausten tulkinta määrällisessä tutkimuksessa. Teoksessa Valli, R. & Aaltola, J. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2; Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin, 226–238. 5. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin yliopisto. Viitattu 5.2.2022 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf>.

Viestintäluotsi. 2018. Case: Helsingin Sanomien Säätiön vaikuttavuusarviointi. Viitattu 14.2.2014 <https://viestintaluotsi.fi/2018/03/05/helsingin-sanomain-saation-vaikuttavuusarviointi/>.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa; Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Viitattu 6.4.2022.

Virén, M. 2008. Onko taulukkolaskenta tai haastattelu tutkimusta? Tieteessä Tapahtuu. Nro 3, 53–55. Viitattu 15.4.2022. <https://journal.fi/tt/article/view/487>.

Virén, M. 2014. Yleishyödylliset yhteisöt Suomessa. Verot, lahjoitukset ja avustukset tutkimuksen kohteena. Turun yliopisto. Helsinki: Edita Prima. Viitattu 24.4.2022 https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2020/01/matti_viren_saatiot.pdf.

Vuokko, P. 2003. Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot. Helsinki, WSOY.

Vuokko, P. 2004. Nonprofit -organisaation markkinointi. Helsinki. WSOY.

www.tutkijaportti.fi. 2021. 17. Faktori- ja pääkomponenttianalyysi. Viitattu 28.7.2022. <https://www.tutkijaportti.fi/wp-content/uploads/sites/17/2021/05/17-Faktori-ja-paakomponenttianalyysi.pdf>.

LIITTEET

- Liite 1. Rovaniemen kylien kehittämissäätiö, dokumenttiluettelo myönne-
tyistä kehittämisavustuksista 2019–2021.
- Liite 2. Kyselytutkimuksen saatekirje.
- Liite 3. Kyselytutkimuksen liitetiedosto koostetuista kyläyhdistysten saa-
mista kehittämisavustuksista 2019–2021.
- Liite 4. Kyselytutkimuslomake.
- Liite 5. Kyselytutkimuksen 1. muistutuskirje.
- Liite 6. Kyselytutkimuksen 2. muistutuskirje ja vastaamisajan pidentäminen.

Liite 1. Dokumenttianalyysiin sisältyneiden säätiön dokumenttien luettelo.

- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Alakemijoki
- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Alaounasjoki
- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Ranuantie
- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Sodankyläntie
- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Yläkemijoki
- 2019 Toiminta- ja kehittämistuet päätökset, Yläounasjoki
- Kehittämistuen jatkohaku 2019 päätökset, koonti ja muut
- 2020 toiminta- ja kehittämistuet
- 2020 toiminta- ja kehittämistuet, päätökset, koonti 18.5.
- 2021 kehittämistuet

Liite 2. Kyselytutkimuksen saatekirje.

Heil

Rovaniemen kylien kehittämissäätö teettää vaikuttavuusarvion kylien yhdistyksille myönnettyistä kehittämisavustuksista. Vaikuttavuusarviointi koskee vuosia 2019 - 2021. Vaikuttavuusarvion tarkoituksena on saada nykyhetken tilannekuva tulevan toiminnan kehittämisen pohjaksi.

Tämä kysely toteutetaan osana opinnäytetyötäni, joka tehdään Lapin AMK:n Tiedolla johtamisen asiantuntija YAMK-koulutukseen liittyen. Vaikuttavuusarvion on tarkoitus valmistua ennen kesää, minkä jälkeen säätiö tiedottaa asiasta.

Itse toimin tällä hetkellä säätiön hallituksen varapuheenjohtajana. Mikäli teillä on kysyttävää kyselyyn liittyen, yhteystietoni ovat: Nina Teräs, nina.teras@gmail.com.

Vastaukset kerätään ja käsitellään anonyymisti eli yksittäistä vastaajaa tai hänen edustamaansa yhdistystä ei kyselyssä voida tunnistaa. Kysely on lähetetty avustusta saaneiden kylien yhdistysten niille jäsenille, jotka toimivat yhdistyksen hallituksessa tällä hetkellä. Sähköpostiosoitteet olen saanut Rovaniemen kylien kehittämissäatiöstä. Minun lisäksi kysymyksen tuloksia käsittelee opinnäytetyön ohjaaja, yliopettaja Heli Väättäjä Lapin ammattikorkeakoulusta. Kyselyn tuloksia käytetään ainoastaan vaikuttavuusarvion laatimiseen ja tulokset hävitetään 30.6.2022 mennessä.

Toivon, että vastaatte kyselyyn rohkeasti juuri oman kokemuksenne mukaan. Siten päästään parhaiten tarkastelemaan säätiön toimintaa ja suunnittelemaan sen kehittämistä mielipiteenne huomioiden.

Kyselyyn vastaaminen vie 10 - 15 minuuttia. Kysely on mahdollista tallentaa sivun 2 jälkeen, mikäli haluatte jatkaa täyttämistä myöhemmin. Kyselyyn voi vastata 14 päivän ajan 20.3. saakka.

Mikäli haluatte ennen kyselyyn vastaamista tarkistaa, millaista hankintaa tai hanketta kysely kohdallanne koskee, löydätte vuosien 2019 - 2021 avustetut kohteet tähän yhteyteen liittämästäni PDF -dokumentista.

Ystävällisin terveisin, Nina Teräs

Lapin AMK:n Webropol-kyselytyökalun tietosuojaseloste:
<https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Tietosuojailmoitus%20webropol.pdf>

Liite 3 (1/4) Kyselytutkimuksen liite.

Rovaniemen kylien kehittämissätiön myöntämät kehittämistuet vuosina 2019 - 2021

Alakorkalon kyläyhdistys ry	Rantapallokentän ylläpito ja muutostyöt (2021).
Alanamman kyläseura ry	Kesäjuhla Sodankyläntien kylille ja kesävieraille (2019). Kesäjuhla Pietarin pyhä (2019).
Auttin Seudun kylätaloyhdistys ry	Auttin kylätalon yläpohjan korjaus (2019). Auttin kylätalolle oma sähköliittymä 2021-2022 (2021).
Auttin Seudun kylätoiminta ry	Auttin tilaisuuksien äänentoisto (2019). Auttin ulkoilureitin kunnostus 1. vaihe (2019).
Hirvaan kyläyhdistys ry	Frisbeegolfradan laajennus (2021).
Jaatilan kylät ry	Jaatilan Pisantien urheilukentän kunnostus (2019). Jaatilan kylätalon liittäminen valokuituverkkoon (2019). Jaatilan urheilukentän kunnostus, maalien ja valvontakameroiden hankinta (2020).
Juotasniemen kyläyhdistys ry	Tietokone kyläyhdistykselle, postilaatikat, ilmoitustaulut (2020). Piittijoen laavulle kompostikäymälä ja vessarakennuksen kunnostaminen (2021).
Juotaksen perinneyhdistys ry	Kylätalon toiminnan monipuolistaminen ja toiminnan kehittäminen 2021 (2021).
Kivitaipaleen kyläyhdistys ry	Kylätalon kuntokartoitus ja korjaussuunnitelma (2019). Kylätalon lukkojen ja avainten uusiminen - turvallisuuden varmistaminen (2019). Kylätalon ravintolatilat ja liikuntasalin välioven uusiminen (2019). Halkoliiteri kylätalon pihapiiriin (2019). Tietokone kyläyhdistyksen yhteiseen käyttöön (2019). Lattianpesukone kylätalolle (2019). Luistimien teroituskone (2019). Taipaleen koulun päiväkodin pihan varustelu ja lumenpoisto viikonloppuisin Kivitaipaleen kylän luistelukentältä (2019). Reittilana ja latuhöylä hiihtolattujen tekoon (2020). Kylätalon kunnostushanke ja maisemanhoitohanke 2021 (2021).
Leipeen kyläyhdistys ry	Kylätalon käyttö, viihtyvyys ja turvallisuus (2019). Ruikanaavan kodan kunnostus v. 2020-2021 (2020).
Lehtojärven kyläyhdistys ry	Lehtojärven monitoimipuisto II-vaihe (2019). Hyvinvointia elinympäristöstä 2021-2022 (2021).
Lohinivan kyläyhdistys ry	Laavun tulipaikan kunnostus (2019). Seuratalon kunnostussuunnitelma - oma kylätalo (2019). Kylätalon monitoimitulostin (2019). Lohinivan kyläillat (2019). Rovaniemen teatterin Reissuteatteri kylään (2019). Lasten lauantai (2019). Lauuilat (2019). Uimarannan kunnostus (2019). Lasten musiikkityöpaja (2019). Toiverunoklubi (2019). Lasten lauantai loppukesä v. 2020 (2020). Kylän historia ja tarinat (2021). Maisemointi (2021). Kesäpelitarvikkeet (2021). Kyläillat 2021-2022 (2021). Hankintoja kylätalolle, laavulle ja uimarannalle (2021).

Liite 3 (2/4) Kyselytutkimuksen liite.

Marrasjärven kyläyhdistys ry	Pirttisaaren laavu (2019). Tietotekniikkalaitteet kylätilaan (2019). Maisemointihankkeeseen liittyvät hankinnat (2020). Pirttisaaren laavun luvitusasia v. 2018-2027 (2020). Kenttäläävun kunnostus ja ekokäymälä (2020). Kylätila Pehtoorin lämmitys (2020). Kenttäläävu, kirjaston wc ja kylätila 2021-2023 (2021).
Marraskosken kyläyhdistys ry	kokoontumistilojen kehittäminen (2019).
Meltaus-Patokosken kyläyhdistys ry	Vapepa - etsintävälineet (2019). Meltauksen ja Patokosken laavujen ympäristön kunnostus (2020).
Misin kyläyhdistys ry	Jouluseimi (2019).
Murolan kyläyhdistys ry	Lasten liikuntakerho 2020-2021 (2019). Murolan elinvoimaisuuden vahvistaminen (2019). Murolan terveystoiminta, ulkoliikuntavälineet (2020). Murola -päivät Nätti-Jussin jalanjäljillä 2021-2022 (2021).
Namman Riista ry	Keittiötilojen laitteet ja liikkumisesteiden vähentäminen (2019). Toimitalon kuistin peruskorjaus (2020). Toimitalon käyttöturvallisuuden ja rakennuksen kunnossapidon parantaminen (2021).
Narkaus-Kämän kylät ry	Ranuantien kylien ympäristönhoito (2019). Skeittiramppi ja muita rakenteita Narkaukseen 2021-2022 (2021).
Niesin Kyläyhdistys ry	Kylätilan ja -yhteisön toiminnan ja turvallisuuden kehittäminen (2019). Halkosavotta (2019). Niesin maisemointi, kehitys ja viestintä 2019 ja 2020 (2019). Niesin kylän kehittäminen 2020 (2020). Niesin kylän kehittäminen 2021 (2021).
Oikaraisen kyläyhdistys ry	Ulkoilupaikkojen ja viestinnän parantaminen (2020). Kyläyhdistyksen omistaman uitonpirtti Kemilän kehittäminen 2021-2022 (2021). Olohuone Oikaraisille : Kyläkoulusta kulttuuri- ja hyvinvointitalo -esiselvitys (2021).
Perunkajärven kyläyhdistys ry	Ilmoitustaulun uusiminen (2019). Kylätilan kiertoilmaiesi (2019). Valokuvakirjan julkistamistilaisuus ja sen esiintyjien kustannukset (2019). Kylätilan sisustus ja defibrillaattori (2020). Kyläyhdistyksen ja kylätilan toiminnan mahdollistaminen ja kehittäminen (2021).
Porokarin kyläyhdistys ry	Porokarin ja lähikylien yhteinen musiikillinen Joulutapahtuma (2019). Porokarin ja lähikylien perinteinen teatteriretki Rovaniemelle 2019 (2019). Ohjelmistot ja lisälaitteet kyläyhdistyksen tietokoneeseen (2019). Puhdeillat (2019). Draamatyöpajat (2019). Porokarin kylätilan kunnostus 2020-2021 (2020). Luonnontuotteiden alkutuotannon kurssi 2021-2022 (2021). Elänteatteri Elmeri ry:n leiri lapsille (2021). Joului- ja kesätapahtumat (2021). Kurssi matkailupalveluiden tuottamiseen (2021). Puhdeillat (2021).
Porokari-Maijanen-Jääskö kylät ry	Kylätalon kattojen uudistaminen / kunnostustyöt ja laitehankinta (2019).
Rautiosaaren kyläyhdistys ry	Rautiosaaren liikuntareittien ja virkistytymispaikkojen kehittäminen (2019). Hiidenkirnujen alueen turvallisuuden kehittäminen 2021-2022 (2021).

Liite 3 (3/4) Kyselytutkimuksen liite.

Ruikan Erä ry	Toimitalon katon uusiminen (2019). Toimitalon maalaus (2020). Kylätalon kehittäminen 2021 (2021).
Siika-Kämän asukasyhdistys ry	Tarvikehankinnat (2019). Ilmoitustaulutasanteen kunnostus (2021).
Siika-Kämän kyläyhdistys ry	Siika-Kämäjärven rannan muinaismuistoalueiden kunnostus (2019). Kelkkauran vuosikunnostus ja reittilanan hankinta (2019).
Sinetän kyläyhdistys ry	Kylätalon kokoustekniikka (2019). Kesäteatterin katsomo (2019). Kylätalon ilmalämpöpumput, uudet sähköpatterit, uudet valaisimet ja lisälämmöneristeet (2019). Kylätalon vintin hyödyntäminen 2020-2021 (2020). Sinetan maisemointityö 2021-2022 (2021).
Sonka Napapiirin kyläyhdistys	Songan kylätalon keittiötarvikkeiden päivitys (2019). Äänentoistojärjestelmän kehittäminen (2019). Ikäihmisten virkistyspäivä (2019). Äänentoistolaitteiden uusiminen 2019. Ikäihmisten virkistyspäivät 2020 (2020). Tervahaudan pohjan ja valutuspaikan peruskorjaus 2020 (2020). Songan kylän maisemointihanke 2021-2022 (2021). Hyvinvointia ikä-ihmisten arkeen (2021). Kylätalon videoneuvottelujärjestelmä (2021).
Tapion kylät ry	Tapion kylätalon toiminnallisuuden parantaminen 2019 (2019). Kylätalon toiminnallisuuden parantaminen 2020 (2020). Kiinteistön ja ulkoalueiden kunnostus ja kehittäminen 2021-2022 (2021).
Tennilän Nuorisoseura ry	Veittivaaran luontopolun kunnostus Huuhkajakallion laavun reitille (2019). Kylätalon ulkoportaiden ja luiskan uusiminen (pää- ja sivuportaat) (2019). Kylätalon uudet äänentoistolaitteet (2019). Laiturin kunnostus ja sähkötermostaatti (2020). Kylätalon lattian kunnostus ja kylätalolle hankintoja (2021).
Tiaisen kyläyhdistys ry	Ensiapukoulutus (2021). Teams tutuksi omalla laitteella -koulutus (2021).
Törmängin kyläyhdistys ry	Iso-Törmänkijärven kunnostaminen (2019). Kylän ensimmäisen asumuksen paikalle kivipaasi (2019). Iso-Törmänkijärven kunnostaminen jatkuu 2020 (2020). Iso-Törmänkijärven kunnostaminen jatkuu 2021 (2021).
Vaaralan kyläyhdistys ry	Alueen liikunta- ym. aktiivisuuden kasvattaminen ja alueen yhteisöllisyyden lisääminen (2020).
Vanttauskosken kyläyhdistys ry	Vanttausjokisuun uimapaikka (2019). Yhdysladun sillan rakentaminen (2021).
Viirin kyläyhdistys ry	Lavatanssit Viirin seurantalolla (2019). Viirin seurantalon perusparannus (2020). Rantalentopallokentän kunnostus (2021). Seurantalon perusparannus (2021). Seurantalon piharakennukset maalaustarvikkeet (2021). Hiihtoladun siltatarvikkeet (2021).

Liite 3 (4/4) Kyselytutkimuksen liite.

Vikajärven seudun kylät ry	Vikajärven seudun kylien hyvinvoinnin, viriketoiminnan ja sosiaalisen kanssakäymisen edistäminen (2019). Kauneimmat Joululaulut -tilaisuus 2019 (2019). Wikajärven koulun grillikatoksen siirto, koulun luistelukentälle ekokäymälä, latuhöylien hankinta ja kylämaiseman kunnostus (2019). Wikajärven seudun kylien hyvinvoinnin, viriketoiminnan ja sosiaalisen kanssakäymisen edistäminen (2020). Wikajärven seudun kylien hyvinvoinnin, viriketoiminnan ja sosiaalisen kanssakäymisen edistäminen (2021).
Yläkemijoen koulun oppilaskunta	Urheilutarvikkeita välitunneilla ulkoiluun (2019).
Yläkemijoen kylät ry	Pekkalan ampumaradan parannus- ja turvallisuustyöt (2019). Yläkemijoen kylämarkkinoiden toteutuksen mahdollistavat hankinnat (2019). Musiiikin harrastaminen ja kehittäminen Yläkemijoella, soitinhankinnat (2020). Auttin kylämarkkinat (2020). Pekkalan ampumaradan peruskorjaus 2019-2020 3. vaihe (2020).

Rovaniemen kylien kehittämissäätiö

Kysely Rovaniemen kylien kehittämissäätiön vuosina 2019 - 2021
myöntämien kehittämisavustuksien vaikuttavuudesta.

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen lähettämiseksi.

Taustakysymykset

1. Sukupuolenne on

- nainen
- mies
- jokin muu
- en halua kertoa

2. Minkä ikäinen olette?

Lisätäkää ikänne nu-
meroina

Liite 4 (2/9) Kyselytutkimuslomake.

3. Kuinka pitkään olette olleet mukana kylän yhdistyksen toiminnassa?

- alle vuoden
- 1 - 3 vuotta
- 3 - 5 vuotta
- yli 5 vuotta

4. Oletteko ollut kylän yhdistyksen hallituksessa silloin, kun päätitte hakea kehittämisavustusta?

- kyllä
- ei

5. Kuinka usein olette olleet mukana tekemässä hakemusta kehittämisavustuksen saamiseksi?

- en koskaan
- kerran
- enemmän kuin kerran

Tutkimuksen aluksi selvitetään sitä, kuinka hyvin säätiötä tunnetaan.

6. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Säätiön tarkoitus on ylläpitää toiminta-alueensa kylien elinvoimaa.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Säätiön toiminta-alueella on koko Rovaniemen kunta.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Säätiö ei voi rahoittaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Säätiö voi myöntää kyläyhdistyksille kehittämisavustuksen lisäksi toimintatukea.	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 4 (3/9) Kyselytutkimuslomake.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
5. Säätiö tiedottaa liian vähän toiminnastaan.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Tunnen säätiön toimintaa riittävän hyvin.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavana aiheena on säätiön ja kylien yhdistysten välinen vuorovaikutus.

7. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Kynnys ottaa yhteyttä säätiöön on korkea.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Säätiö tuntee kylämme hyvin.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Olen saanut säätiöltä tietoa, neuvoja ja opastusta, jos olen sitä tarvinnut.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Säätiö ei tee riittävästi kylämme eteen.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Säätiö suosii joitakin kyliä eikä kohtelee kaikkia kyliä tasavertaisina.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Säätiö on aidosti olemassa kylämmen varten.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavat väittämät liittyvät siihen, kuinka säätiön osallistuminen ja avustaminen yhdistyksissä koetaan.

8. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

Hankinnalla tarkoitetaan laitteen, varusteiden tai jonkin valmiin tuotteen tai palvelun ostamista (esim. koulutuksen, latukoneen tai tietokoneen hankinta). Hankkeella tarkoitetaan sellaista kehittävää toimintaa, joka vaatii esim. talkootyötä suunnittelun ja toteuttamisen aikana (korjaaminen, rakentaminen tms.)

Liite 4 (4/9) Kyselytutkimuslomake

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Säätiössä ei perehdytä riittävästi kyläämme ja sen tarpeisiin tutustumiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKINNAN kokonaiskustannuksista on riittävä.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKINTOIHIN se avustusta myöntää.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Säätiön kehittämisavustuksen osuus HANKKEEN kokonaiskustannuksista on riittävä.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Olen tyytyväinen säätiön tekemään rajaukseen siitä, millaisiin HANKKEISIIN se avustusta myöntää.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavilla väittämillä pyritään kartoittamaan sitä, millaiseksi kehittämisavustusten hakeminen yhdistyksissä mielletään.

9. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Ehdot kehittämisavustuksen myöntämiseen ovat selkeästi määritellyt.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ehdot kehittämisavustuksen myöntämiselle ovat kaikille kyläyhteisöille samat.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Tiedän, millaisiin hankkeisiin/hankintoihin muut kyläyhteisöt ovat saaneet säätiön kehittämisavustusta.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Avustuksen hakeminen on heikosti ohjeistettu.	☐	☐	☐	☐	☐
5. En tiedä, kuka/mikä taho päättää avustuksen myöntämisestä.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Säätiön päätökset avustuksen myöntämisestä ovat oikeudenmukaisia.	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 4 (5/9) Kyselytutkimuslomake.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
7. Säätiö ei kerro muiden kyläyhteisöjen saamista avustuksista.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Avustuspäätös tuli riittävän nopeasti.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Säätiö seuraa hankkeiden/hankintojen toteutumista.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavat väittämät liittyvät kylän yhdistyksen toimintaan ja kehittämisavustuksiin.

10. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta saa meidät ideoimaan rohkeasti.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kehittämisideoiden miettiminen luo innostavaa ilmapiiriä.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kun ideoimme uutta, vietämme enemmän aikaa yhdessä yhteisön jäsenten kesken.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Mahdollisuus saada säätiöltä kehittämisavustusta vaikuttaa siten, että haluamme toteuttaa hankkeen/hankinnan pian emmekä vasta vuosien päästä.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Hankkeiden/hankintojen suunnitteleminen lisää yhteisömme tietämystä ja osaamista.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Hankkeiden ideointi ja suunnittelu tuo uusia henkilöitä mukaan yhdistyksemme toimintaan.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Kun päätämme hakea avustusta, sitoudumme hankkeen/hankinnan toteuttamiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Haemme avustusta vain kokeillaksemme, myönnetäänkö sitä.	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 4 (6/9) Kyselytutkimuslomake.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
9. Ilman säätiön kehittämisavustusta emme suunnittele kehittämisasioita yhtä aktiivisesti.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavilla väittämillä kartoitetaan saatuja tuloksia kylän yhteisön kannalta.

11. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Hanke toi työtä kylämme alueella toimivalle yrittäjälle.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Hanke toi työtä jonkin toisen kylän alueella toimivalle yrittäjälle.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Hanke palkkатыöllisti kylässämme asuvia henkilöitä.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Hanke talkootyöllisti kylässämme asuvia henkilöitä.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Hanke talkootyöllisti muualla asuvia henkilöitä.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Hankkeen/hankinnan yhteydessä käytimme apuna niitä tarvikkeita/välineitä, joita meillä oli jo olemassa.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Hankinnan/hankkeen kohde mahdollisti yhteisöllemme aivan uudenlaista toimintaa.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Hankinnan/hankkeen kohde paransi toimintaa, jota yhteisössämme jo oli.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Hankinnan/hankkeen kohde vaatii vielä lisää kehittämistä.	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 4 (7/9) Kyselytutkimuslomake.

12. Myös seuraavilla väittämillä kartoitetaan saatuja tuloksia kylän yhteisön kannalta. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Hankintamme/hankkeemme toi meille osaamista, jota voimme käyttää jatkossakin.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Hankintamme/hankkeemme lisäsi yritysten määrää kylämme alueella.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Hankintamme/hankkeemme toi yhdistykselle säästöjä kiinteissä kuluissa.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Hankintamme/hankkeemme ei saanut ketään muuttamaan kylämme alueelle.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Hankintamme/hankkeemme sai aikaan sen, että olemme nykyään enemmän yhteydessä muiden kylien yhteisöihin.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Hankintamme/hankkeemme lisäsi muualla asuvien kiinnostusta kyläämme kohtaan.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Hankintamme/hankkeemme esiteltiin mediassa (lehti, radio, TV).	☐	☐	☐	☐	☐
8. Saimme näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa hankintamme/hankkeemme myötä.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Hankinnan/hankkeen kohde mahdollisti sen, että voimme jatkossa järjestää aktiviteetteja/tapahtumia kylämme alueella.	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 4 (8/9) Kyselytutkimuslomake.

13. Lopuksi kartoitetaan, millainen usko tulevaisuuteen kylänne alueella on. Valitkaa mielestänne sopivin vaihtoehto. *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Suunnittelemme jo seuraavaa kehittämisinvestointia (hankintaa/hanketta).	☐	☐	☐	☐	☐
2. Säätiön avustusten avulla yhteisömme elinvoima pysyy ennallaan.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Säätiön avustusten avulla yhteisömme elinvoima paranee tulevaisuudessa.	☐	☐	☐	☐	☐
	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
4. Säätiön avustuksilla ei ole vaikutusta tulevaisuuteemme.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Luotan siihen, että säätiö voi jatkossa auttaa kyläämme.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Saadun kokemuksen ja osaamisen myötä uskallamme tulevaisuudessa suunnitella yhä suurempia hankintoja/hankkeita.	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraaviin kysymyksiin vastaaminen on vapaaehtoista.

14. Mitä muita vaikutuksia säätiön kehittämisavustuksilla on ollut tai mitä muuta haluaisitte nostaa esille säätiön toiminnan tai avustusten vaikuttavuudesta?

15. Millaista säätiön apua tai koulutusta tarvitsette yhdistyksessä jossakin asiassa, esimerkiksi yhdistyksen taloushallinnon hoitamiseen liittyen?

Liite 4 (9/9) Kyselytutkimuslomake.

16. Millaisia ajatuksia tai ideoita haluaisitte tuoda esille säätiön toiminnan kehittämiseksi?

17. Säätiöllä on uudet nettisivut osoitteessa RKKS.fi, millaista palautetta haluaisitte sivuista antaa?

Liite 5. Kyselytutkimuksen 1. muistutuskirje.

15.03.2022, 19.25

Muistutus: Pyyntö vastata säätiön vaikuttavuutta arvioivaan kyselyyn 20.3. mennessä

Heil

Rovaniemen kylien kehittämissäätiö teettää vaikuttavuusarvion kylien yhdistyksille myönnettyistä kehittämisavustuksista. Vaikuttavuusarviointi koskee vuosia 2019 - 2021. Vaikuttavuusarvion tarkoituksena on saada nykyhetken tilannekuva tulevan toiminnan kehittämisen pohjaksi.

Tämä kysely toteutetaan osana opinnäytetyötäni, joka tehdään Lapin AMK:n Tiedolla johtamisen asiantuntija YAMK-koulutukseen liittyen. Vaikuttavuusarvion on tarkoitus valmistua ennen kesää, minkä jälkeen säätiö tiedottaa asiasta.

Itse toimin tällä hetkellä säätiön hallituksen varapuheenjohtajana. Mikäli teillä on kysyttävää kyselyyn liittyen, yhteystietoni ovat: Nina Teräs, nina.teras@gmail.com.

Vastaukset kerätään ja käsitellään anonymisti eli yksittäistä vastaajaa tai hänen edustamaansa yhdistystä ei kyselyssä voida tunnistaa. Kysely on lähetetty avustusta saaneiden kylien yhdistysten niille jäsenille, jotka toimivat yhdistyksen hallituksessa tällä hetkellä. Sähköpostiosoitteet olen saanut Rovaniemen kylien kehittämissäätiöstä. Minun lisäkseni kysymyksen tuloksia käsittelee opinnäytetyön ohjaaja, yliopettaja Heli Väätäjä Lapin ammattikorkeakoulusta. Kyselyn tuloksia käytetään ainoastaan vaikuttavuusarvion laatimiseen ja tulokset hävitetään 30.6.2022 mennessä.

Toivon, että vastaatte kyselyyn rohkeasti juuri oman kokemuksenne mukaan. Siten päästään parhaiten tarkastelemaan säätiön toimintaa ja suunnittelemaan sen kehittämistä mielipiteenne huomioiden.

Kyselyyn vastaaminen vie 10 - 15 minuuttia. Kysely on mahdollista tallentaa sivun 2 jälkeen, mikäli haluatte jatkaa täyttämistä myöhemmin. Kyselyyn voi vastata 14 päivän ajan 20.3. saakka.

Mikäli haluatte ennen kyselyyn vastaamista tarkistaa, millaista hankintaa tai hanketta kysely kohdallanne koskee, löydätte vuosien 2019 - 2021 avustetut kohteet tähän yhteyteen liittämästäni PDF -dokumentista.

Ystävällisin terveisin, Nina Teräs

Lapin AMK:n Webropol-kyselytyökalun tietosuojaseloste:
<https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Tietosuojailmoitus%20webropol.pdf>

Liite 6. Kyselytutkimuksen 2. muistutuskirje ja vastaamisajan pidentäminen.

21.03.2022, 16.31

Jatkoaika 25.3.2022 saakka, kyselyn vastaamisaikaa jatkettu: Pyyntö vastata säätiön vaikuttavuutta arvioivaan kyselyyn.

Heil

Rovaniemen kylien kehittämissäätiö teettää vaikuttavuusarvion kylien yhdistyksille myönnettyistä kehittämisavustuksista. Vaikuttavuusarviointi koskee vuosia 2019 - 2021. Vaikuttavuusarvion tarkoituksena on saada nykyhetken tilannekuva tulevan toiminnan kehittämisen pohjaksi.

Tämä kysely toteutetaan osana opinnäytetyötäni, joka tehdään Lapin AMK:n Tiedolla johtamisen asiantuntija YAMK-koulutukseen liittyen. Vaikuttavuusarvion on tarkoitus valmistua ennen kesää, minkä jälkeen säätiö tiedottaa asiasta.

Itse toimin tällä hetkellä säätiön hallituksen varapuheenjohtajana. Mikäli teillä on kysyttävää kyselyyn liittyen, yhteystietoni ovat: Nina Teräs, nina.teras@gmail.com.

Vastaukset kerätään ja käsitellään anonyymisti eli yksittäistä vastaajaa tai hänen edustamaansa yhdistystä ei kyselyssä voida tunnistaa. Kysely on lähetetty avustusta saaneiden kylien yhdistysten niille jäsenille, jotka toimivat yhdistyksen hallituksessa tällä hetkellä. Sähköpostiosoitteet olen saanut Rovaniemen kylien kehittämissäätiöstä. Minun lisäksi kysymyksen tuloksia käsittelee opinnäytetyön ohjaaja, yliopettaja Heli Väättäjä Lapin ammattikorkeakoulusta. Kyselyn tuloksia käytetään ainoastaan vaikuttavuusarvion laatimiseen ja tulokset hävitetään 30.6.2022 mennessä.

Toivon, että vastaatte kyselyyn rohkeasti juuri oman kokemuksenne mukaan. Siten päästään parhaiten tarkastelemaan säätiön toimintaa ja suunnittelemaan sen kehittämistä mielipiteenne huomioiden.

Kyselyyn vastaaminen vie 10 - 15 minuuttia. Kysely on mahdollista tallentaa sivun 2 jälkeen, mikäli haluatte jatkaa täyttämistä myöhemmin. Kyselyyn voi vastata 14 päivän ajan 20.3. saakka.

Mikäli haluatte ennen kyselyyn vastaamista tarkistaa, millaista hankintaa tai hanketta kysely kohdallanne koskee, löydätte vuosien 2019 - 2021 avustetut kohteet tähän yhteyteen liittämästäni PDF -dokumentista.

Ystävällisin terveisin, Nina Teräs

Lapin AMK:n Webropol-kyselytyökalun tietosuojaseloste:

<https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Tietosuojailmoitus%20webropol.pdf>